

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
75. (1140.) szám**BNR- valutaárfolyamok**

1 euró	4,1597 ▲
1 amerikai dollár	3,0961 ▲
100 magyar forint	1,5702 ▼

Gazdaság 6**Klaszteresedik a faipar**

Pro Wood néven faipari klasztert hoztak létre tegnap a háromszéki és Brassó megyei faipari vállalkozók és az önkormányzatok. „A klaszter főbb szolgáltatásai: a fejlesztési és pénzügyi konstrukciók megismertetése, együttműködési projektek kialakítása” – jejtette ki lapunknak Bagoly Miklós, az Asimcov vállalkozói szövetség elnöke.

Kultúra 8**Soványabb dán királyfi**

Rangos hazai és külföldi társulat Hamlet-adaptációi várják a 23-án kezdődő Shakespeare Nemzetközi Fesztivál nézőit Bukarestben. A szervezők tegnap optimistán jelentették be: kevesebb külföldi társulattal ugyan, de a már tradicionális fesztivál folytonossága biztosított.

Média 9**Nemes: jó a vállveregetés**

„A romániai filmfesztiválokban az a legjobb, hogy itt sokkal kevésbé sznobok az emberek” – fogalmazott lapunknak a több mint huszonöt fesztiváldíjjal, köztük a múlt héten Bukarestben zajló Next Nemzetközi Fesztivál legjobb rendezőnek járó tróféáját is elnyerő Nemes-Jeles László, a *Türelem* című rövidfilm rendezője.

Vezércikk 3**A hamu alatt**

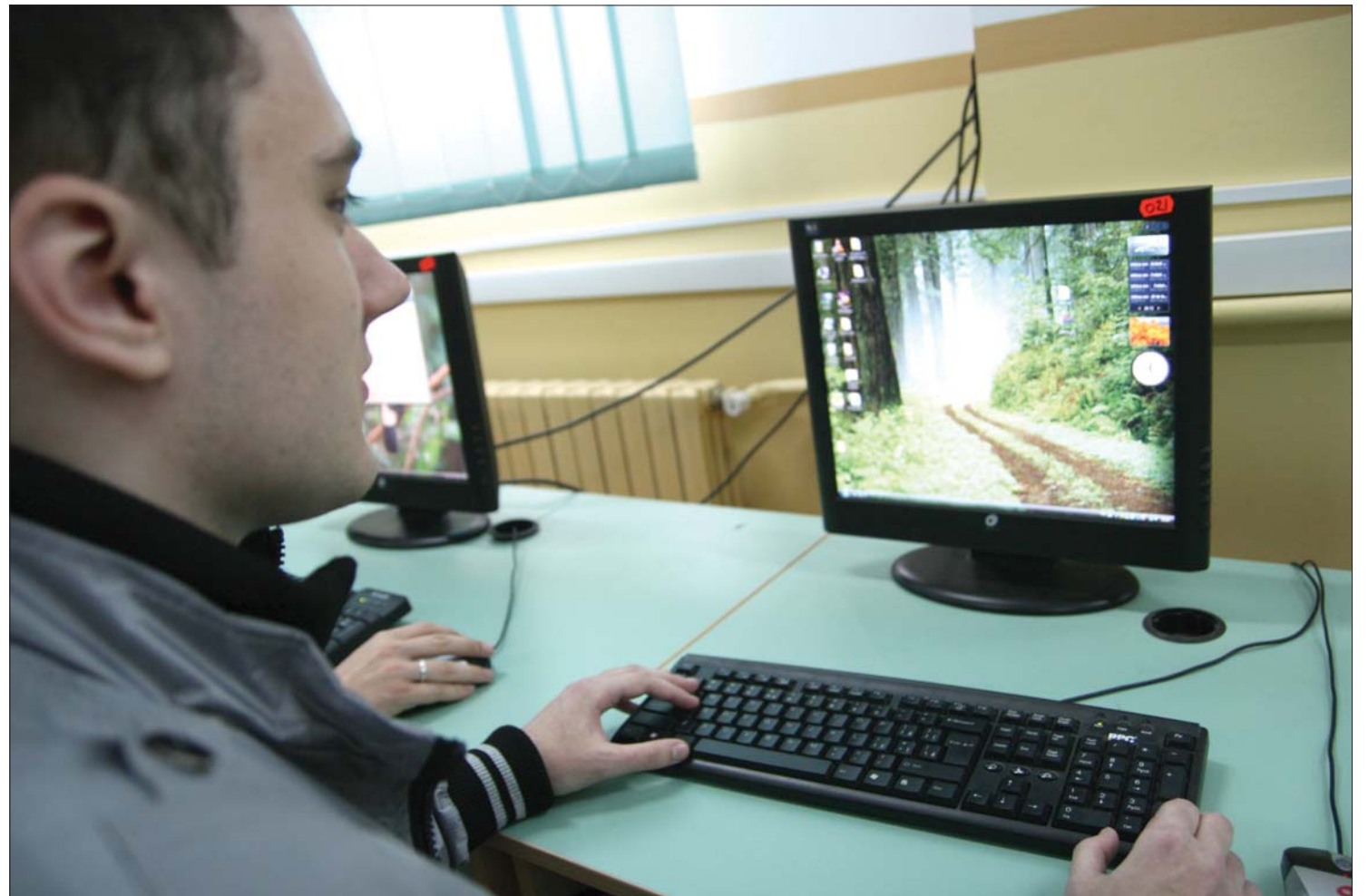
A sokat szapult izlandi tűzhányó kitörésében és a majdhogynem egész Európa fölött átlebegő hamufelhőben vegyünk

észre egy kijózanító figyelmeztetést: a természet ura az embernek és nem az ember a természetnek. A huszadik és a huszonegyedik században kapunk erre jelzést bőven, de egyik sem volt ilyen drámai. ▶

Székedi Ferenc

Lefagyhat az érettségi

*Bojkottal fenyegetik a tanárok a diákok tegnap elkezdődött informatikai felméréjét***Nem okozott gondot: a tizenkettedikes diákok zöme tegnap könnyedén vizsgázott számítástechnikai ismeretekből**

Fotó: Mediafax

Új típusú vizsgával folytatódott tegnap az idei érettségi: a maturanusok számítógép-használati ismereteiket bizonyíthatták. A kompetenciafelmérés azonban nem folyt zavartalanul: a leépítések és bércsökkentések ellen tiltakozó pedagógusok bojkottal fenyegetőztek, volt ahol a vizsgabizottság nem jelent meg a felmérésen. Ha csütörtökig nem sikerül megegyezni, a pedagógusok egynapos tiltakozó akciót tartanak országszerte, ezért a több napig zajló számítástechnikai készségfelmérés vizsgarendjét valószínűleg módosítani kell. **7. oldal ▶**

TVR: marad magyar vezető is

Cs. P. T.

▶ A közszolgálati televízió és rádió igazgatótanácsába többé nem a parlamenti pártok delegálnak tagokat, a testületekbe pedig „alanyi jogon” jár majd egy-egy hely a romániai magyar közösségnek, illetve a többi nemzetiségnek is. Ebben a két közmédiium működését szabályozó törvény módosításának alapelveiről tárgyaló koalíciós szakértői bizottságnak sikerült tegnap megállapodnia, miután a múlt héten már egyezség született arról, hogy a két intézményben szétválasztják az elnöki tisztséget és az igazgatótanácsot az intézmények menedzsmentjétől.

Folytatása a 3. oldalon ▶

Megnyílt Európa légtere

▶ Mára valamennyi romániai repülőterén beindul az utasforgalom, és Európában is elindult tegnap a légi járatok mintegy 30 százaléka. Az Izlandból induló, vulkáni eredetű hamufelhő világszerte jelentős gazdasági károkat okozott. **2. és 6. oldal ▶**

Băneasán délután 3-ig vártak tegnap az első gép felszállására. Fotó: Tofán Levente

Gabriel Oprea „függetlenedett”

▶ Ma reggel folytatják a nyugdíjtörvény szenátusi vitáját azt követően, hogy a tegnapi plenáris ülésen Gabriel Oprea védelmi miniszter tulajdonképpen mindenkiel éles szóváltásba keveredett. A független honatyák koordinátori szerepét is ellátó tárcavezető kemény hangon kritizálta saját kormányát a katonák nyugdíjának tervezett csökkentése miatt. Mindeközben a két ellenzéki párt elnöke megegyezett abban, hogy legtovább két héten belül benyújtják a Boc-kabinet „ostobaságait” leleplező bizalmatlansági indítványt. **3. oldal ▶**

Mai mellékletünk:

Újsz ÚzletRész

Röviden

A leépítésekről tárgyal ma Traian Băsescu a kormánnyal

Az elnöki hivatalba várja ma konzultációra Traian Băsescu a kormány tagjait. Az államfő elsősorban a várható közalkalmazotti leépítésekről, a költségvetési kiadások csökkentéséről szeretne tárgyalni a Boc-kabinet minisztereivel. Băsescu már a múlt héten bírálta egy televíziós beszélgetésen a kormányt amiatt, hogy nem hajtotta végre a költségvetési egyensúly helyreállításához szükséges elbocsátásokat a közszférában. Andrea Paul, a miniszterelnök gazdasági tanácsadója szerint idén 75 ezer alkalmazottat kellene elbocsátani.

Nehézfémzennyezés az Aranyoson

Nehézfémzennyezést észleltek a hatóságok tegnap az Aranyos folyón Fehér megyében. Az Agerpres és Mediafax hírügynökségek jelentése szerint a szennyezés a több mint negyven évvel ezelőtt bezárt verespataki aranybánya egyik elhagyott és beomlott tárnájából ered. A piros színű nehézfémeket tartalmazó víz az Abrudpatakon keresztül jutott az Aranyosba.

Tisztújítás Krassó-Szörényben

Újraválasztotta az RMDSZ Krassó-Szörény megyei szervezetének élére Bálint Mihályt, a szövetség megyei közgyűlése. A Resicabányán zajlott tisztújító közgyűlésen a több mint 250 résztvevőnek arról kellett döntenie, hogy Bálint Mihályt vagy Német Emese vezeti az elkövetkező négy évben a megyei szervezetet. A titkos szavazás során – 252 szavazatból 243 volt érvényes, 9 érvénytelennek bizonyult – Német Emesének 104-en, Bálint Mihálynak 139-en szavaztak bizalmat, aki így módon megőrizte megyei elnöki pozícióját. A közgyűlés megválasztotta az új választmányi tagokat, a Szövetségi Képviselők Tanácsába delegált tagját, valamint az ellenőrző-, etikai- és szabályzatfelügyelő bizottságok tagjait.

Sógor az egyik a legaktívabb határon túli magyar EP-képviselő

Kisebbségvédő munkájuk során felszólalásokban az erdélyi Sógor Csaba, szakpolitikában a felvidéki Bauer Edit volt a legaktívabb a határon túli magyar európai parlamenti (EP) képviselők közül 2010 első negyedévében – áll a Policy Solutions negyedéves jelentésében. A közpolitikai és politikai kommunikációs tanácsadó intézet az öt határon túli – egyaránt az európai néppárti frakcióhoz tartozó – magyar EP-képviselő felszólalásait, jogalkotó tevékenységét, médiajelenlétét vizsgálta és elemzését tegnap juttatta el az MTI-hez. Eszerint 2010 első negyedévében a legaktívabb Sógor Csaba volt, tizenegy parlamenti felszólalásában napirenden tartotta a szlovák nyelvtörvény és a kárpátaljai magyarok oktatási nehézségeinek ügyét, de ugyanúgy felszólalt, ha az egyiptomi és a malajziai keresztény közösség, a burmai kisebbségek vagy a tibeti nép jogairól volt szó.

Eroglu nyert Észak-Cipruson

Az észak-ciprusi szakadár török államalakulatban vasárnap megrendezett elnökválasztást 50,4 százalékkal Dervis Eroglu, a jelenlegi elnök kihívója nyerte meg, Mehmet Ali Talat, hivatalban lévő elnök, a szavazatok közel 42,3 százalékaival a második helyen végzett. Megfigyelők szerint Eroglu győzelme megnehezíti a szigetország egyesítéséről, a görög cipriótákkal folyó tárgyalásokat, amelyeken az utóbbi hetekben Talat eredményt könyvelhetett el. A ciprusi kormányzóvívó, Sztéfanosz Sztéfanou szerint Eroglu megválasztása „kétségtelenül negatív fejlemény ami most elsőbbséget kap, megvizsgáljuk, miként tudunk dolgozni és megoldást találni az új helyzet alapján”.

Megnyílt Európa ege

Hírösszefoglaló

► Megnyitották a légi forgalom számára tegnap délelőtt az aradi és a temesvári repülőteret, délután pedig Románia több más városának légikikötőiben is beindult az üzem, miután a hatóságok megállapították: az Izlandról felszálló vulkáni hamufelhő terjedése miatt a légköri zavarok már nem jelentenek veszélyt. A fővárosi repülőterek – Otopeni és Băneasa – délután háromkor nyitottak, akárcsak Konstanca, Craiova, Kolozsvár, Nagyszeben, Nagyvárad, Szatmárnémeti és Nagybánya légi kikötői. A légügyi hatóságok remélik, hogy ma reggel megnyithatják a repülőteret Marosvásárhelyen, Bákóban, Iaşiban és Tulceában.

Egyharmad közlekedik

Az Európában közlekedő légi járatoknak mintegy 30 százaléka indulhatott el a tegnap – közölte a brüsszeli székhelyű, nemzetközi légtérrelőrző szervezet, az Eurocontrol. Az Izlandról felszálló vulkáni hamufelhő terjedése miatt 28 ezer járatból várhatóan csak 8-9 ezer közlekedik a térségben. Előző nap az Eurocontrol még 50 százalékra becsülte a közlekedtethető járatok arányát.

Lapzártánkor tanácskozást tartottak az Európai Bizottság, a soros spanyol EU-elnökség, az európai légi forgalom biztonságáért felelős Eurocontrol, valamint az uniós tagállamok képviselői, illetve szakértői, hogy áttekintsék, miként szüntethető meg az izlandi vulkánkitörés nyomán keletkezett légi közlekedési káosz.

Magyarország felett tegnap 12 órától oldották fel a teljes légtérzárát, ami pénteken 19 órától volt érvényben – közölte a HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt. az MTI-vel. Koráb-

A Ferihegyi nemzetközi repülőtérrel helyi idő szerint délben szállhatott fel az első repülőjára

Fotó: MTI

ban a HungaroControl bejelentette, hogy az átrepülő forgalom számára, 7.500 méter felett hétfőn 10:36 órától 15 óráig megnyitották a magyar légtérrel. Az újabb tájékoztatás szerint a további értesítésig nyitva marad. A Ferihegyi nemzetközi repülőtér és a Sármeleki repülőtér is újra indíthat és fogadhat járatokat.

Borbély László: nem kell megijednünk

A lakosságnak nem kell tartania egészségkárosodásról a vulkáni hamufelhő miatt – nyugtatja meg a hazai közvéleményt Borbély László. A környezetvédelmi miniszter tájékoztatása szerint csupán az asztmások és tüdőbetegek lehetnek érzékenyebbek a porszemcsékre. „Nem kell megijednünk. Az Egészségügyi Világszervezet szakértői

szintén a vulkáni hamu nem jelent nagy veszélyt a lakosságra” – mondta a miniszter. Borbély szavait igazolták szakhatóságok is, amelyek mérései szerint a következő napokban nem várható a káros anyag koncentrációja a talajon és a levegőben.

Nem aggodnak az Európai Unió illetékes intézményei sem. Az Európai Bizottság ellenőrzi,

hogy jár-e bármilyen negatív hatással az emberi egészségre az izlandi vulkánkitörés miatt a magas légrétegekben terjedő szennyezés, de a nemzetközi egészségügyi szervezetektől kapott információk alapján ezen a téren egyelőre nincsenek komolyabb aggodalmak – jelentette ki tegnap az Európai Unió végrehajtó testületének egyik szóvivője. ◀

Csökkent a hamu mennyisége

Jelentősen csökkent szerda óta az izlandi vulkán által kibocsátott hamu mennyisége – közölte a reykjavíki egyetem geofizikus szakértője. Bryndis Brandsdóttir földrengéskutató tegnapi nyilatkozata szerint a korábbinál kisebb mennyiségű vulkáni hamu kerül a légterbe, a kilőveit hamuoszlop magassága három méter méter alatt van. Az utóbbi napokban a hamufelhő elérte a 11 ezer métert is, megbénítva Európa légi forgalmát. A tegnap tapasztalt alacsonyabb hamuoszlop azt jelenti, hogy a hamuból kevesebb éri el az európai kontinens légtérét. A gleccservulkán hamu helyett egyre több látát lövell ki, a reykjavíki meteorológiai intézet egy munkatársa szerint, „ez jó hír az európai légi utasoknak”.

Lemondását tervezi Lendvai?

MTI

► Lendvai Ildikó nem cáfolta, de nem is erősítette meg tegnap azokat a sajtóhíreket, amelyek szerint lemond a pártelnöki posztjáról az országyűlési választás második fordulóján. A szocialista pártelnök sajtótájékoztatóján azt mondta: választási hajrában az ember mindent belead, mindenki teszi a dolgát a posztján. Hozzátette, minden kérdés az MSZP későbbi ellenzéki szerepére, személyi megoldásaira, szervezeti megújítására ezt követően jön. Az MTI azon kérdésére, megalapozatlanok-e a lemondásáról szóló sajtóhírek, azt válaszolta: amíg választási időszak van, az ezzel kapcsolatos hírekre mindig ugyanazt fogja válaszolni.

Lendvai Ildikó tervezett lemondásáról a Népszabadság értesült. A lap szerint újragondolhatják az MSZP nevét, „brandjét” is. A napilap tegnapi számában megjelent cikk szerint abban már „egyfajta egyezés” született, hogy a második forduló után Lendvai Ildikó lemond a posztjáról. Egyeséges a pártvezetés abban is, hogy Lendvai Mesterházy Attila kormányfőjelöltet ajánlja majd a párt élére. Mesterházy megőrizné a

frakcióvezetői posztot is – írta a Népszabadság.

Mint hozzátették: Mesterházy vállalja a feladatot, de csak ha a kongresszus is úgy dönt. Utóbbinak különösebb akadálya nem lehet, személye mögött határozott egység mutatkozik – írja a lap. Úgy tudják, hogy a pártvezetés legbefolyásosabb tagjai abban is azonos állásponton vannak, hogy a párt egységének megőrzése érdekében a legjobb forgatókönyv, ha a választások második fordulóján „csak” pártelnököt választanak. ◀

Lendvai Ildikó MSZP-elnök Fotó: MTI

Ehud Barak: véget kell vetni a megszállásnak

Hírösszefoglaló

► Izraelnek föl kell ismernie, hogy a világ nem fogja még évtizedekig eltűrni a palesztin nép fölötti izraeli uralmat – mondta tegnap Ehud Barak izraeli védelmi miniszter. Barak szokatlanul őszinte kijelentése annak a 22 684 izraeli civilnek és katonának az emléknapi hangzott el a közrádióban, akik a háborúban és terrortámadásokban estek áldozatul a cionizmus kezdeti óta. A miniszter azt is hangsúlyozta, hogy „a növekvő elidegenedés az Egyesült Államoktól nem jó Izrael állam számára”, s a viszály enyhítéséhez „messze ható izraeli diplomáciai kezdeményezések” szükségesek a béke érdekében, beleértve a tárgyalásokat a palesztinokkal a közel-keleti konfliktus fő kérdéseiről. E kérdésekről – elsősorban Jeruzsálem vitatott státusáról, a végleges határokról és a palesztin menekültek sorsának rendezéséről – már számos tárgyalás folyt az elmúlt 16 év során. Barak figyelmeztetett arra, hogy miközben Izrael katonailag erős, szüksége van a nem-

zetközi legitimitásra. „A világ nem hajlandó elfogadni, hogy Izrael még évtizedekig uralkodjék egy másik nép fölött.” A palesztinok saját államra törekcsenek, és „tetszik vagy sem, nincs más lehetőség, mint hagyni őket, hogy magukat kormányozzák.” Barak megjegyzései azt követően hangzottak el, hogy Hillary Clinton amerikai külügyminiszter felszólította Izraelt: tegyen „konkrét lépéseket a béke felé”. ◀

Ehud Barak

Oprea „függetlenedett”

Elkezdődött a szenátus plénumában a nyugdíjtörvény vitája

M. Á. Zs.

Ma reggel folytatják a nyugdíjtörvény szenátusi vitáját azt követően, hogy a tegnapi plenáris ülésen Gabriel Oprea védelmi miniszter tulajdonképpen mindenkivel éles szóváltásba keveredett. A független honatyák koordinátori szerepét is ellátó tárca vezető, kemény hangon kritizálta saját kormányát a katonák nyugdíjának tervezett csökkentése miatt, hangsúlyozva, hogy a politikai következményektől függetlenül harcolni fog a katonák érdekeiért. „A katonai esküből kell kiindulnunk, amikor a román hadseregben szolgálók fizetéséről, nyugdíjáról beszélünk. Katonának lenni nem egyszerű foglalkozás, éjjel-nappal a haza szolgálatában állnak, olyan veszélyeket és megszorításokat vállalnak, amelyek nem hasonlíthatók össze egyik szakmai csoporttal sem” – dörgött Oprea.

Titus Corlăţean szociáldemokrata szenátor szerint a kormány-

Gabriel Oprea (balra) akár kormánya ellen is védi a katonák jogait Fotó: Agerpres

nak nincs egységes és koherens álláspontja a nyugdíjtörvénnyel kapcsolatban, ezért értetlenségét fogalmazta meg amiatt, hogy Oprea szót kapott. „Milyen alapon hívtuk meg Oprea urat? Előbb bejelentette, hogy a független képviselők támogatják a törvénytervezetet, majd védelmi miniszterként élesen támadta” – fejtette ki Corlăţean. Egy másik PSD-s szenátor, Ion Vasile megjegyezte, hogy Oprea álláspontja különbözik a kormányétól és többször beszélt a becsületről és a katonai esküről. „Ha valóban olyan sokra tartja a becsületet, akkor egyetlen lehetősége van: mondjon le a Boc-kormányból” – summázott a szociáldemokrata honatya.

Ezt követően Miron Mitrea szociáldemokrata szenátor javaslatára a plénum megszavazott egy „meghívót”, amelyben felkérték Emil Boc kormányfőt, hogy vegyen részt a felsőházi vitán és tisztázza a kabinet álláspontját a nyugdíjtörvénnyel kapcsolatban.

A témagazda tárca vezető, Mihai Şeitan munkatügyi miniszter azt hangsúlyozta, hogy a nyugdíjreform célja a pénzügyi fenntarthatóság biztosítása és a különleges nyugdíjtörvények kiiktatása a rendszerből. A szenátorok kérdésére válaszolva Şeitan korainak tartotta, hogy a reform életbe lépése utáni nyugdíjak összegéről nyilatkozzon, hozzátéve, hogy elsősorban azt az elvet kívánják követni, hogy mindenki a befizetett járuléka függvényében részesüljön nyugdíjban. ◀

Két héten belül elkészül az ellenzék bizalmatlansági indítványa

Maximum két héten belül elkészül az a bizalmatlansági indítvány, amelynek benyújtását a Nemzeti Liberális Párt (PNL) és a Szociáldemokrata Párt (PSD) tervezi a Boc-kormány ellen. „Egyetértettünk abban, hogy elérkezett a kormány megbuktatásának ideje. Megalapozott bizalmatlansági indítványt akarunk készíteni, nem akarjuk sem elsielni, sem elodázni a dokumentum benyújtását” – fogalmazott Crin Antonescu liberális elnök azt követően, hogy stratégiai megbeszélést folytatott Victor Ponta szociáldemokrata pártelnökkel. Hozzátette: a kezdeményező alakulatokhoz csat-

lakozik a Konzervatív Párt is. Az indítvány tartalmáról csak annyit árult el, hogy az nem egy kiemelt témára szorítkozik majd, ugyanis „összességében” bírálja a jelenlegi kormány ténykedését. Antonescu szerint, a bőség zavarával küszködnek, ugyanis „a kormány naponta elkövet 10-15 ostobaságot”, ezért nehéz lesz válogatni szelektálni közülük. A hárszabályzat szerint a honatyák egynegyedének támogatása szükséges a bizalmatlansági indítvány benyújtásához és egy parlamenti ülészakban minden képviselő és szenátor csak egy indítványt írhat alá.

PSD: lefizetik a kisebbségeket

ÚMSZ

A romániai nemzeti kisebbségek szenvednek amiatt, hogy a Boc-kormány tisztviselőkkel fizeti le a vezetőit – fogalmazott tegnap Victor Ponta szociáldemokrata pártelnök, hangsúlyozva, hogy alakulata javítani szeretné kapcsolatát a nem magyar kisebbségekkel. Ponta kijelentésének apropójá, hogy Mădălin Voicu PSD-s képviselő egy vitaanyagot állított össze az alakulat országos tanácsa számára, amelyben azt javasolja, hogy „magas szintű tárgyalásokkal építse újra és konszolidálja” kapcsolatukat a tizennyolc kisebbségi közösséggel. „A nem magyar kisebbségi vezetők és a kormány között egyszerű érdekkapcsolat alakult ki. A két fél közötti kompromisszumos viszony alapján a kormány attól függetlenül megkapja a szavazatokat, hogy a közösség tagjai szimpatizálnak-e az épp hatalmon levő pártokkal” – áll a vitaanyagban. Voicu szerint a kisebbségek sosem lesznek ellenzékben, mert a kormánypártok ajánlata túl csábító, és ez felülír bármilyen politikai szimpátiát. „A roma közösség költségvetését például megduplázták, tisztviselőket biztosítottak számára a dekoncentrált intézményekben és miniszteri kabinetekben. Ezek után egyértelmű, hogy a kormánypártok mellett állnak” – véli a PSD-s képviselő. ◀

Koalíció: marad magyar a közmédiák vezetőségében

Folytatás az 1. oldalról

„A káposzta és a kecske is megmaradt. Azaz érvényesül a politikamentesítés elve, amihez a demokrata-liberálisok ragaszkodtak, ugyanakkor a kisebbségek sem szorulnak ki a két intézmény vezetőségéből. Ehhez már mi ragaszkodtunk” – tájékoztatta lapunkat az egyeztetések eredményeiről Bokor Tibor szenátor, aki Márton Árpád képviselővel és Kelemen Hunor művelődési miniszterrel együtt az RMDSZ-t képviselte a szakértői tárgyalásokon.

A politikus tájékoztatása szerint a két közszolgálati médium igazgatótanácsának 13-13 tagja lesz: 11 tagot a civilszervezetek delegálnak, egyet a magyar kisebbség és egyet a többi nemzeti kisebbség mindkét intézmény esetében. „Eszerint 11 helyre a civilszervezetek jelölnek majd személyeket, egy-egy helyre pedig azok a szervezetek, amelyek a magyarságot, illetve többi nemzeti kisebbséget képviselik a parlamentben” – magyarázta a törvénymódosításra vonatkozó elképzeléseket Bokor Tibor. Ha a javaslatot megszavazzák, az RMDSZ is javasolhat majd egy-egy igazgatótanácsi tagot a két intézmény vezetőségébe, mivel a magyarságot jelenleg az

Bokor Tibor

Fotó: archiv

RMDSZ képviseli a törvényhozói testületben – tette hozzá a szenátor.

A politikus elismerte, hogy az eljárás bonyolultnak ígérkezik. A tervek szerint ugyanis a képviselőház és a szenátus illetékes szakbizottságainak a jelöltek mindegyikét előbb együttes ülés-

sen kell meghallgatniuk, majd a kiválasztott 13-13 személyről a parlament plénuma dönt, titkos szavazással. „Ha a civilszervezetek nagyon sok jelöltet javasolnak, előfordulhat, hogy még decemberben is zajlanak még a bizottsági meghallgatások” – vélekedett az RMDSZ-es szenátor.

A koalíció politikuskai várhatóan a szenátus média-szakbizottságának jövő szerdai ülésén terjesztik elő módosító javaslatukat. Ez a testület tárgyalja ugyanis a közszolgálati televízió és rádió működését szabályozó törvénytervezetet, amelyet még Raluca Turcan demokrata-liberális képviselő terjesztett tavaly elő, s amely a képviselőházban megbukott. „Raluca Turcan is elfogadta a koalíció módosító javaslatát, s úgy egyeztünk, hogy a törvények továbbra is az ő neve alatt futnak majd” – magyarázta lapunknak Bokor Tibor.

Mint ismert, a parlament korábban már leváltotta a román televízió vezetőségét Alexandru Sassu elnökkel az élen. Sassu jelenleg ideiglenes igazgatóként vezeti az intézményt a működését szabályozó törvény módosításáig. A román rádió igazgatótanácsának mandátumát június 30-ig meghosszabbították. ◀

A hamu alatt

Igaz, hogy a légitársaságok sok millió dollárt veszítettek. Igaz, hogy a vasúti társaságok sok százezer eurót nyertek. Igaz, hogy a nyugat-európai taxis cégek borsos viteldíjak ellenében azonnal átálltak az oroszok közötti közlekedésre.

Székedi Ferenc Igaz, hogy több millióan nem jutottak el rendeltetési helyükre, ki-maradtak a munkából és lemaradtak családi eseményekről. Igaz, hogy még a nagypolitika is megérezte hatását, hiszen a huszonegyedik század eddig minden bizonnyal legmeggrázóbb temetési szertartásán nem tudtak találkozni egymással azok az államfők, akik szerettek volna.

Még sok minden igaz, de azért a sokat szapult izlandi tűzhányó kitörésében és a majdhogynem egész Európa fölött átlebegő hamufelhőben vegyünk észre egy kijózanító figyelmeztetést: a természet ura az embernek és nem az ember a természetnek. A huszadik és a huszonegyedik században kaptunk erre jelzést bőven, de egyik sem volt ilyen dramái. Voltak, akik úgy gondolták, hogy eltéríthetők a folyók, de megváltozott az éghajlat. Voltak, akik úgy gondolták, hogy zárógátak mögül táplálják az éjjel-nappal működő óriási öntözőberendezéseket, de elszikesedett a talaj. Voltak, akik úgy gondolták, hogy mindenemű korlátozás nélkül pusztíthatók az erdők, de megáradtak az addig csendesen csordogáló patakok és megcsúsztak a hegyek. Voltak, akik úgy gondolták, hogy vegyszerekkel addig fokozható a talaj tápértéke, amíg soha nem látott mennyiségben teremni fog bármilyen megzaporodtak a daganatos megbetegedések. Voltak, akik úgy gondolták, hogy a soha ki nem apadó hagyományos energiaforrásokra felépíthető az emberiség további fejlődése, de a szén-dioxid-kibocsátás és az ózontérleg elvékonyodása figyelmeztetett: az egész földkerekségen átalakulhat az éghajlat.

Az izlandi tűzhányó megmutatta – és ki tudja, még hány hétig, hónapig vagy évig bizonyítja –, hogy az ember sok mindent megfigyelhet, de léteznek olyan természeti erők, amelyekbe nem tud beavatkozni. Jó lenne megszüntetni a földrengéseket, lefojtani a tűzhányókat, megelőzni az árvizeket, lecsillapítani a pusztító szélviharokat és cunamikát, de mindez lehetetlen. Így nem marad más hátra, mint az embernek való figyelmes együttélés, és ezt nap mint nap akkor is meg kellene fontolni, ha nem éppen globális felfordulást okoz valamilyen nagyobb szabású, előre nem látható természeti esemény.

A tűzhányó arra figyelmeztet: hiába tudunk nagyon sok mindent, hiába közlekedünk földön, vizen, égen és a föld alatt, hiába tudunk beszélni bármelyik pillanatban a Föld bármelyik pontjával, de nem vagyunk és szerencsére soha nem is leszünk mindenhatók. Éppen ezért figyeljünk jobban oda a természet-re. Nem csupán a tűzhányókra, gleccserekre és hurrikánokra, hanem arra a néghány ezer négyzetméterre is, ahol leljük életünket. Mert ez éppen olyan fontos és rajtunk múlik.

Román lapszemle

Közel hatmillió lej lesz a hatos lottó főnyereménye, miután vasárnap egyetlen telitalálat sem volt. (Click) ▶ A beteg jogait szabályozó törvény módosítására kezd aláírásgyűjtésbe a Krónikus Betegek Szervezetei Koalíciójának elnöke. (Curentul) ▶ Bulgáriában az egységes adókulcs mindössze 10 százalékos, a szociális hozzájárulások részaránya 20,5 százalékos, és már 1 eurós alaptőkével is lehet gazdasági vállalkozást indítani. (Curierul național) ▶ A nacionalista diskurzus lefékez minden arra irányuló próbálkozást, hogy hatékonyabbá tegyék az ország fejlesztési régiókra történő felosztását. (Evenimentul zilei) ▶ Rendkívül lassan halad a panellázak hőszigetelése. A Lakásügynökök Romániai Egyesületének elnöke, Cristian Clenciu szerint a folyamat emiatt 103 évet vehet igénybe. (Gândul)

„Elpályáztatott” autópályák

Romániában idén egyetlen kilométernyi autópályát sem adnak át a forgalomnak. A bejelentés a lehető leghivatalosabb forrásból, Radu Berceanu közlekedési tárcavezető-től származik.

Bogdán Tibor

Jóllehet a közlekedési miniszter tavaly még határozottan állította, hogy idén 102 kilométer sztrádával bővíti a hazai közúti infrastruktúrát, most Radu Berceanu tárcavezető egy bukaresti lapnak adott interjújából kiderült, hogy – mint egyébként a kormány más ígéreteiből – ebből sem lesz semmi.

Rekord költségek?

Korábban a bukaresti illetékesek annyit már elismertek, hogy egyelőre kútba esett a Brassó–Comarnic sztrádaszakasz megépítése, miután annak elkezdéséről még 2004-ben írtak alá megállapodást a román és francia hatóságok. Hat év alatt

azonban nem történt semmi ebben a vonatkozásban, az árak többszöri újratárgyalásán kívül, amelynek nyomán az 55 kilométeres szakasz összköltsége 1,9 milliárd euróra emelkedett. Ez kilométerenként csaknem 35 millió eurót jelent, ami igen magas ár. Ráadásul a kormány a 4,8 milliárd eurós összeg 30 éven belüli kifizetésére vállalt szerződéses garanciát a Vinci-Aktor céggel, ami csaknem 100 millió euróra növelte a sztráda kilométerenkénti árát – ez alighanem egyedülálló összeg világvizonylatban is. Ennek ellenére a konzorcium felmondta a szerződést, mivel nem sikerült megfelelő finanszírozást szereznie a munkálatokhoz. Hírek szerint a hitelezők azért óz-

kodtak az egyébként igen csak jövedelmező szerződés anyagi támogatásától, mert tartanak attól, hogy Románia közepes időtávon fizetésképtelenné válhat.

836, 1300 – és 0 kilométer

Radu Berceanu mandátumának átvételkor 836 kilométer autósstráda építésére tett ígéretet megbízatása négy éve alatt. Pártja, a Demokrata-Liberális Párt ezzel szemben a kampány idején egyenesen 1300 kilométernyi autópályát ígért. A tárcavezető most pontosított: ígérete csak arra az esetre vonatkozott, ha az elképzelések megvalósításához lesz elegendő pénz – ami viszont nem így történt. A tárcavezető számításainak megfelelően a sztráda-díjak csak igen kevés pénzt hoznak az államkasszáknak. A Brassó–Comarnic szakasz esetében például napi 30 ezres forgalommal és egy eurós pályahasználati díjjal alig 11 millió euró térülne

meg. A tárcavezető egyébként, bár elismeri, hogy a legforgalmasabb utak egyikéről van szó, mégis inkább a Nagyszében–Pitești autópályára megépítését részesítene előnyben. Tervét azzal indokolja, hogy a Dél-Erdélyen áthúzódó, IV. számú páneurópai közúti folyosót az Európai Unió szorgalmazza, finanszírozása tehát biztosítva lenne, nemcsak a két város közötti szakasznak, de az egész sztrádának, egészen a magyar határig. Radu Berceanu szerint hiba volt, hogy ennek ellenére annak idején az észak-erdélyi sztrádához láttak hozzá.

Politikai szempontok

Romániában az autópályák építése tekintetében is igen nagy a lemaradás. Gyakorlatilag az utóbbi években alig épült meg néhány kilométernyi sztráda, a tervezett több mint kétezer kilométerből.

Az első sztráda egyébként még a kommunista rendszer idején épült meg a Bukarest és Pitești közötti

113 kilométeres szakaszon. Ceaușescu idejében láttak hozzá a román fővárost a tengerparti Konstancával összekötő Nap autópályához is, amely még ma sem készült el teljes egészében, igaz, 1993 és 1998 között, pénzühiány miatt teljes mértékben leálltak a munkálatokkal. Az eredeti elképzelésnek megfelelően a sztrádának 2007–2008-ra kellett volna teljes egészében a forgalom rendelkezésére állnia.

Anyagilag és politikai szempontból egyaránt a legvitatottabb autópályák az észak-erdélyi. Anyagilag az egymást követő kormányok az amerikai Bechtel utépítő céggel megkötött szerződést kifogásolták, a költségeket sokallták, ezért újratárgyalás ürügyén több alkalommal is szüneteltették a munkát, amelyet maga az építő is nem egy ízben felfüggesztett, az alkalmazottak egy részét is elbocsátva, arra hivatkozva, hogy a kormány nem hajlandó folyósítani a megígért összegeket. Nem kevés román politikust zavart azon-

ban az észak-erdélyi, jelentősebb magyar lakossággal rendelkező városok közelében is áthaladó sztráda, amely ráadásul a magyar fővárossal, Budapesttel könnyítette volna meg a kapcsolattartást. Így a magyar határon fekvő Nagyszántótól Nagyvárad, Zilah, Kolozsvár, Marosvásárhely és Brassó érintésével egyenesen Bukarestig vezet, mintegy 600 kilométernyi autópályát munkálatai gyakorlatilag hat esztendője állnak.

Ugyancsak papíron létezik, a megvalósíthatósági tanulmány stádiumában az Erdélyt Moldovával összekötő, a Keleti Kárpátokon áthaladó, a Székelyföld északi részét is érintő Marosvásárhely–Iasi sztráda is, amely Marosvásárhely mellett kapcsolódna az észak-erdélyi pályához. Hasonlóképpen csupán az elképzelések szintjén valósult meg a Kárpátokon túli román tartományok, Moldova és Havasalföld között húzódó 307 kilométeres sztráda is, amely a Ploiești–Buzău–Fokszány útvonalon haladva érne el az ország keleti határához. ◀

Felszín alatt az antiszemita parázis

Magyarországon 2000-ben fogadta el a parlament a holokauszt-emléknapról szóló törvényt. Azóta minden esztendőben április 16-án idézik meg zsidók és nem zsidók a második világháború népiirtását, de nem kerülhet meg ilyenkor a magyarországi zsidók aktuális helyzete sem.

Gyulay Zoltán

A „holokauszt” szót, amely szabad fordításban „égő áldozatot” jelent, mai értelmében az 1928-ban Máramarosszigetben született, több haláltábor is megjárta auschwitzit túlélő, a Nobel-békedíjas Elie Wiesel használta. (Maguk a zsidók a „soá” kifejezést használják.) Magyarországon az Orbán-kormány előterjesztésére 2000-ben fogadta el az Országgyűlés a holokauszt-emléknapról szóló törvényt. Az iskolákban és a különböző intézményekben, köztereken 2001-től kezdődően minden évben április 16-án idézik fel a második világháború idején átélt borzalmakat, este pedig az Élet menete keretében hitet tesznek amellett, hogy ilyen emberirtás soha többé nem történhet meg. Mindezt abból az alkalomból, hogy Kárpátalján 1944-ben ezen a napon kezdték meg a zsidók gettóba zárását.

A bűnbakkeresés hatása

Az idén a vallási előírások miatt (a zsidók számára a dologtító szombat már péntek este, az Esthajnalcsillaggal

„bejön”) a felvonulást vasárnap rendezték meg, Budapesten kívül több településen is. A fővárosiak a náciizmus és a sztálinizmus bűneire egyformán emlékeztető Terror Háza, az Andrássy út 60. szám elé vonultak (valaha ez az épület volt a hírhedt „Hűség Háza”, az 1944-ben puccsal hatalomra került nyilasok – a román Vasgárdához hasonló szervezet – rettegett székháza, a háború után pedig a kommunista politikai rendőrség kinzóhelye).

Az idén külön hangsúlyt kapott ez a rendezvény: két országgyűlési választási forduló között, amikor már biztosan eldőlt, hogy a következő parlament padsoraiban a harmadik legnagyobb erőként ott lesznek a Jobbik képviselői is. Azé a párté, amely a magyarság jövőjét csakis minden idegennel – elsősorban a cigánysággal, de nem kevésbé a zsidósággal – szemben tudja definiálni. Márpedig ez egyértelműen náci alapvetés, amely arra mutat rá, hogy az országban valóban léteznek gondok és bajok, mentálisak, hagyomány- és kultúrabeliek, gazdaságiak egyaránt, a történelemből azonban már megta-

A holokauszt zsidó áldozatainak emelt emlékmű a budapesti, Dohány utcai zsinagóga udvarán

nulhattuk, hogy a bűnbakkeresés rendszerint mibe torkollik, torkolhat.

Magyar „hagyományok”

Ha nem hangzanak túlságosan cinikusan, azt lehetne mondani, hogy az antiszemitizmusnak „hagyományai vannak” Magyarországon. Már a tizenkilencedik században is a nemzet olyan nagyjai foglalkoztak a jelenséggel, mint az 1848-ban az első felelős magyar kormányvadás- és közoktatásügyi minisztere; báró Eötvös József (A zsidók emancipációja), vagy a századvégen Krúdy Gyula (A tiszaszlári Solymosi Eszter).

A két világháború közötti időszak trianoni Magyaror-

szágán mintegy félmillió zsidó élt (számuk az utolsó békeévre a menekültekkel együtt 750 ezerre növekedett), és az 1919-ben rövid ideig hatalmon volt kommunizmus után lappangó, a felszín alatt parázsló antiszemitizmus ellenére is viszonylag békességben. Az irodalomban (az újságírásban), a színházi és filméletben, a zeneművészetben, és nem kevésbé a gazdasági életben meghatározó – egyértelműen pozitív – szerepet töltöttek be, amit azonban az egymás után életbe lépő, úgynevezett zsidótörvények fokozatosan háttérbe szorítottak.

Az ország náci megszállása (1944. március 19.) és a nyilas hatalomátvétel (1944. október 16.) után a magyar-

országi zsidóság zömének megpecsételődött a sorsa. Megkezdődött szervezett deportálásuk, a két időpont között még hatalmon lévő kormányzó, Horthy Miklós csak a budapestiek elhurcolását tudta megakadályozni. Az itthon maradtak közül sokan mégis a nyilas pribékeknek estek áldozatul (felkölcsölások, Dunába lövések, falhoz állítások), csupán mintegy 200 ezren élhették túl a viláégést.

Szellem a palackból

Ekkortól kezdve kiírta volna magát a szalonképes politikusok közül az, aki – legalábbis nyilvánosan – „zsidó-zott” volna. Először a rendszerváltó (a parlamentből

most kieső, a széthullás küszöbén álló) Magyar Demokrata Fórum akkori alelnöke, az MDF-ből később kiváló és Magyar Igazság és Élet Pártja néven önálló szervezetet létrehozó sikeres drámaíró, Csurka István szabadította ki a szellemet a palackból. Ő dobta be a köztudatba az országot „megszállás alatt tartó” és „irányító” „New York–Tel-Aviv tengely” kifejezést. Tulajdonképpen ez volt a jel a nem túlságosan elterjedt, de mindenképpen meglévő antiszemitizmus kiszabadítására.

Ezt az utat bejárva tűzte zászlajára az 1999-ben ifjúsági mozgalomként indult, majd 2003-ban párttá alakult Jobbik, amely az országgyűlési választásokon 2006-ban még együtt indult (és szerepelt le) a MIÉP-el, önálló politizálásba kezdve azonban 2009-ben már három képviselőt is bejuttatott az Európai Parlamentbe. Közben pedig fegyvertelen, de félelmet keltő, cigányok lakta falvakban felvonulások szervező testületet hozott létre: a Magyar Gárdát, amit azonban a bíróság jogerősen feloszlattott és betiltott. Ez az antiszemitizmus és cigányellenességgel vegyes ideológia és ez a politikai hozzáállás már kísértetiesen emlékeztet a múltban történetekre. S jóllehet ma Magyarországon a közvélemény nem kérdőjelezi meg a zsidóknak a művészeti és a gazdasági életben betöltött szerepét, az intő jelekre oda kell figyelni. Mint tudjuk: a történelem az élet tanító-mestere. ◀

Lap-top

A nap címe. A hírtelevíziók apokaliptiszt játszottak a felhővel, *Evenimentul zilei*.

Magyarázat. Még szerencse, hogy nem a légitársaságok igazodtak a román televíziók műsoraihoz, hanem fordítva. Idejében bebizonyosodott, hogy a „felhő” nem jelent különösebb veszélyt a repülőgépekre, alkalmasint a rengeteg járat felfüggesztésében szerepet játszhattak politikai megfontolások vagy valamilyen más veszélyre utaló jelek. A repülőársaságok vesztesége naponta 200 millió euró, elég nagy összeg. A televíziók részéről is történt azonban dicséretes dolog: meg sem próbálták kiejteni az izlandi vulkán nevét.

Pi – mint korrupció. Csak úgy, méla kíváncsiságból, rápillantottunk a *Cotidianul* honlapjára. (A „lap” elektronikus formában továbbra is megjelenik, ezen még a *Puterea* sem változtatott.) És mit adatott meglátnunk? Szavazás van arról, hogy „melyik a legkorruptabb párt Romániában?” Helyes, melyik a legkorruptabb? Kitalálták: a PD-L. De azt nem találhatták ki, hogy a választ beküldőknek több mint a fele vélekedett így (794 szavazat). A másik kormánypárt, az RMDSZ – a liberálisokkal egyenlőségben – a lista másik végén helyezkedik el, tehát a legkevésbé számít korruptnak. A második helyen a PSD áll, de „mindössze” 314 szavazattal. (Ami a pi szám százszorosa – hogy a műveltségünket fitogtassuk –, bár ennek itt természetesen nincs jelentősége, illetve legfeljebb annyi, amennyi az egész szavazásé.)

Főtitkárok diszkrét baja. Avagy így/ezt mondják ők. A *Cronica Româna* a két legnagyobb párt főtitkárainak nyilatkozatát ismerteti, természetesen nem együtt, hanem külön mondták. Vasile Blaga (PDL): pártbeli riválisai hagyjanak fel minden reménnyel, ő ugyanis a belső választásokon újra indul; a riválisok pedig jobban tennék, ha a párt köreiben belül vitatkoznának, nem pedig mindenféle blogokon. Liviu Dragnea (PSD): nem zárja ki a szövetséget a liberálisokkal, ugyanis a demokratikus erőknél – különösen a parlamentben – össze kell fogniuk, különben az ország „kis, de határozott léptekkel a diktatúra felé halad”.

Minden napra egy mondás

„Kockáztatni nem más, mint egy pillanatra elveszíteni az egyensúlyunkat. Nem kockáztatni nem más, mint elveszíteni önmagunkat.”
Sören Kierkegaard

Rossz ómen

Horváth István

Hamu és gyémánt

Milyen Európa lenne a legjobb Lengyelországnak? Ilyen pi-masz, megalomán kérdést csak egy magamfajta faragatlan szerző tehet föl (egy lengyel, az Önök őszinte híve, a *Gazeta Wyborcza* főszerkesztője). Miután azonban már volt képem ahhoz, hogy ezt a kérdést föltegyem, néhány előzetes megjegyzéssel kell kezdenem.

A *Gazeta* főszerkesztőjeként, de már korábban is, mondhatni egész életemben azzal a váddal illettek, hogy afféle kozmopolita vagyok. Szeretném már a lelegején leszögezni, hogy eszem ágában sincs cáfolni azt az állítást, hogy valóban amolyan kozmopoliták vagyok. Sokat morfondíroztam ezen, és időről időre föl tettem magamban a kérdést, vajon milyen európai volt Adam Miczkiewicz, Stanislaw Brzozowski, Jerzy Giedroyc, Czeslaw Milosz és Tadeusz Konwicki? Arra jutottam, hogy mind kozmopoliták voltak, még ha a közép-kelet-európai fajtaból is. Itt rejlik a lengyel európaiság titka: európaiak vagyunk, akik azonban némileg más szabályok szerint élnek, mint a franciák, a németek, az olaszok vagy a spanyolok. Ez a különbség adja az eredetiségünket és mondanivalónk potenciális erejét.

A második előzetes megjegyzésem a mérettel kapcsolatos. (...) Mi, lengyelek, a nagyokhoz képest kicsik, a kicsikhez képest pedig nagyok vagyunk. Mégis, XIX. századi történelmünk során rendre megkérdőjeleződött Lengyelország pusztája léte is, ami mindmáig döntően meghatározza politikai arculatunkat és világlátásunkat.

Adam Michnik: Lengyelország Európája. megjelent az East European Constitutional Review 2003. nyári számában, Fordította Mink András

SZELLEMI DÍZÉS

Des- vagy konstruktív ellenzék

Tartós és elnyűhetetlen városi/történelmi legenda, miszerint a nemzet a nagy és fontos pillanatokban összefog, egységbe kovácsolódik. A felséges nép, a milliommányi csodás tömeg váratlanul egyet akar, egyet mond, egyet kiált, egyszerre dobban a lépte stb. Ezzel etettek már iskoláskorunkban érthető elgondolásokról, amikor a Párt köré kellett tömörülnünk egymás lábára és önértetére taposva meg tapsolva.

A legenda tapintható cáfolata az, amit a minap láttunk, hallottunk, tapasztaltunk a megtört és gyászoló Lengyelországban.

Miközben mi magyarok azt mondjuk (állítjuk), hogy csak a magyarok – Fidesz modorban: a magyar emberek – széthúzó, fölöslegesen acsarkodók és vitázók, országot elfelező indulatokkal pusztítják önmagukat, jövőjüket és egységüket, addig például, bezzeg, lám-lám a lengyelek micsoda fanatikus összefogásra képesek, csudálónivalóan egyetértenek a főbenjáró dolgokban.

Nos azért mégsem. A lezuhant államfő és feleségének temetése körül megindult a vita, a kicsinyes méricskélés, a jól ápolt irigység: illendő avagy nem illendő a krakkói Wawelbe, a nemzeti Pantheonba elföldelni Báthory István és más híres török-, német-, orosz- és svédverő királyok társaságába az elnöki párt, aki mégis ugye és ámbátor, de azért, sőt, mi több... volt. Hiba volt a végső nyughely illetően kijelölése és betöltése? Annyira ismerősnek tűnt ez a morzsányi torzsalkodás, hogy szinte otthon éreztem magam a lengyel közéletben magyaros hangszíneket és zsinórozása okán.

Na már most ebből az következik, hogy minden nép kebelében akadnak akik aranyat tojó csacsit, mások mérges kelyhókat melengetnek. Hol nagyobb számban, hol elenyészően. De ezt a magyar (román, olasz, portugál, német vagy francia) vakság nem képes kitapintani. Az intő bezzeg-példa büvöltében észre venni, mert akkor mivel is cukkolhatnánk a rövidlátó és nemzete sokszínűségén kesergő állampolgárt, a féltő, óvó, váteszkedő, a politikában botorkáló fehérbotos betyárt? Úgy gondolom, nem vétek az ellenvélemény indokolt megfogalmazása és forgalmazása. Nem vétek, ha a nagy pillanatokban a meghatódottság mögül kilép egy józanabb figyelmeztetés, egy racionálisabb és méltányolando szempont. Nem tragédia, nem áruslás, nem nemzetképtelenség, ha van, aki ellentmondjon. Ezt nevezik a politikában kegyes és jóindulatú lekerekítéssel konstruktív ellenzéknek.

Most például tanújelét adhatja a holnap is vesztes annak, hogy a parlamenti patkóban mennyire építőlegesen rugdalózik az elsőpró lovasrohammal győzelmes kormányt alakító párt kétharmadán túl.

Sebestyén Mihály

Válságban

Valószínűleg elkerülte a hazai magyar média figyelmét, az is megtörténhet, hogy én nem vettem észre, de itthon nem sokat lehetett olvasni-hallani az újságírás idej Pulitzer-díjasairól. Bizonyos tekintetben szerencsém van, mert egy amerikai újságíró szervezet, amelyik öt esztendővel ez előtt a fejébe vette, hogy saját eszközeivel próbálja leküzdeni a nyomtatott sajtó nyomorát, rendszeresen küldi a hírleveleit és ebből kiderült az oknyomozó újságírás idej díjazottja Sheri Finks.

Minthogy az amerikai olvasztótégelyben kavargó nevek közül első látásra nem sok következtetést lehet levonni, had tegyem hozzá, hogy nő, és a díjat azért a *New York Times*-ben megjelent tizenhárom ezer szavas írásáért érdemelte ki, amelyben

Székedi Ferenc

New Orleans-i Memorial kórház orvosainak a viselkedését vizsgálta a Katrina hurrikán okozta árvíz ideje alatt, amikor rendkívül gyorsan ki kellett üríteni az intézményt, amelyben szép számmal akadtak nagyon súlyos, már haldokló vagy

ségesen életben tartott betegek.

A téma, amit Fink körüljárt elsősorban orvostudományi: ki állapíthatja meg a kiürítés sorrendjét? Milyen kritériumok alapján döntik el, hogy kit menekítenek és kit hagynak ott a fulladásos halál azonnali áldozataként, noha esetleg még hónapjai lehetnek volna hátra? Halálos injekciókkal előrehozható ilyen válsághelyzetekben az amúgyis halálos beteg halála? *The Deadly Choices at Memorial* – ez az

írás eredeti címe, az interneten bárki rákereshet, és a szakmabeliek azonnal rájöhetnek: több hónapos tényfeltárása alatt az írott és emberi források felkutatásában, használatában Sheri betartotta az oknyomozás valamennyi szabályát, és az eredményt nem csupán a Pulitzer-díj jelzi, hanem elsősorban az, hogy közzététele, majd a közfelháborodás nyomán átalakították az amerikai orvostársadalom bizonyos belső szabályozásait.

A Finks-féle hosszúságú oknyomozást az a Pro Publica Egyesület (www.propublica.org) támogatta, amelyet a sajtóválság jeleit jóelőre megérző nagyobb amerikai lapok,

civil szervezetek sőt a versenyszféra nagyobb cégei alapítottak, azaz mindazok, akik úgy gondolták, hogy a mindenkori hatalommal szemben a közérdeket képviselő sajtónak bármilyen körülmények között meg kell maradnia, hiszen nélküle

nem működhet sem a közélet, sem a demokrácia. A Pro Publica összegyűjti a pénzt, az újságírók témákkal pályáznak, az elkészített tényfeltáró riportokat pedig átveszik

nem csupán a kisebb-nagyobb amerikai lapok, hanem a tévé- és rádióállomások, sőt az online média is. Következésképpen a Pro Publica önállóan termel nem is akármilyen, hanem hatalom-ellenőrző, példányszám-, nézettség-, hallgatóság- és tartintásszám-növelő médiaanyagokat: a köz javára, mindezek következtében pedig jelentős reklámvonzattal.

Mintegy két hónappal ezelőtt (*ÚMSZ*, február 23.) az erdélyi magyar média állandó támogatások utáni könyörgéséről írva próbáltam érvelni amellett, hogy próbáljunk meg a szakma keretén belül általánosságban, majd minél részleteseb-

Persze nem vagyunk Amerika. De Pulitzernek azért mintha köze lenne a magyarokhoz...

ben beszélni arról, mi is történik velünk. „Általánosságban arról, hogy mi, akik úgy gondoljuk, a nép hangja szólal meg általunk, miért vagyunk olyan szégyenlősek saját társadalmunk ellenőrzése tekintetében. Miért vannak tabutémáink, miért nincsenek korrupciójaink, miért nincsenek közpénz-botrányaink, miért kerül nálunk mindig a legmegfelelőbb ember a legmegfelelőbb helyre? Avagy úgyszintén arról: miért csak egyik politikai fél álláspontjáról tudjuk bíráltni a másikat és miért nem saját oknyomozásaink alapján politikától függetlenül mindazokat, akik már régóta a pénzeknek és a kapcsolatoknak, az életmódnak és a céloknek más világában élnek mind azok, akikről beszélnek? Önvédelem, ne-hogy a románok kikezdzjenek? De hát önálló média nélkül éppen saját önállóságunkat és demokratikus létünket döntjük romba!” Ezt követően Ambrus Attila és Boros Zoltán kifejtette gondolatait a véleményírás néhány gondolatával kapcsolatban, de azt hiszem, többet kellene vitáznunk saját önállóságunk szerepéről. Persze nem vagyunk Amerika. De Pulitzernek azért mintha köze lenne a magyarokhoz...

Hamuba sült légitbevételel

A 2001-es amerikai terrortámadásnál is nagyobb veszteséget okozott a légi forgalomban az izlandi vulkánkitörésből származó hamufelhő. Az eddig több százmillió euróra rúgó kár azonban hosszú távon további negatív hatásokat is tartogat.

Sz. Zs.

Előzetes számítások szerint húsz millió eurónál is nagyobb veszteséget hozott fel a román légiipar, miután a hétvégén három napra teljesen lebént az ország reptéri forgalma a vulkáni eredetű hamufelhő miatt. Míg a Tarom mintegy 2,2 milliárd eurót bukott a szombat-vasárnapi kényszer-szünet miatt, a többi légitársaság összesített vesztesége megközelíti a hétmillió eurót. Az *Agerpres* információi szerint a légi forgalmat bonyolító Romatsa vállalatnak hétszáz ezer eurója bánja a vulkáni hamut. Bár még nem állnak rendelkezésre pontos adatok, a közúti és vasúti szállítók, illetve a repülőterek közelében levő hotellek egyértelmű nyerteseivé váltak a természeti katasztrófának. Európa pályaudvarain – melyeken napokig rendkívüli állapotok uralkodtak – amellet, hogy meg-

kettőzték a személyzetet, pótkocsikkal, esetenként pedig különserelvényekkel segítettek a megnövekedett utasforgalom kiszolgálására. Vasárnap kétszáz százalékkal emelkedett a Román Vasúttársaság (CFR) forgalma a Bukarest–Bécs útvonalon, míg a fővárost Budapesttel összekötő szerelvényeken száz százalékkal több, azaz pontosan kétszer annyi utas utazott, mint más körülmények között – nyilatkozta tegnap a vállalat szóvivője. Az Atlanti nemzeti utas-szállítónak is több autóbust kellett indítania, miután hétvégén harminc százalékkal nagyobb kereslet mutatkozott a külföldi járatok iránt.

Leált az áruforgalom

Világszinten nagyobb károkat okozott az ágazatnak az izlandi hamufelhő, mint a 2001. szeptember 11-i amerikai terrortámadások miatt felbolydult menetrend – áll a

A repülőgép rakodója helyett a taxiban landolt számos utas csomagja Romániában is

Fotó: Tofán Levente

Nemzetközi Légitársítók Szövetségének (IATA) legfrissebb becslésében, mely napi kétszázötvenezermillió eurós üzleti kieséssel számol. Az érdekvédelmi szervezet, mely a világ légioperátorainak 93 százalékát tömöríti magában, élesen bírálta a kormányoknak a krízishelyzetre adott választát. A hamufelhő feloszlása és a repterek megnyitása után ugyanis nem vonul el minden felhő az ágazat egéről. Amint a *Reuters* által megszólaltatott szakemberek figyelmeztetnek, komoly utóhatásokkal

lehet számolni globális szinten, melyeknek csak egyik vetülete a turizmus visszaesés-

nek veszélye. A kialakult helyzet nemcsak a repülőgépek üzemanyag-megrendel-

A számlát a klíma fizetheti

Tetemes pénzeket emészt fel a környezetvédelem az elkövetkező időszakban, mivel a vulkánkitörés felgyorsítja számos mérges gáz légkörbe való jutását – így az üvegházhatásért felelős szén-dioxidot vagy a szintén káros kéndioxidot is. A környezeti katasztrófák csökkentése érdekében a nagy energiaközpontok, mint például az RWE vagy az E-ON kötelesek fokozott szűrésnek alávetni károsanyag-kibocsátásukat: így költséges eljárások révén például gipsszé alakítják a kén nagy részét – mutatott rá a német *Wirtschaftswoche*. Ezzel szemben a *Gândul* által megszólaltatott meteorológus szakértő a pár napig ki-maradó légi forgalom levegőtisztító hatását emelte ki.

sejt befolyásolhatja, hanem sok cég áruforgalmát is, miután ennek jelenleg mintegy negyven százaléka légi úton történik. (Az, hogy a megrendelők és beszállítók közötti megállapodások késést szenvedtek, különösen hátrányosan érinti a romlandó élelmiszerek piacát, illetve az áruházak ellátottságát.)

Gazdasági csökkenés

Egyes közgazdászok Európa éves gazdasági növekedését látják veszélyeztetve, amennyiben szerintük 1-2 százalékos visszaesést okozhat a hónapokig lebegő vulkáni hamufelhő. Míg a Chatham House vezető elemzője, Vanessa Rossi nyárra heti 5-10 milliárd eurós forgalomkiesést jósol az öreg kontinens számára (elsősorban a turistaszézon vélt veszteségei miatt), a román idegenforgalmi minisztérium, rendkívüli ajánlatokkal igyekszik fellendíteni az ágazatot. A vasárnap esti krízisértekezletet követően a tárca és a szállásadók érdekképviseletai között megállapodás született arról, hogy a Romániában rekedt külföldi turisták féláron szállhatnak meg a repülőterrel rendelkező nagyvárosok hoteljeiben mindaddig, míg hazautazásuk rendeződik. ◀

Röviden

Újabb IMF-látogatás

Április 27.- május 8. között ismét Romániában tartózkodik a Nemzetközi Valutaalap (IMF) küldöttsége, hogy felülvizsgálja a hitel-megállapodásban foglalt feltételek teljesítését. A negyedéves mutatók áttekintésén túl a látogatás célja az ország gazdasági helyzetének átfogó elemzése, illetve egy középtávú stratégia kidolgozása is.

90 millió a pékiparnak

Uniósi alapokból, állami támogatás formájában kilencvenmillió euró áll idén a malom- és pékipari vállalkozások rendelkezésére – jelentette be a Román alelnöke, miután a munkaügyi szervezet közbenjárására sikerült módosítani azt a normát, mely az ágazat román szereplőit eddig kizárta a közösségi pályázás rendszeréből.

„Klasszikus” gázcsúcs

Az algériai Oranban találkozott Európa három legnagyobb gázbeszállítója, hogy a nyersanyagárak esetleges emelésére találjanak közös megoldást – írta a *Mediafax*. Oroszország, Algéria és Quatar egységesen venné fel a harcot az egyre jobban terjedő alternatív energiaforrások ellen.

Klaszteresedik a faipar

Kovács Zsolt

Pro Wood néven faipari klasztert hoztak létre tegnap a háromszéki és Brassó megyei faipari vállalkozók és önkormányzatok. A sepsiszentgyörgyi Vállalkozói Inkubátorházban összegyűlt fafeldolgozók, erdőgazdálkodással foglalkozó vállalatok, illetve oktatási intézmények alakították meg a klasztert, amely keretben szab a faiparban tevékenykedő kis- és középvállalkozások, valamint intézmények együttműködésének. A tagok stratégiai szövetségessé válnak, felkutatják a közös érdekeket, együttműködve erősödik az innovációs képességük, és érvényesíteni tudják az iparági dominanciát. Lapunk érdeklődésére Bagoly Miklós, az

Asimcov vállalkozói szövetség elnöke kifejtette, a faipari klaszter főbb szolgáltatásai lesznek: fejlesztési pénzügyi konstrukciók megismertetése, együttműködési projektek kialakítása, információszolgáltatás, képzések, oktatás, rendezvényszervezés és a nemzetközi megjelenés elősegítése.

A két évvel ezelőtt kezdődött Pro Wood projekt értéke kétszáz ezer euró, amit teljesen az Európai Unió fedezett. Ebből a pénzből finanszírozták a hálózat létrehozásának költségeit. Feltérképezték a faipari vállalkozók problémáit, és fény derült arra, hogy a cégek nem élnek az internetes értékesítési lehetőségekkel. Ugyanakkor a hazai egyetemek és egyéb tudományos munkát végző in-

tézmények fejlesztései nem veszik figyelembe az üzletemberek igényeit, így eddig nem álltak elő olyan technológiákkal, amelyeket a fafeldolgozás során lehetett volna hasznosítani. A 150 háromszéki faipari vállalkozó körében készített felmérés arra is rávilágított, hogy munkásaik szakképzését fontosnak tartják a vállalkozók. Ennek érdekében a klaszter alapító tagjaként szerepel a brassói egyetem, illetve meghívták a háromszéki szakiskolákat is. Háromszéken több mint 300 vállalkozó dolgozik a faiparban, a megye gazdaságának 20 százalékát ez az ágazat teszi ki. A klaszter azért is fontos, mert javítja a tudományos intézetek és a vállalkozói réteg közti kommunikációt. ◀

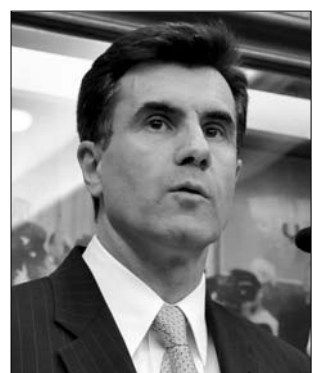
Croitoru: nagyobb bérekkel az euróövezetbe

Hírösszefoglaló

A jelenleginél alacsonyabb bérekkel nem csatlakozhat Románia az euróövezetbe – fejtette ki Lucian Croitoru, a Román Nemzeti Bank (BNR) elnöki tanácsadója, utalva ugyanakkor arra, hogy a közös európai pénznem bevezetése felteveli az ország termelékenységének növekedését. „Az euróra való áttérés pillanatában a romániai átlagbér annyival lehet magasabb a jelenleginél, amennyivel 2015-ig nő a termelékenység” – magyarázta az összefüggést matematikailag a szakember. (Az Országos Statisztikai Hivatal legfrissebb adatai szerint az átlagbér februárban 1411 lej volt.)

A 2015-ös euróbevezetés fontosságát hangsúlyozva Croitoru kiemelte az intézkedés várható pozitívumait: a kereskedelmi tevékenység görbülékenyebbé válását, illetve a valutaárfolyam ingadozásaival szembeni védettséget. Mivel a pénzügyi politikát áttereli az Európai Központi Bank hatáskörébe, a román gazdaságot – immár az euróövezet tagjaként – csak két csatornán érheti majd külső negatív hatás, a munka, illetve az áruk piacának irányából.

Bár elismerte, hogy a Nemzetközi Valutaalappal

Lucian Croitoru Fotó: Agerpres

(IMF) kötött megegyezés előtt szakmai berkekben már nyilvánvaló volt, hogy a kölcsön egy része bérekre és nyugdíjakra megy majd el, a jegybank tanácsosa elismeréssel szövegezte a hitelmegállapodásról. „Ennek segítségével sikerült elkerülnünk a lakossági megtakarítások értékvesztését és biztosítanunk a gazdasági stabilitást. Az IMF nélkül nagyobb visszaesést kellett volna elszerveznünk – fogalmazott Croitoru a *ProTV* Húsz év múltán című műsorában. Ha a jelenlegi megállapodást korrektül hajtjuk végre, újra növekedési pályára állíthatjuk a ország gazdaságát.” Amennyiben azonban hiányozna a politikai akarat a kívánt reformok véghezviteléhez, az ország rossz útra térhet – figyelmeztetett a közgazdász, a görög államcsődre utalva. ◀

Bagoly Miklós szerint a faipari cégek nem élnek az internetes értékesítési lehetőségekkel

A szerző felvétele

Jobban bíznak a civilekben

Kovács Zsolt

► Egyre népszerűbbek a közhasznú feladatokat ellátó civil szervezetek és erősödik a közösségi összetartás, derült ki A Civilek Háromszékért Egyesület (CIVEK) által napokban bemutatott felmérésből. Kilenc évvel ezelőtt a megkérdezett személyeknek csak mintegy 13 százaléka nyilatkozta, hogy bízik ezekben a szervezetekben és fontosnak tartja az általuk végzett munkát, Idén azonban a válaszolók 32 százaléka nyilatkozott pozitívan a civilek javára. A bizalom növekedését nemcsak a civil szervezetek egyre aktívabb szerepvállalása, hanem a kormányzati szféra működésének zavarai is ösztönzik. Ezek a szervezetek ugyanis egyre több feladatot vállalnak át a kormányzati szervektől, sokszor olyan problémákat is megoldanak, amelyek kezelésére évtizedeken át nem volt hatékony állami javaslat – értelmezte a folyamatot a lapunknak nyilatkozó Firus Levente, a CIVEK irodavezetője. A civil szféra működésének egyik fokmérőjét a tanulmány készítői az adózási hajlandóságban határozták meg. Országos összesítés szerint 2009-ben 1,3 millió személy ajánlotta fel jövedelemadójának 2 százalékát (mintegy 109 millió lejt) valamilyen nonprofit szervezet javára. Háromszéken 2008-ban összesen 16 319 polgár fordította adója 2 százalékát valamilyen szervezetre számára, ez akkor 579 ezer lejt jelentett. Tavaly a felajánlók száma gyarapodott, közel 20 ezer adófizető tartotta fontosnak élni a lehetőséggel és összesen 1,7 millió lejt utaltak át a civil szervezeteknek. Azok, akik még nem éltek ezzel a támogatási lehetőséggel az adófelajánlásról még több információt találhatnak a Civilek Háromszékért Egyesület honlapján a www.civek.ro címen, ahol az érdeklődők rendelkezésére áll egy kétszáz szervezete adatait tartalmazó katalógus is. ◀

Lefagyhat az érettségi

Bojkottal fenyegetik a tanárok a diákok informatikai felmérését

Antal Erika, Kovács Zsolt

► A tanári bojkott árnyékában kezdődött tegnap az idei érettségi informatikai ismereteket felmérő vizsgája, a tanügyi szakszervezetek ugyanis azzal fenyegetőznek, nem vesznek részt a végzős középiskolások számára nélkülözhetetlen megméréstésen. Ígéreteiket tegnap csak elszórtan tartották be, ám április 22-re a Tanügyi Szabad Szakszervezet országosra szólította fel a tagjait, annak ellenére, hogy az informatikai felmérő csütörtökön is tart. A sztrájkfelhívást a szervezet tagjainak több mint nyolcvan százaléka támogatja, így azok a diákok kerülhetnek nehéz helyzetbe, akiket erre a napra osztottak be vizsgálni.

Tiltakozás és fenyegetés

Tegnap a Galac megyei Tecucion az érettségi vizsgabizottság nem fogadta a diákokat, harminc pedagógus tagadta meg a munkát. A megyei tanfelügyelőség törvénytelennek minősítette az eljárást és már a hétfőn megpróbálta elejét venni a tiltakozásnak úgy, hogy írásban kért nyilatkozatot a pedagógusoktól, részt vesznek-e a hétfői felmérésen. A helyi szakszervezetek képviselői felhívóként tartják az eljárást, mert úgy vélik, a tanfelügyelőség így próbálja megfélemlíteni a résztvevőket.

Kolozs megyében a múlt hét végén úgy tűnt, szintén kudarcba fullad az érettségi soron következő szakasza, a helyi szakszervezetek jelezték ugyanis, hogy csatlakoznak a bojkott felhíváshoz. Ennek ellenére tegnap zavartalanul folyt a vizsga. Péter Tünde főtanfelügyelő-helyettes úgy véli, a fordulat azért állt be, mert „a pedagógusok megértették, hogy a diákok nem büntethetők a kialakult helyzetért”. A főtanfelügye-

Nem riadnak vissza a tiltakozás különböző formáitól a Hargita megyei pedagógusok sem

Fotó: archív

lő-helyettes reményét fejezte ki, hogy nem csak a tegnapi vizsganap, hanem az egész érettségi zavartalanul folyik az idén, a szakszervezetek tiszteletben tartják a maturodosok érdekeit. Lucian Cojocaru a Tanügyi Szabad Szakszervezet helyi szervezeteinek elnöke a kezdeményezéssel kapcsolatban úgy nyilatkozott, túrhetetlen, ami a tanügyben folyik. „Nem csak tervezett intézkedések, a létszámleépítés és a bérkiesés okoz gondot, hanem az a tény, hogy a szaktárca figyelmen kívül hagyja az érintettek véleményét” – nyilatkozta az érdekvédő, aki szerint a dialógus teljes hiánya jellemzi a radikális reform alatt álló oktatási rendszerre.

Ragaszkodnak a sztrájkhoz

A Kolozs megyei szülők és diákok értetlenül állnak a konfliktus előtt. „Hallottunk a bojkott felhívásról, de bízunk benne, hogy megkezdődik az érettségi. Annak ellenére, hogy támogatjuk a rendkívül rossz hátrányos megkülönböztetés ellen tiltakozó tanárokat, a vizsgák szabotálását nem tartom jó

ötletnek, mert ez olyan jelleget teremthet, amely legtöbbet a pedagógusoknak árthat” – vélte a lapunknak nyilatkozó Veres Mária, aki szerint a társadalom jelentős része elfordulhat a tiltakozóktól. A pedagógusokat megosztotta a bojkottfelhívás és a bojkott felfüggesztése is. „Mindig megértésre szólítanak fel bennünket, de a sok megértésnek nem akarás a vége. Ha nem érettségi, vagy felvételi alatt tiltakozunk, a kutyá se vesz minket komolyan” – fogalmazott felháborodottan egy lapunknak nyilatkozó pedagógus. Háromszéken a tegnap, zavartalanul lezajlott tegnap a soron következő érettségi első napja, tájékoztatta lapunkat Farkas Csaba, de a csütörtöki megméréstés bizonytalan. A tervek szerint, ha április 22-én a pedagógusok Kovászna megyében sem veszik fel a munkát, akkor vagy átprogramozzák a vizsgarendet, vagy a sztrájk lejárta után, délután érettségiztetik az érintetteket. Néhány iskola már most jelezte a tanfelügyelőségnek, hogy az eredeti tervekkel ellentétben nem csütörtökön, ha-

nem pénteken kerül sor a vizsgára.

A diákoknak könnyű

Az idei évben újdonságként bevezetett informatika érettségiben a vizsgázók internet- és számítógép felhasználói ismereteikről adnak számot. A felmérés része annak a vizsgasorozatnak, amely nem a lexikális ismeretek megértését, hanem az elsajátított jellegét, mértékét ellenőrzi, ezért érdemjegyet, nem csak minősítést kapnak a maturodosok. A megméréstés jellegéről pozitívan nyilatkoztak az általunk megkérdezett diákok. „Nem volt nehéz dolgom, azt a feladatot, amit én kaptam, nemhogy tanultuk az iskolában, de otthon is naponta gyakorolom. Van saját számítógépem, így nem volt nehéz, mindent tudtam” – magyarázta lapunknak a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceum egyik diákja. A megszerzhető minősítés (kezdő, haladó, kitűnő) szerepel majd az érettségi diplomán is. Azok, akik nem vesznek részt a kompetencia-vizsgákon jelentkezhetnek ugyan az írásbeli érettségire, de oklevelet nem kaphatnak. ◀

Röviden

Múzeum a betegeknek

Zilah központjában kap helyet az a különleges múzeum, amely a kevésbé ismert betegségek dokumentálására szakosodik. A norvég-román beruházás összértéke egymillió euró, támogatója a Prader Willi Románia Egyesület, a norvég kormány, a hazai Egészségügyi Minisztérium és a Szilágy Megyei Önkormányzat. A múzeumnak egy leromlott állapotban lévő belvárosi épület ad otthont, az ingatlan rehabilitációja tegnap kezdődött. A beruházás kezdeményezői szerint, az intézmény egyedülálló Kelet-Európában és felbecsülhetetlen társadalmi szerepet tölt be, mert erősíti a betegekkel szembeni megértést és toleranciát.

Segítség a hallássérülteknek

Az Outward Bound civil szervezet személyiségfejlesztő tréninget szervez a hallássérült fiataloknak. A *Többre vagyunk képesek* címet viselő programban huszontöt érettségiző részt vesz, a fiatalok úgynevezett élménypedagógiai képzést kapnak. A szervezők abban bíznak, hogy a rendszerint önbizalom hiányban szenvedő, hátrányos helyzetben élő fiatalok fel tudják dolgozni a sérültséggel járó problémákat és megtanulnak törekedni a teljes értékű életvezetésre.

Egyetemi napok Nagyváradon

Idén első alkalommal kerül megrendezésre a *Hétfőtől Péntek van* címet viselő egyetemi programsorozat a Partiumi Egyetemi Napok 2010 (PEN) keretében Nagyváradon. Az érdeklődők a már megszokott szakmai programokon kívül kiállításokon, előadásokon, vetélkedőkön, bábjátékokon és hangversenyen vehetnek részt. Helyszín minden esetben a Partiumi Keresztény Egyetem Díszterme.

Jogsi nélkül a törvénysértők

Sipos M. Zoltán

► Huszonegy autós maradt jogosítvány nélkül a napokban Kolozs megyében, a megyei rendőrség által indított közlekedés-biztonsági program keretén belül ugyanis fokozottan ellenőrzik a közúti forgalmat a térségben. „A legtöbb érintett túl gyorsan hajtott, de akadnak olyanok is akik nem adtak elsőbbséget a gyalogtárgyon áthaladó járókelőknek, nem egy esetben azonosítottunk ittas vezetőt is” – számolt be lapunknak a tapasztalatokról Gina Pop, a Kolozs Megyei Rendőrség szóvivője, aki arra figyelmeztette a megyében közlekedő-

ket, hogy az ellenőrzés során minden lehetséges és törvényes eszközt bevetnek a szabályszegők kiszűrésére. „Most először kerültek éles bevetésre az év elején megvásárolt különlegesen érzékeny radarokkal felszerelt Dacia Logan szolgálati autók. A gépjárművezetők nincsenek megszokva ezzel a nehezen kiszűrhető, úgynevezett láthatatlan radarral, így volt olyan, aki több településen is lebukott” – magyarázta a szóvivő, aki szerint a következő időszakban állandósítják a fokozott felügyeletet. A tervek szerint nem csak a szabályok betartását kéri számon a közlekedőkön, hanem a közleke-

dési kultúrát is népszerűsítik, különös tekintettel a gyalogosok és a kerékpárosok biztonságára. Szakértők szerint azért van szükség a közutak ilyen jellegű ellenőrzésére, mert a romániai baleseti statisztikák még mindig sokkal rosszabbak az európai átlagnál, a közlekedési morál pedig messze elmarad a nyugati hagyományoktól. A tapasztalatok azt mutatják, hogy amikor átfogó kampány révén népszerűsítik a rendőrség Válaszd az életet című programját, a közlekedés résztvevői tudatosítják magukban, hogy folyamatosan ellenőrzik a szabályok betartását, akkor kevesebb a kihágás és a súlyos baleset. ◀

HIRDETÉS

2% hogy kevesebben nélkülözzenek!

www.caritas-ab.ro

Ajánld fel adód 2%-át a Gyulafehérvári Caritasnak hogy minél kevesebb ember nélkülözzön!

Név: Caritas Alba Iulia Adószám: 4562770

Bankszámlaszám: RO62 RNCB 0003 0015 6949 0009

Légy társunk te is a szegénység enyhítésében!

Információk: Fehér megye: 0258-812.118, Hargita megye: 0266-315.763, Hunyad megye: 0254-549.843, Kovászna megye: 0267-315.457, Maros megye: 0265-250.191

Médiapartnerek: 24 Ore Mureşene; Antena 1, Gyulafehérvár; Csiki Hírlap; Csiki TV; Digital3 TV; Erdélyi FM; Erdélyi Magyar Televízió; Fun FM, Csikszereda; Gyergyó TV; Gyergyói Kisújság; Hargita Népe; Kolozsvári Rádió; Krónika; Marosvásárhelyi Rádió; Marosvásárhelyi Televízió; Népujság; Parâng TV; Polyp TV; Prima Rádió; Profi Rádió; Radio Ardeleanul; Radio Atlas FM; Radio SON; Rádió GaGa; Régió Rádió; Seps Rádió; Sláger Rádió, Star Rádió; Ştii TV; Székely TV; Udvarhelyi Híradó; Új Magyar Szó; Unirea de Alba; Vásárhelyi Hírlap; Vasárnap; Zi de zi; Ziarul de Mureş; Ziarul Văii Jiului.

▶ Röviden

Napút Marosvásárhelyen

Danyi Zoltán *Napút a cédrus árnyékában* című előadását mutatja be ma este a gyermekszínház Figura Stúdió Színház, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház színháztermében. A színházi észé izgalmas találkozása a mozgásszínháznak, a beszédcenrikus színháznak és a képzőművészetnek. Rendezője Döbrenyi Dénes, a világhírű Jel Színház tagja.

Táncünnep Kolozsváron

A Bogács – Zurboló Egyesület április 22–24. között egy háromnapos rendezvénysorozattal ünnepelni a Bogács Néptáncgyűttes fennállásának 25. évfordulóját. A három napos ünnepség ideje alatt szó lesz az együttes történetéről, lesz játszóház és népzene koncert is. A rendezvény galálya végződik szombatán a Kolozsvári Magyar Operában.

Hamlet Szatmáron

Az évad hetedik színházi bemutatóját is megtartotta a hétvégén a szatmárnémeti Harag György Társulat. Mint neve is sejteti, a *Hazatérés Daniába* egy Shakespeare, még pontosabban Hamlet-adaptáció, természetesen mai problematikával. Szerzője a marosvásárhelyi származású Kiss Csaba, akinek nem ez az első színházi műve. A darabot Albu István ötletes rendezésében láthatják a szatmári nézők.

Soványabb dán királyfi

Hamlet-adaptációk a bukaresti Nemzetközi Shakespeare Fesztiválon

Fleischer Hilda

▶ Annak ellenére, hogy egy-két hónappal ezelőtt az anyagi források hiánya miatt még kérdéses volt, hogy idén lesz-e miből megrendezni a bukaresti Nemzetközi Shakespeare Fesztivált, a szervezők tegnap optimistán jelentették be: kevesebb külföldi társulattal ugyan, de a már tradicionális fesztivál folytonossága biztosított. „Sokáig előttünk lebegett a lenni, vagy nem lenni kérdés, s bár belátjuk, a program kicsit sápadtabb, mint az előző években, mi próbáljuk a pohár tele felét nézni, és örülni annak, hogy egyáltalán így is állunk” – fogalmazott Mihaela Păun, a bukaresti ArCub kultúregyesület igazgatója. A 23-án kezdődő fesztivál szervezője a pohár üres feléről is beszámolt, elmondása szerint Bukarest ide, szűkös költségvetése miatt le kellett mondjanak egy szintén tradicionálisnak számító, utcai színházi fesztiválról.

„Elsőként a Román Kulturális Központ bízott rá arra, hogy támogatja a Shakespeare Fesztivál megrendezését, ami erőt adott ahhoz, hogy bizakodóbban menjünk a polgármesteri hivatal meggyőzéséig, hogy mekkora súllyal bír a város kulturális életében egy ekkora méretű fesztivál hagyományának megőrzése” –

Jelenet a berlini Schaubühne Színház Hamlet előadásából. A darabot a fesztiválon is bemutatják

magyarázta Păun, hozzátéve, a fesztiválra 2,5 millió lej költöttek.

Rangos előadókban idén sem lesz hiány, a színházkedvelőket olyan világhíreket örvendő társulatok szórakoztatják majd, akik meghívásokat általában csak a legnagyobb fesztiválokra fogadnak el: a New-Yorki The Wooster Group (akik a fesztiválon a Bulandrában, május 6-a és 9-e között lépnek fel), a szintén amerikai Elizabeth LeCompte társulat, vagy a berlini Schaubühne Színház. Minden fellépő társulat a fesztivál „Hamlet csillagképe” mottójához alkalmazkodva Shakespeare dán királyfiját játssza el a

bukaresti közönség előtt. „Úgy érzem a fesztivál színvonalát garantált. Bár nem kevés munkánkba telt, míg sikerült meggyőznünk ezeket az igencsak igényes művészeket, hiszen a színházak technikai felszereltségét is teljesen át kell alakítanunk, biztos vagyok benne, megéri a végén” – nyilatkozta Emil Boroghin, a Shakespeare Fesztivál igazgatója, hozzátéve, elvárásaik mellett a külföldi társulatok nagyon is segítőkészek bizonyultak, a new yorkiak például amerikai pályázati pénzekből oldották meg felszereléseik Romániába való szállítását.

Boroghin, aki egyébként a romániai William Shakes-

peare Társulat elnöke is, elmondta, mint minden tematikus fesztiválnak, ennek is vannak kötöttségei, s éppen azért a jövő évtől szeretnék a fesztivál struktúráját át gondolni, hogy egy leszűkített célközönség helyett, bővüljön a nézői skála.

A fesztiválon egyébként két hazai előadás is látható lesz: szombaton, május nyolcadikán, a bukaresti Metropolis társulat előadásában Bocsárdi László *Hamletje* is színpadra kerül, amit másnap, a szintén fővárosi Odeon Színház *az egész világ, és színész benne mindenki* című produkció, illetve a Bulandra *Hamletje* követnek majd. ◀

Hazakerül az Apor-kódex

Kovács Zsolt

▶ Megújulva érkezik vissza Sepsiszentgyörgyre a Székely Nemzeti Múzeum legnagyobb értéke, az *Apor-kódex*. A *Huszita Biblia* zsolnártartalmú, öt évszázados kódex a negyedik magyar irodalmi műnek tekinthető. Az évszázadok során azonban jelentősen károsodott, hiányoznak lapok, a könyvtest összeesett, a beázott lapokon penészgombák telepedtek meg, az írás elhalványodott. Az *Apor-kódex* restaurálását a Romániai Országos Könyvtárral való partnerség tette lehetővé és az Országos Széchényi Könyvtár Restauráló és Köztudományi Osztálya végezte el. Érdi Marianne osztályvezető, valamint Tóth Zsuzsanna restaurátor több hónapos, sepsiszentgyörgyi és magyarországi munkával hozta helyre az értékes művet. A mostani hazatérés rangját és ünnepélyességét Boka László tudományos igazgató és Tóth Zsuzsanna, valamint Egged Emese, Gábor Csilla és Korondi Ágnes, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Irodalomtudományi Tanszékének tanárai emelik előadásukkal. Csütörtökön 17 órakor a Székely Nemzeti Múzeum Bartók Termében Vargha Mihály, az intézmény igazgatója, ünnepélyes keretek között veszi át a kódexet Boka Lászlótól, a budapesti Országos Széchényi Könyvtár tudományos igazgatójától. ◀

Kisvonal a siklóért

K. Zs.

▶ Kis gőz- és villanymozdonyok, személy- és teherszállító vasúti kocsi „zakaroltak” tegnap a Székely Nemzeti Múzeumban, a gyerekek és felnőttek legnagyobb öröme. A vasúti teherrepesztalt Szeles József sepsiszentgyörgyi modellező készítette a Műemlékvédelmi Világnap alkalmából szervezett kisvasút kiállításra, amelyet gyerekpedagógiai foglalkozásokkal is egybekötötték, a nagyoknak pedig a sepsiszentgyörgyi vasútállomás előtt kiállított 100 éves gőzösön mutatták be annak működési elvét. A Kovászna megyei tanács, a Sikló Egyesület és a Székely Nemzeti Múzeum a Kovászna-Komandói Erdi Vasút megőrzése érdekében szervezte a rendezvényt, hiszen a világon egyedülálló gravitációs siklóvasút Székelyföld legjelentősebb ipartörténeti műemléke. „Azt szeretnénk, hogy Kovászna és Komandó közt újra közlekedjenek a szerelvények. Ez a vasút unikum”, mondta megnyitó beszédében Tamás Sándor, a Kovászna megyei tanács elnöke. ◀

Nagy nevek és szűk keret az idei Sziget Fesztiválon

Kánya Gyöngyvér, Budapest

▶ Aktuális sztárok, nagy visszatérők és nagy búcsúzó, csoportosan érkező diákoknak kedvezményes bérlet, valamint a tavaly bevezetett válságkezelő intézkedések megmaradása jellemzi az idei augusztus 11–16. között megrendezésre kerülő Sziget Fesztivált.

„Az idei Sziget költségvetése gyakorlatilag kőbe van vésvé, nem haladhatja meg a tavalyi 2,65 milliárd forintot, csak abban az esetben, ha olyan nemzetközi sztár sikerülne idehívni, aki jelentős többletlátogatót vonzana a rendezvényre” – jelentette ki Gerendai Károly. A Sziget Kulturális Szervezőiroda ügyvezető igazgatója szerint nehéz év elé néznek. „Volt olyan szponzor, aki kiszállt, illetve sokan csökkenték támogatásuk összegét” – mondta Gerendai, aki szerint idén a nézőszám tekintetében is előfordulhat némi visszaesés, amit a jegyárak emelésével próbálnak kompenzálni.

„A magyar piacban már nincs sok tartalék a Sziget szempontjából, a külföldi vendégek terén azonban

még nagy a növekedési potenciál. De az ő heti költésük jóval magasabb a hazai vendégeknél” – magyarázta Gerendai. A „megszorított intézkedések” mellett azonban most is minimum húsz százalékos kedvezménnyel várják a csoportokban jelentkező, diákigazolvánnyal rendelkező, 17. életévüket betöltött tanulókat, megmaradt ez elővételes akció is, illetve több játékkal és pályázattal is ingyenjegyet lehet nyerni. A kedvezmények mellett eddig már több tucat nemzetközi produkció fellépése is biztossá vált; lesznek, akikkel itt találkozhat először a magyar közönség, mint például a Jared Leto színész és frontember vezette Thirty Seconds To Mars, vagy a legendás német alterdívá, Nina Hagen, de színpadra lép a sokak által várt Muse is, valamint az eddigi legnagyobb nagyszínpados tömeget összeverbuváló Faithless. A Sziget mínusz egyedik napján, azaz augusztus 9-én, pedig egy egyedi három órás koncert keretében búcsúzik közönségétől, a huszonhárom éve Pécsről indult zenekar, a Kispál és a Borz. ◀

„Az új kezdet jegyében”

A zsidó temetőben rejlő emlékezetet tárja fel A Feledés című kiállítás, amely kolozsvári fotósok munkáiból nyílt tegnap a zilahi Ioan Sima Művészeti Múzeumban. A vendéglátó intézmény vezetőjével, Szabó Attila muzeológussal beszélgettünk.

Baló Levente

▶ Hogyan jött létre ez a kiállítás?

– Több közös projektünk volt már Dorel Gáinával, a kolozsvári művészeti egyetem tanárával, illetve ezzel a csoporttal, így valahogy természetes volt, hogy az új kiállítási anyagukat is elhozzák Zilahra. Ez a tárlat arról is tanúskodik, hogy a zilahi művészeti múzeum egy olyan helyé vált, ahová kortárs alkotók szívesen jönnek, jól érzik magukat, és egy nyitott közönség előtt tudják bemutatni munkáikat.

▶ Mióta vezeti ön a múzeumot, és milyen tervekkel kezdte el ezt a munkát?

– Lassan egy éve vagyok a múzeum művészeti vezetője. Ez egy új kezdetet jelentett egyrészt azért, mert az épületet teljes egészében fel-

újítottuk, új termeket nyitottunk meg, másrészt pedig azért, mert hosszú évek óta először szakmai vezetés irányíthatja a múzeum tevékenységét. Az új kezdet jegyében tavaly ősszel egy nagyszabású összművészeti fesztivált szerveztünk. Összművészeti, hiszen nemcsak képzőművészek munkáit láthatta a zilahi közönség, hanem voltak koncertek, filmvetítések, műhelyte-

vékenységek és szakmai megbeszélések. Ekkora méretű művészeti rendezvény még nem volt a városban. És ezt szeretnénk folytatni, sőt még bővíteni fog a kínálat, az idétől színházakat, színházi műhelyeket is szeretnénk meghívni, és nagyobb hangsúlyt fektetünk a workshopokra.

▶ Az évente jelentkező fesztivál mellett milyen más tevékenységeknek ad teret a múzeum?

– Évközben is nagy a mozgás, havonta legalább két-három kiállítást nyitunk meg, szilágysági alkotók mutatkoznak be, de egyre többen jönnek kiállítani az ország más részeiről és külföldről is. Kitűzött célunk, hogy a zilahi művészeti múzeum a kortárs művészet otthona legyen, itt látni lehessen azt, hogy mi történik a nagyvilágban, beleértve a kísérleti jellegű alkotásokat is. A múzeum tere nagy befogadóképességű, több terem áll kiállítók rendelkezésére. Van egy állandó kiállításunk a múzeum nevével, Ioan Simának a műveiből, és azon kívül, mint említettem időszakos kiállítások, a kortárs alkotók munkáiból.

Nemes: jó a vállveregetés

„A romániai filmfesztiválokban az a legjobb, hogy itt kevésbé sznobok az emberek” – véli Nemes-Jeles László, aki Türelem című filmjével több mint huszonöt fesztiváldíjat szerzett, köztük a bukaresti Next Nemzetközi Rövidfilmfesztivál legjobb rendezőnek járó trófeáját.

Fleischer Hilda

► **A Türelem az első, igazi produkcióval, stábbal készült filmje. Hogyan született az ötlet?**
– Az ötletet egy női kép, vagyis jobban mondva egy háború után készült, börtönfénykép adta nekem, amelyen, ez az ötven évesnek kinéző, de a valóságban csak 26–27 éves személy, egy fehér ingbe, mereven nézett az objektívbe. Erről a női arcról szerettem volna filmet forgatni, aki csak egy kis részecske egy sokkal nagyobb dologban, s bár igazából nem csinál semmi rosszat, ami elítélhető, mégis, valami nagyon sötét titkok vannak a háttérben.

► **Hogyan fogadták a filmet Bukarestben?**

– Sokan odajöttek és gratuláltak, úgy éreztem sokakat megérintett. Azonban azzal is tisztában vagyok, hogy nincs mindenki felkészülve még erre a fajta mozira, a trendek is ez ellen mennek, sőt, az internet, a tévzés is mind az ellen megy, hogy folyamatokat lássunk, kitartsunk pillanatokat, ne kapkodjunk, illetve, hogy ne fedjük fel az egész teret körülöttünk. Azt éreztem, hogy megosztja a közönséget, de ez eddig is így volt, ami végül is jó jel. Az, hogy közben szakmailag elismerik fontos és jól esik.

► **Mit jelent önnek a Next-díj?**

– Ez egy fontos díj, főleg azért, mert legjobb rendezés elismerést még nem kapott a film. Emellett biztatás is, hisz annyi rossz dolgot kap az ember. Most azt látja mindenki, hogy mennyi díjat besöpört a film, de ez csak a jéghegy csúcsa. A magyar kritikusoktól sok rosszindulatot kaptam.

► **Ezt hogyan kezeli?**

– Hát úgy hogy nem adok interjúkat csak olyanoknak, akiket gondosan szelektálok, és általában sötétben tartom a filmjeimet. Né-

zőknek alkotok, embereknek, s azokkal, akik magukat kritikusként nevezik, nem foglalkozom. És erre meg kellett edzenem magam, meg kellett tanuljam.

► **Milyennek találta a Next-et?**

– A legszembetűnőbb az, hogy itt kevésbé sznobok az emberek. Még ha nem is tetszik nekik egy alkotás, végignézik a filmeket, mert nyitottabbak, kíváncsiabbak. Úgy érzem a Next felvetése nagyon érdekes, sokat foglalkoznak a hanggal, érzem a pezsgést, a vitalitást, a fiataloknak a programmal szembeni elhivatottságát, és sokkal kevésbé érzem a lehúzó, negatív erőt, mint a magyarországi fesztiválokon. És ami talán a legfontosabb, nem érzem az egymás ellen való áskálódást.

► **A Türelem rengeteg fesztiváldíjat kapott. Van bevált recept egy rövidfilmre?**

– Én nem vagyok egy jó recept. A

25 díj szép elismerés, de vannak filmek, amelyek ennél sokkal többet, százat is besopernek. Annak, aki rövidfilmet akar csinálni, és meg akar gazdagodni belőle, azt ajánlom, hogy rövidet és mulatságosat csináljon. Végig fogja tarolni az angolszász fesztiválokat, a németek oda lesznek tőle, meg fél Franciaország is. Én ilyen nem tudok csinálni, bár kellene. Engem jobban érdekel egy szituáció, egy folyamat, ami tud adni egy formátumot, amit érdemes külön, nem nagyjátékfilmszerűen kibontani. Ha valaki egy 10-15 perces filmet készít érdemes elgondolkozni azon, hogy mi az a szög, az a stílus, az a hang, amiben más, újat tud nyújtani. A rendezés, amit egyre inkább koptatnak, és amiről egyre többen azt gondolják, hogy a vágószobában történik, egy ilyen fogás lehet. Sokan azt vallják, hogy nem kell felépíteni minden egyes snittet, hogy legyen közepe, vége, mert az ügyis megoldódik a vágóban. Nekem nem ez a filmkészítés: a kamerának egy helyen kell lennie, előre kell gondolkodni, és aztán lehet ezzel játszani. Lehet, hogy veszélyesebb, de a rizikó teszi értékessé, és valószínűleg érdekesebb filmet is lehet majd csinálni. Manapság a filmesek túlforgatnak, kétezer szögből filmeznek. Ehhez okosnak kell lenni, és én nem vagyok elég okos.

► **Milyennek találja a kortárs román filmeket?**

– Ügyesek. Van most már egy hagyományuk, jó technikaik vannak, és jól dolgoznak úgy az amatőr, mint a profi színészekkel. Nekem kicsit repetitív, néha úgy érzem, hogy a megújulás gyakrabban elkelne, de ez máshol így van.

Foto: Szilágyi Lenke

Médiagnózis

A Wikileaks mércéje

Az amerikai underground média zászlóvivőjének (is) tekinthető Wikileaks egy nagyon különleges médiaszervezet. Szakteriálat az oknyomozó, tényfeltáró zsrnalizmus, és azt olyan profizmussal végzi, hogy az elmúlt három esztendő legnagyobb médiabotrányainak ez a szervezete volt a kútfeje. Ez a médiaügynökség szellőztette meg a Guantanamo-i börtönben elkövetett jogszértéseket, tett közzé dokumentumot az iraki és az afganisztáni „szövetés” haderők túlkapasáiról. Jelenleg is olyan híreket szivároztat ki, amelyek alapjaiban mochatnak alá egy köztársaságot. Ha Románia sajtóvilágából kitekintünk akár a New York Times, a BBC vagy a CNN-nagyságrendű médiabirodalmakra, szomorúan állapíthatjuk meg, hogy itt, Mikro-Balkánunkon a legnagyobb szenzációk a szexbotrányok. Igen, ide tartozik a politika is. Hiszen egy ország sorsát is el lehet ****-ni. Kelet-Európa ezen eldugott csücskében egymást rágják a médiák egy-egy exkluzív sztriptízműsorért, és keveset beszélnek például az ország gazdaságát meghatározó tényezőkről. Az itthoni „tényfeltáró újságírás” patetikus szövegekkel, általánosságokkal terheli fogyasztóit, a kiadott információk természetét mindig az aktuális hatalom dönti el. Nagy riportok, ha születnek is, elvesznek a pszeu-

dobulvár szennymegében, és nem jutnak el oda, hogy a való világban kifejtésük jótékony, leleplező és tisztító hatásukat. A Wikileaks önkéntesekkel dolgozó rendszere elképzelhetetlen nálunk, elsősorban azért, mert túl sok a képzetlen, elfogult vagy hamis ideológiákat valló médiafogyasztó, pedig a média feladata lett volna olyan közönséget kinevelni, amely tudatos és értelmes – látván, hogy a közoktatás közel 20 éve több utcai verekedőt és adócsalót termel ki, mint amennyi könyvmolyt.

A mindig aktuális koncon marakodó médiák szem elől veszítették a nagyformátumú „sztorikat”, mert világunkról csak mozaikkockákat ad a sajtó. Nem értelmez, nem kontextualizál – elfeledvén azt, hogy így a médiakonzumerek nagy részétől megvonja a megértés lehetőségét. A Wikileaks globális léptékben gondolkodik, de anyaga mindig lokális – és ebben a lokálisban képesek meglátni a globális erkölcsi vagy gazdasági implikációt. És ezt úgy mondják el, hogy egy-egy köztársaság beleeremeg. A mi globális léptékű híreink meg a fű alatt szumnyadnak, vagy agyonretorizálva semyvednek valahol a kulturális vagy autós hírek mellett – amelyektől ugyebár senki nem vár világmegváltást.

Péter Árpád

TVR: négy év, negyvenmillió

ÚMSZ

► A Román Televízió Társaság (SRTV) a 2009-es évre 11,3 millió eurós veszteséget könyvelt el – derül ki az intézmény hétvégén nyilvánosságra hozott gazdasági jelentéséből.

Az Alexandru Sassu vezette SRTV-nek tavaly 135 millió eurós bevétele volt, melynek több mint fele (76,1 millió euró) a tévéadóból származik, amely 5,5 százalékkal emelkedett, mint 2008-ban. A reklámokból származó bevételek a két évvel

ezelőtti szint felére csökkentek, alig haladva meg a nyolc millió eurót. És ugyancsak csökkent az állami támogatás is, amely 7,1 százalékkal kevesebb, mint két évvel ezelőtt. A SRTV személyzetének éves költsége (fizetések, kiszállások stb.) meghaladták a 46 millió eurót. A köztévé legutóbb 2005-ben könyvelt el nyereséget, ám akkor sem érte el az tíz millió eurós határt. Az utóbbi négy évben az állam által támogatott SRTV összesen negyven millió eurós veszteséget könyvelt el. ◀

Száz szó

A kabbalah vallás szerint megszentelt vízzel töltötte fel központi fűtésének csöveit és radiátorait Madonna. Az énekesnő csaknem huszonháromezer lejnyi összeget költött a speciális vízvezetékre, amely a kabbalah papok által szentelt vizet tartalmazza. Madonna egyháznak adományként adta a víz beszentelésének „árát”, s a rossz nyelvek szerint Guy Ritchie-vel való szakításának háttérben is már-már megszállott hite áll. Az énekesnő londoni otthonában nemrég szelepet kellett cserélni az egyik radiátoron, de ő nem hagyta, hogy a szenteltvizet leereszék a rendszerből. A szakembereknek vödörökbe kellett gyűjteniük a 30 köbméternyi vizet, ami kétheti munkájukba került. Madonna bizonyítéka annak, hogy Becalin kívül van más vallásos örült is.

(efi)

Röviden

Törölték bin Laden facebookos profilját

Törölte rendszeréből a Facebook azt a profilt, amely az al-Kaida vezetőjeként ismert Oszama bin Laden neve alatt futott, és amelyen iszlám szélsőségesektől származó beszédeket és hangfelvételeket tettek közzé. „Az emberek gyakran hoznak létre hamis profilokat híres vagy ismeretlen személyek nevei alatt. Nekünk pedig rengeteg olyan műszaki fejlesztésünk van, amellyel ki tudjuk szűrni az ilyen oldalakat” – tájékoztatta emailben az AFP hírügynökséget Andrew Noyes, a Facebook üzemeltetőinek szóvivője. Az oldalon bin Ladent a „Mudzsahidok hercegeként” emlegették, és tartózkodási helyét a „világ hegyeit” jelölték meg, idézte az Elaph.com nevű arab nyelvű internetes újságot az ABC.

Szavazó

A pilóta a hibás

Az Új Magyar Szó internetes olvasói úgy vélik, a pilóta hibájából zuhant le a lengyel államfőt szállító TU 154-es a szmolenszki katonai repülőtér. A maszol.ro szavazógépen feltett legutóbbi kérdésre (Ön szerint mi okozta a lengyel államfő gépének szombati tragédiáját?) válaszoló olvasóink többsége amellelt foglalt állást, hogy egyértelműen a gépet irányító pilóta a felelős a tragédiaért. A kérdésre válaszolók között azonban a pilótát hibáztatók mellett elég magas azoknak az aránya is, akik terroristák támadását vélik látni a tragédia mögött.

E heti kérdésünk:

Tart-e az európai légtérben keringő vulkáni hamu egészségkárosító hatásától?

1. Igen
2. Nem
3. Nem tudom

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
.....
tel.:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését.

Postacím: 014820 București, Piața Presei Libere nr.1, O.P. 33, C.P. 17

* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közzétételére.

SZERDA

2010. április 21.

A nap filmjei

RTL Klub, 15.15
Boldog idők

Zhaónak, az ötvenes évei elején járó agglégénynek nincs szerecséje a szerelemben. Amikor találkozik álmai asszonyával, elhíti vele, hogy gazdag és van egy szállodája. Zhao viszont csak egy lepusztult buszt alakít át, és nyitja meg benne a Boldog Órák hotelét, olyan pároknak, akik nem tudnak otthon nyugodtan találkozni. A gond, hogy Zhao barátnője azt szeretné, ha Zhao munkát adna a "szállodában".

Pro tv, 20.15
Félholt

Az Új Alcatraz nevű börtönből nem lehet megszökni. De a szupermodern biztonsági berendezést nem készítették fel arra, hogy azt is megakadályozza, ha valaki be szeretne jutni. Most mégis ezt történik. A villamoszékbe ül az a férfi, aki két-százmillió dollár értékű aranyat rabolt. Sosem szedték ki belőle, hol rejtette el zsákmányát. A börtönt megostromló banda nem akarja, hogy titka sirba szálljon vele.

Duna Televízió, 21.00
Malabar hercegnője

Tom évek óta nem látott nagypapájához kerül az Alpok egyik magas hegyére. Tanulási nehézségei vannak, melyen papája nem tud segíteni. Tom már nem is emlékszik édesanyjára, aki évekel ezelőtt a jeges csúcsokon vesztette életét. Tom felfigyel rá, hogy a zárkózott helybéliek valami különös titkot őriznek, értékes kincsekről suttognak, ráadásul édesanyja eltűnését is sűrű homály fedi.

KOSSUTH RÁDIÓ

9.40 8 és fél 10.00 Napközben 12.05 A Hely 12.30 Vendég a háznál 12.57 Harangszöveg 13.00 Déli krónika 13.30 Magánhangzó 14.04 Rádiószínház 14.30 Tebenned bíztunk 15.05 Arcvonalok 16.05 Közelről 18.30 Krónika 19.00 Közéleti ütköző 19.30 Határok nélkül 20.05 Sportvilág 20.25 Tetten ért szavak 20.50 Jó éjszakát 21.00 Rádiószínház 21.30 A nap történetei 23.25 Esti beszélgetés

BUKARESTI RÁDIÓ

BUKARESTI RÁDIÓ magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 15.00 Híradó, kommentár 15.20 Magyar zenei lexikon 15.30 Közbeszéd - közéleti talk-show

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság 12.00 Híradás 12.15 Miben segíthetünk? 13.05 Zenés üzenetek 14.00 Délutáni váltás, Kertészrovat 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság 17.00 Híradás 17.15 Gazdasági magazin, Összhang 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hangoló, Meditáció: baptista egyházi műsor 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Interaktív szolgáltató műsor meghívottal. 17.00 Nap-óra 17.30 Jazzmagazin 17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.00 Hattól Nyolcig
9.00 Térkép - Reggel
9.40 Kanapé
10.30 Újrakezdés (olasz tévéfilm sor.)
11.30 Család-barát - Szolgáltató magazin
12.30 Kívánságkosár
15.00 Híradó
15.10 Kikötő - Kulturális hírek
15.20 Az alkotás útja
15.45 Az országunk háza
16.10 A nagy tevéfutás
17.30 Nyelvőrző
18.00 Zorro (amerikai kalandfilm sor.)
18.30 Térkép - Integrációs magazin
19.00 Híradó, Sport
19.35 Mese
20.00 Újrakezdés (olasz tévéfilm sor.)
21.00 Malabar hercegnője (francia filmdráma)
22.30 Híradó, Sport
22.45 Közbeszéd - Aktuális háttér-műsor
23.10 Váltó - Gazdasági Híradó
23.20 Főfőnök (dán-svéd-izl. vígjáték)
1.00 Közelebb Kínához
2.00 Kikötő - Friss (ism.)
2.10 Vers
2.15 Himnusz
2.20 Híradó (ism.)

TVR 1

7.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
7.30 Az első órában
8.00 Ébresztő
9.00 Hírek
9.15 Ébresztő
10.10 Szerelmes Don Juan (filmsor.)
11.15 Folklor-kincsek
12.25 Az élet és a pénz
12.45 Titkok a palotában (koreai filmsorozat)
14.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
14.45 Egyszerűen izletes
15.00 Teleshopping
15.30 Ők is embertársaink
16.00 Együttélések
17.00 Kontra-generáció
17.55 Én, te, mi
18.25 Titkok a palotában (koreai filmsorozat)
19.40 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.10 UEFA Champions League
21.40 Labdarúgás: Bayern München - Olympique Lyonnais
23.50 UEFA Champions League
0.10 Hírek, sport, időjárásjelentés
0.25 Kuttyák (francia filmdráma, 1978)
2.05 Kontra-generáció (ism.)

VIASAT 3

11.05 Smallville 11.55 Szívek szállodája 12.50 A nagy házalakítás 13.55 A pokol konyhája 14.45 Nyomtalanul (sorozat) 15.40 Nyomtalanul (sorozat) 16.30 CSI: A helyszínelők 17.25 Ki ez a lány (am. vígj. sor.) 18.15 A pokol konyhája 19.10 A nagy házalakítás 20.05 Ki ez a lány (am. vígj. sor.) 21.30 CSI: A helyszínelők 22.20 Nyomtalanul (amerikai krimisor.)

m1

6.20 Hajnali gondolatok
6.50 Ma Reggel
11.00 Nappali
13.01 Híradó délben
13.15 Időjárás-jelentés, Sporthírek
13.30 Kárpát Expressz
14.00 Szomszédok (magyar filmsor.)
14.35 Hrvatska kronika - Horvát nyelvű nemzetiségi magazin
15.05 Ecranul nostru - Román nyelvű nemzetiségi magazin
15.35 Kormányvató
16.05 Ez történt Ma reggel (ism.)
17.25 Körzeti híradó
17.35 Hírek
18.45 A vadon bővületében (angol sorozat)
19.40 McLeod lányai (auszt. kalandfilm-sorozat)
20.30 Híradó este
20.50 Sporthírek
20.55 Időjárás-jelentés
21.00 Yorkshire-i szívügyek (angol drámasorozat)
22.00 Az Este - Szerda
22.30 Szilánkos képek (angol-am. filmdráma)
0.30 Hírek, időjárás-jelentés
0.35 Memento
0.45 Teadélután
1.45 Nappali

TVR 2

7.00 Szépségközpont (filmsorozat, ism.)
8.10 Felejthetetlen napok (kanadai-amerikai filmdráma, 2008, ism.)
10.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
10.15 Berlin, Berlin (filmsor.)
10.45 Találkozunk
12.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
12.45 Folklor-kincsek
13.45 Teleshopping
14.30 IT Zon@
15.00 Együtt Európába
16.00 Szépségközpont (olasz filmsorozat)
17.00 Ász (amerikai filmdráma, 2003, 1. rész)
18.00 Euronews
18.15 Berlin, Berlin (filmsor.)
18.45 Csodák (olasz filmsor.)
19.15 A hang és a csend (kanadai-új-zélandi életrajzi film, 1993, 1. rész)
21.00 Bazár (ism.)
21.30 Az én költségvetésem
22.00 Hírek, sport
23.10 A tánckar (amerikai dráma, 1985)
1.10 Mosoly... négy kefében (ism.)

SPORT.RO

7.00 Hírek 10.10 Különkiadás 11.10 Információk 13.10 Fitness Világbajnokság 2009 14.10 Különkiadás 15.00 Hírek 16.00 Labdarúgás: Victoria Branești - Dunarea Galati 18.00 Hírek 19.30 Labdarúgás Bulgária: TSKA - Litex Lovcei 21.30 Hírek 22.00 Wrestling Superstars 23.00 Box-Buster 24/7 Mayweather - Mosley 23.30 Box-Buster: Nikolai Valuev - David Hays

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Roma Magazin
10.25 Domovina
10.55 Sorstársak
11.20 Századfordító magyarok
12.30 Ájtáró
13.01 Híróra
13.30 Kárpát Expressz
13.55 Záróra
14.45 Kerekék és lépések
15.30 1100 év Európa közepén
16.25 Magyar válogatott
17.20 Egy lépés előre (sor.)
18.10 Óceániai csavargások
18.40 Kormányvató
19.05 Ez történt Ma Reggel
20.20 Innovációs percek
20.30 A kis királylány (rajzf. sor.)
21.00 Híradó este
21.20 Sporthírek
21.24 Időjárás-jelentés
21.25 A Fagyos folyó lovasa (auszt. sor.)
22.15 Tűzvonalban (magyar sor.)
23.05 Záróra
23.55 McLeod lányai (kalandfilm sor.)
0.40 A Mester és Margarita (sor.)
2.15 Tűzvonalban (sor.)
3.05 Dublini doktorok (sor.)

PRO TV

7.00 Pro Tv hírek, Sport
9.55 Könyvbemutató
10.00 Tiltott éjszakák (amerikai filmdráma, 1990, ism.)
11.00 Apropro tv (ism.)
12.00 Fialat és nyugtalan (amerikai filmsorozat, ism.)
13.00 Pro Tv hírek, Sport, időjárásjelentés
14.00 A Da Vinci-rejtély (amerikai akcióthriller, 2006)
16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai filmsor.)
17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.15 Félholt (német-amerikai akciófilm, 2002)

22.15 State és Románia (román vígjátéksorozat)
23.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
0.00 CSI New York (am. krimisorozat)
1.00 Félholt (német-amerikai akciófilm, 2002, ism.)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Reggeli - Ébresztőshow
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó - Déli kiadás
13.10 06-91-33-55-33 Hívjon! Játsszon! Nyerjen!
14.30 Fél kettő Magazin a legjobb történetekkel
15.15 Boldog idők (kínai vígjáték, 2000)
17.20 Rubi, az elbűvölő szörnyeteg (mexikói tévéfilm sorozat, 2004)
18.20 Mónika - A kibeszélőshow (show-műsor)
19.30 RTL Klub Híradó - Esti kiadás
20.05 Vacsoracsata - Gasztroreality
21.05 Fókusz - Közszolgálati magazin
21.40 Barátok közt (magyar tévéfilm sorozat, 1998)
Közben: RTL-hírek, Időjárás
22.20 Sátánka (amerikai vígjáték, 2000)
Utána: RTL-hírek
0.10 A halál jele (amerikai-dél-koreai krimi, 2003)
2.45 Reflektor - Sztármagazin
3.05 Műsorszünet

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
8.00 Jó reggelt Razvannal és Danival
10.00 Sajtószemle Mircea Badeával
11.00 Egy rém rendes család (amerikai filmsor.)
12.00 Miami Vice (amerikai sorozat)

13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés - Oana Frigescu
14.00 Film (ism.)
16.00 Híradó, Sport, Időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés Madalin Ionescuval
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés Alina Petrescuval
20.00 Kikezdesz a szökekkel? - versenyműsor
22.00 Csillagháló - Dan Negru műsora
23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (ism.)
23.45 Dan Capatos szórakoztató műsora
1.00 Különleges ügyosztály (amerikai krimisorozat, ism.)

TV2

7.00 Két Testőr
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Stahl konyhája
10.10 Babapercek
10.20 Telekvíz
11.40 Teleshop
12.45 Boldogtalan boldogság (német rom. kalandfilm)
14.25 Kvízó - Telefonos játék
15.55 Lassie (am.-kan. filmsor.)
16.20 Hegylakó (kan.-francia filmsor.)
17.00 Életünk napjai (am. filmsor.)
18.25 Joshi Bharat (talk show)
19.30 Tények Hírműsor
20.05 Áll az alku - A játék-show
Utána: Skandinávított sorsolás
21.15 Aktív
21.50 Jóban Rosszban (magyar filmsor.)
22.25 Doktor House (am. filmsor.)
23.30 Született feleségek (am. vígjáték sor.)
0.30 Szellemekkel suttogó (am. filmsor.)
1.30 Tények Este
2.00 EZO.TV
2.50 Így készült a Rebecca - A Manderley-ház asszonya című musical

HÍR TV

7.00 Paletta (ism.)
7.30 Lapzárta (ism.)
Vitaműsor újságírókkal
8.00 Híradó
Friss napi információk
9.05 Rájátszás (ism.)
10.05 Sziluett (ism.)
11.05 Panaszkönyv (ism.)
11.30 Riasztás (ism.)
12.00 Vonalban (ism.)
Interaktív politikai show-műsor
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama, Közvetlen ajánlat
14.05 Lapzárta (ism.)
15.05 Különkiadás (ism.)
17.05 Ősök tere
17.30 Paletta
18.00 Híradó - Friss napi információk
18.30 Iskolapélida
19.05 Vonalban
Interaktív politikai show-műsor
20.00 Híradó
Friss napi információk
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó 21
22.35 Lapzárta
Vitaműsor újságírókkal
23.05 Negyedik (ism.)
23.30 BBC Click
A BBC informatikai magazinja
0.05 BBC World Híradó
0.30 Iskolapélida (ism.)

PRIMA TV

7.00 Supernanny (reality show)
8.20 Sport Florentinával - sportműsor
8.30 Teleshopping
9.00 Galileo - szórakoztató műsor (ism.)
9.30 Viceversa (reality show)
10.30 Álomgyilkosság (kanadai-amerikai film, 2006, ism.)
12.30 Teleshopping
13.00 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Született feleségek (amerikai filmsor.)
15.15 A cseresznye a tortán (reality show)
16.15 Galileo - szórakoztató műsor
17.00 Lököttek (vígjátéksorozat)
18.00 Hírek, Időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Kötekedők krónikája - Serban Huidu, Mihai Găinusa szórakoztató műsora
22.15 Lököttek (vígjátéksorozat)
23.15 NCIS (amerikai filmsorozat)
1.00 Elcsábítva majd magára hagyva
3.00 Hírek, Sport, Időjárásjelentés

DISCOVERY

7.00 Amerikai hotrodok
8.00 Végzetes másodpercek
9.00 Hogyan készült?
10.00 Piszkos munkák
11.00 Miami Ink - Tetoválók
12.00 Trükkös tesók - Badger minitank
13.00 Hogyan csinálják?
14.00 Túlélés törvényei - Törökország
15.00 Ötödik sebesség
16.00 Hogyan készült? - A Ferrari motorja és luxus interaktív dobozok
17.00 Állítólóg... - Mobiltelefonok a repülőn
18.00 Amcsi motorok
19.00 A kolónia - Kapcsolat
20.00 Túlélés törvényei - Írország
21.00 Hogyan készült?
22.00 Végzetes másodpercek
22.30 A túlélés törvényei - Belize
23.30 Halálos fogás - Több nap mint kolbász
0.30 Katasztrófa: ahogy én láttam
1.30 Futballhuligánok

20.00 Túlélés törvényei - Írország
21.00 Hogyan készült?
22.00 Végzetes másodpercek
22.30 A túlélés törvényei - Belize
23.30 Halálos fogás - Több nap mint kolbász
0.30 Katasztrófa: ahogy én láttam
1.30 Futballhuligánok

KANAL D

7.00 A szív dala (sorozat) 8.00 Anyaszertet (sorozat) 10.00 Menyét anyának 12.30 Hírek (reality show) 14.45 Egy újabb sors 16.00 Terefe Bahmuval (show) 18.30 Hírek 19.15 Menyét anyának (reality show) 20.30 Ég veled, de szeretlek! (reality show) 22.00 Lavina (amerikai akciófilm, 1999) 0.00 Érinthetetlenek (amerikai filmdráma, 1991)

HALLMARK

10.00 Foyle háborúja (angol tévéfilm sorozat) 12.00 Amy-nek ítélve (amerikai filmsorozat) 13.00 Órangyal (amerikai tévéfilm sorozat) 14.00 Trükkös hekus (akciófilmsorozat) 15.00 Foyle háborúja (angol tévéfilm sorozat) 17.00 Rejtélyes hétvége (krimi) 19.00 A Partiórság 20.00 Nash Bridges - Trükkös hekus 21.00 Esküdt ellenségek: Bűnös szándék 22.00 A férjem védelmében

Kilenc hónap jár Mutunak

Labdarúgás

ÚMSZ

► Kilenc hónapra tiltotta el Adrian Mutut az Olasz Olimpiai Bizottság (CONI) doppingellenes bírósága tegnap Rómában. A döntés értelmében tehát a Fiorentina januárban szibutraminfogyasztással lebukott román válogatott futballistája október 28-ig nem léphet pályára. Mutu nem volt elragadtatva az döntéstől, szerinte büntetése el-

túlzott. „Meglátjuk, mit lehet még most tenni. Arra számítottam, hogy jobban lecsökkentik az eltöltést, naiv voltam és jogosan büntettek meg, de szerintem elhibázott és túl súlyos ez a kilenc hónap” – nyilatkozta.

A futballista, mint ismert, mindvégig állította: nem tudta, hogy a fogyasztótabletták szibutraminfogyasztással tartalmaznak, s nem állt szándékában azzal stimulálni magát. A sportolónak amúgy szerencséje volt, mert a CONI eltekintett korábbi kokainbotrá-

nyától, s nem kezelte visszaesőként. A doppingellenes ügyészek így eredetileg egy év eltöltést kértek, míg a játékos ügyvédei három-négy hónapos büntetést próbáltak kiharcolni. Victor Becali, Mutu ügynöke a tegnapi tárgyalás előtt hat-hét hónapban reménykedett. Sandro Mencucci, a firenzei klub megbízottja viszont a védelem sikerének tekinti ezt a büntetést, szerinte örülhetnek, hogy Mutut nem kezelték visszaesőként. Butaságnak tartaná, ha a futballista fellebbezne a Nem-

zetközi Sportbírósnál az ügyben, mert ott akár még súlyosbíthatnak is az ítéleten. Reméli, hogy a csatár a továbbiakban is fog edzeni, hogy jó formában térjen vissza.

„Nagyon sajnálom, hogy a Fiorentinát nehéz helyzetben hagytam. Elnézést kérek a csapattársaimtól, a klubtól és a szurkolóktól. Elnézését kérek a naivitásomért” – mondta tegnap Mutu, s kijelentette: a 2010–2011-es szezon első négy fordulóját követően készült lesz a játékra. ◀

Később kezdődik a tornász-Eb

Torna

Hírösszefoglaló

► Az izlandi vulkánkitörés miatt egy nappal később kezdődik a férfi tornászok idei Európa-bajnoksága Angliában, hogy a lebénult légi közlekedés ellenére a résztvevők eljuthassanak Birminghambe. „A fiúk elutaztak vasárnap este vonattal, kedd reggelre érnek Brüsszelbe, s onnan gondolom majd a szervezők elviszik őket busszal” – nyilatkozta a Mediafaxnak Adrian Stoica, a Román Tornászszövetség elnöke. A felnőttek versenyében Koczi Flavius, Adrian Bucur, Ovidiu Buidoso, Alin Jivan és Cosmin Iancu lép majd pályára, míg a juniorok mezőnyében Andrei Munteanu, Daniel Răducanu, Andrei Groza, Ioan Nistor és Adelin Kotrong képviseli Romániát, s a sporthatóság egy-két érmet vár el tőlük. „Milyen eredményeket érhetünk el, amikor sportolónk három napon keresztül úton vannak, s megérkeznek hullafáradtan?” – tette fel a kérdést Stoica, aki egyelőre még azt sem tudja, hogyan jut el Birminghambe.

A juniorok tegnapi edzését mára halasztották, míg a felnőttek bemelegítője holnap lesz. A verseny szerda helyett csütörtökön kezdődik. A nők kontinensviadala szintén Birminghamben lesz, de azt április 28. és május 2. között rendezik. ◀

Megalázta a Steauát a Rapid

A Steaua futballistái repülve se tudták volna legyőzni vasárnap a támadásban lehangoló Rapidot

Fotó: Mediafax

Labdarúgás

ÚMSZ

► Expresszfokozatra kapcsol az elmúlt fordulóban dőcögő Rapid, amely alaposan megalázta a vendég Steauát az élvonalbeli labdarúgó-bajnokság vasárnap esti rangadóján. A Ioan Andone edzette vasutasok Ioniță révén már a hetedik percben megszerezték a vezetést, s bár a vendégek görög gólvágója, Kapetanios a 17. percben büntetőből még kiegyenlítette az ál-

lást, egy perccel később Ioniță duplázott, majd Cesinha (22. perc) és Marius Constantin (33. perc – 11-es) is eredményes volt. A kegyelemdőfést Helder 74. percben szerzett gólja jelentette, amely beállította a Rapid 5-1-es győzelmét. A megalázó vereség után Mihai Stoichiță, a Steaua edzője sem igen tudott mit mondani. „Öt-egynél nincs mit mondjál. Megaláztottnak érezzük magunkat, lehajítjuk a fejünket, de legalább játszva kaptunk ki. Az eredmény jól jelzi a védelmi hibáinkat. A Rapid olyan

csapatnak tűnt, amely képes bármilyen helyzetből gólt szerezni” – nyilatkozta.

Ioan Andone szerint a mérkőzéssel Sandu Neagu, a Rapid szombaton elhunyt egykori játékosa emléke előtt tisztelgetek. Örült, hogy a Rapid-szurkolók megtöltötték a lelátókat, s ők pedig a játékkal boldoggá tették őket.

A Liga I 28. fordulóját tegnap lapzártánk után, a Vaslui-Craiova- és a Temesvári FC-Kolozsvári CFR-mérkőzésekkel fejeződött be. ◀

„Farkasüvöltés” a római derbin

Labdarúgás

Turós-Jakab László

► Őrzi egy pontos előnyét az olasz labdarúgó Serie A-ban az AS Roma, miután vasárnap este 2-1-re nyert a szintén fővárosi Lazio vendégeként. A rangadón a Lazio szerzett vezetést, majd 2-0-ra növelhette volna előnyét, ám a 47. percben Floccari büntetőt hibázott. A másik oldalon viszont Mirko Vucinic duplázott, eldöntvén ezzel a három pont sorsát. A római derbi után a rendőrség tíz szurkolót előállított, ugyanennyien pedig megsérültek – közülük egy súlyosan – az Olimpiai Stadion környékén kirobbant összecsapásokban. A rendbontásban mindkét csapat drukke-

rei részt vettek, verekedtek, megtámadták a rendőröket, sőt, egy arra elhaladó család autóját is felgyújtották. A tüzoltók az utolsó pillanatokban mentették ki a járműből az édesanyát és két kiskorú gyermekét. Az autó teljesen szétégett. A mérkőzés már paprikás hangulatban kezdődött és abban is fejeződött be. A meccs elején a két tábor petárdákat dobált egymásnak, a lefújás után pedig a játékosok csaptak össze a gepen. Az összetettben az AS Roma (71 pont) vezet az Internazionale (70), az AC Milan (64), a Sampdoria (57), a Palermo (55), a Napoli (52) és a Juventus (51) előtt.

Az angol Premier League 35. fordulójában, vasárnap: Wigan Athletic-Arsenal 3-2 és Portsmouth-Aston Villa 1-2. A

tabellán a 77 pontos Chelsea-t a Manchester United (76), az Arsenal (71), a Tottenham Hotspur (64) és a Manchester City (62) követi.

A spanyol Primera División 33. fordulójában Higuain a 25., Cristiano Ronaldo pedig a 20. gólját szerezte az idényben, a Valencia elleni 2-0-lal pedig a Real Madrid egyetlen pontra közelítette meg az élvonal Barcelona-t. További eredmények: Bilbao-Zaragoza 0-0, Tenerife-Getafe 3-2, Deportivo La Coruna-Almería 0-0, Málaga-Valladolid 0-0, Xerez-Racing Santander 2-2. A Mallorca-Osasuna-találkozó lapzártá után végződött. Az élvonalban: 1. Barcelona 84 pont, 2. Real Madrid 83, 3. Valencia 59, 4. Sevilla 54, 5. Mallorca 52.

A német Bundesliga 30. fordulójának vasárnapi mérkőzései döntetlennel zárultak: Borussia Dortmund-Hoffenheim 1-1, Frankfurt-Hertha 2-2. Az összetettben a Bayern München (63 pont) vezet a Schalke (61), a Werder Bremen (54), a Bayer Leverkusen (54), a Borussia Dortmund (53) és a Stuttgart (50) előtt.

A francia Ligue 1 33. fordulójának vasárnapi játéknapján csak a Lille tudott nyerni, mégpedig 4-0-ra a Monaco ellen. A Montpellier remizett a Toulousezal (1-1), a St. Étienne pedig a Paris Saint-Germainnel (0-0). A tabellán a Marseille (68 pont) vezet az Auxerre (63), a Lyon (59), a Montpellier (59) és a Lille (58) előtt, a címvédő Bordeaux (57) lecsúszott a hatodik helyre. ◀

Röviden

BL-elődöntő buszozás után

A légi forgalom lezárása miatt autóbusszal utazott Milánóba a Barcelona futbalsapata az Internazionale elleni Bajnokok Ligája-elődöntő első mérkőzésére. Ma este ugyanis a katalánok a Cristian Chivuval felálló olasz csapattal mérkőznek meg, s a hosszú úttal járó fáradtság a házigazdák javára válhat. A találkozót az RTV 1 élőben közvetíti 21.45 órától.

Döntetlenre futotta Zalaegerszegen

Döntetlennel zárult a magyar élvonalbeli labdarúgó-bajnokság 23. fordulójának rangadója, a vasárnap esti Zalaegerszeg-Győr-mérkőzés. Az 1-1-es végeredmény után nem változott a sorrend az élvonalban, ott továbbra is a Székesfehérvár (53 pont) áll az élen a Debrecen (46), a Győr (40) és a Zalaegerszeg (39) előtt. Ma délután bepótolják a 21. fordulóból elmaradt Nyiregyháza-Debrecen-találkozót.

Bukarestben kell játszania az Oltchimnak

A bukaresti sportszarnokban kell játszania a Viborg elleni Bajnokok Ligája-döntő romániai mérkőzését a Râmnicu Vâlcea-i Oltchimnak. A román női kézilabda-bajnok azért nem léphet hazai közönsége előtt pályára, mert a város sportszarnokának befogadóképessége nem haladja meg a szabályzat által előírt háromezer főt. A május végi mérkőzéseinek sorrendjét ma sorsolják ki Bécsben.

Megbüntették Marian Iancu

A fegyelmi bizottság hat hónapra eltiltotta és 150 ezer lejre bücskoltta meg Marian Iancu, a Temesvári FC futballcsapatának finanszírozóját, amiért az rágalmazta Ioan Ignát, a Futballbírók Országos Testületének elnökét.

Resicai vendégeket vár az SZKC

A Resicabányai UCM lesz a Székelyudvarhelyi KC élvonalbeli férfi kosárlabda-csapatának vendége ma 18 órától. A találkozót a bajnokág 23. fordulójában jegyzik, a többi mérkőzést holnap rendezik, a következő program szerint: Temesvár-Suceava (15 óra), Szatmárnémeti-Nagybánya (17 óra), Dinamo-Tg. Jiu (18 óra), Kolozsvári U-Bákó (18 óra).

Megműtötték Torrest

Térdműtéten esett át vasárnap, így ebben a szezonban már nem játszhat Fernando Torres, az Európa Liga-elődöntős Liverpool FC és a spanyol labdarúgó-válogatott csatára. Az angol klub honlapja szerint a futballista felépülése hat hetet vesz majd igénybe, így elvileg a június 11-én kezdődő dél-afrikai világbajnokságon már pályára léphet. A 26 éves Torres – aki 22 gólt szerzett a mostani idényben – egy másik térdoperáció miatt az év elején is egy hónapos pihenőre kényszerült.

Két évre tilthatják el Kiss Balázst

Vélhetően legális forgalomban kapható táplálékkiegészítő tartalmazta azt a szert, amelyet Kiss Balázs világbajnok birkózó doppingtesztje mutatott ki, s általában az anabolikus szteroidok mellékhatásának kivédésére szolgál – mondta Tiszeker Ágnes, a Magyar Antidopping Csoport (MACS) vezetője tegnap az MTT-nek. A MACS irányítója szerint a tavalyi világbajnokságon aranyérmes magyar boksztóló legtöbb két évre tilthatják el.

Öngyilkos lett a feleséggyilkos exvilágbajnok

Néhány órával őrizetbe vétele után, vasárnapról hétfőre virradóan a cellájában felakasztotta magát Edwin Valero, a Bokszyilág szövetség (WBA) volt nagypályasúlyú világbajnoka. A 28 éves venezuelai profi ökölvívó előtte való nap megölte a feleségét.

Gazdasági melléklet

Szerkeszti: Nagy Vajda Zsuzsa
2010. április 20.,
kedd

Makrogazdaság 2

Kilábalás, nagy kérdőjelekkel

Miközben az első negyedév lejártával az ország gazdasági helyzetét az állampolgárok még igen feketén látják, egyes szakemberek optimisták és mint mondják, igen elindult Romániában a kilábalás folyamata. Demeter Attila gazdasági tanácsadó azonban a növekedést csak jövőtől tartja lehetségesnek, hiszen „naponta tűnnek el cégek a piacról” és egyelőre nagy a bizonytalanság.

Reálgazdaság 3

Virtuális milliomosok

Bizományi alapon működik a könyvforgalmazás, és ha egy nagy hálózat bebukik, magával ránt nagykereskedőket, illetve kiadók tucatját is – erről beszélt az *ÜzletRész*nek adott interjúban Zágonyi Balázs, a Koinónia Kiadó igazgatója. Ha a cégek nem jutnának kívülről érkező támogatáshoz, rövid időn belül lehúzhatnák a rolót.

Világgazdaság 4

„Zsebeskedik” az IMF?

A cseh központi bank két alkormányzója is azzal vádolta a Nemzetközi Valutaalapot (IMF), hogy súlyosította a válságot Európa szegényebb országaiban. Míg Mojmir Hampl (*képünkön*) szerint az IMF-nek minden áron munkára volt szüksége, Miroslav Singer a hozzáértés hiányáról beszélt. A lapunk által megkeresett Plenter János közgazdász a vádakát túlzásnak tartja.

Békés, családi nyomor

A GfK piackutató szerint egyre nagyobb a pesszimizmus a fogyasztók körében

Horváth István karikatúrája

Gyakorlatilag nyomorban él a fiatal diplomás családok nagy része – derül ki az *ÜzletRész*nek nyilatkozóak beszámolóiból. Ha csak egy kereső van a családban, a lakáshitel és az állandó kiadások rendezése után, alig marad tejre és kenyérré, és a szórakozásról meg az utazásról a jobb körülmények között élők is kénytelenek lemondani. Javulás év vége felé várható, de sok idő eltelhet, amíg újra elérjük a 2008-as szintet. Tavaly a két évvel ezelőttihez képest majdnem tíz százalékkal esett vissza a fogyasztás, (ami a vásárlók fizetőképességét jelzi) idén ez a mutató jó esetben is csak 0,7 százalékkal emelkedik. **5. oldal**

Negyvenszázalékos „fásultság”

Összesen tizennégyezer hektárnyi terület erdősítését tervezi 2010-ben a Romsilva. A tavaszra beütemezett 45 millió csemete elültetése mostanra csupán negyven százalékban teljesült, de május közepéig behozzák a lemaradást. Az állami hivatalon kívül néhány gazda is kivészi a részét – önköltségen – az erdőtelepítésből. „Nem elsősorban gazdasági megfontolásból ültetünk fát, sokkal inkább a következő nemzedékre gondolkunk” – magyarázta lapunknak egy erdei kaszáló beültetője. Egy kis település volt állami erdésze szerint azonban nem is a „foghíjak” a legnagyobb problémák, a meglévő fás területek gondozatlansága még elszomorítóbb. **7. oldal**

Hétezer-négyezer hektár régi erdőt frissít fel idén a Romsilva Fotó: ÚMSZ/archív

„Szívességéből” tett szolgálat

Totka László

„A közigazgatási reform egyik alappillére a szolgáltató szemlélet kialakítása lenne” – mondta az *ÜzletRész* kérdésére Salgó Tibor, az AAM tanácsadó cég romániai képviselője. Ennek lényege szerinte, hogy a közigazgatás az állampolgárokra, valamint a vállalkozásokra ügyfélként tekintsen, hogy igényeiket minél magasabb színvonalon szolgálja ki. Egy okmánykiváltás, legyen az személyi igazolvány vagy vezetői engedély, vagy bármilyen céges dokumentum, esetleg adóbevallások leadása, egyelőre még rengeteg fölösleges plusz terhet ró az állampolgárokra.

Folytatása a 2. oldalon

Megjelent az ÚMSZ-ben**IMF: a pénzzel gyógyító doki**

„Románia nehéz pénzügyi helyzetben van, de a kormány intézkedései remélhetően javulást idéznek elő. A monetáris politika terén viszont jobb a helyzet” – összegzett Dominique Strauss-Kahn, a Nemzetközi Valutaalap első embere március végi bukaresti látogatását követően.

Új tulajjal gyorsít a Quelle

Egy szatmári vállalkozó, a Panatek cégcsoport főrésztulosa és egyben ügyvezető igazgatója vásárolta meg a német cég hazai leányvállalatát, a Quelle Romániát. Mint Nagy Attila lapunknak elmondta, az anyavállalat a múlt ősszel csődöt jelentett, de külföldi egységei továbbra is nyereségesek.

Roncokon gázol át a Dacia

Az új Duster modellt is kipróbálta Borbély László környezetvédelmi és erdészeti miniszter a mioveni-i Dacia-gyárban

tett látogatásakor. A tárcavezető közölte, hogy a minisztériuma által kezdeményezett roncsautóprogram pozitívan befolyásolta a hazai autógyártást. Eddig körülbelül hatezer új, környezetkímélő autóval bővült Románia gépkocsiallóma.

Háztájra fogott erdélyi borpiac

A kisebb borászatok egyetlen túlélési lehetősége a termékeik köré szervezett turizmus – mondta az ÚMSZ-nek adott interjújában Csávossy György, a nagyenyedi borászok egyesületének tiszteletbeli elnöke. Szerinte az erdélyi pincészetek költségesebben termelnek, mint a dél-amerikaiak, így általában nem éri meg külföldre szállítaniuk.

Üres az agrár (pénz) tárca

„A műtét sikerült, a páciens behalt” – ezekkel a szavakkal foglalta össze a mezőgazdasági tárccal folytatott tárgyalás eredményét Niculae Ștefan, az Agrostar elnöke, miután az agrártárca képviselői a pénzügyminisztériumra mutogatva utasították el a követeléseket. Az érdekvédelmi szervezet több száz tiltakozóval vonult az érintett minisztériumok épületei elé, tavalyról elmaradt szubvenciókat követelve.

Szalmaszál csőd ellen

A magánszemélyek is élvezhetnék a csődvédelem előnyeit, amelyek eddig csak a cégekre vonatkoztak – erről döntött nemrég a szenátus. Ha a képviselőházban és a plénumban is megszavazzák a javaslatot, a bankok a jövőben nem árverezhetnék el azoknak a lakását, akik önhibájukon kívül nem tudják törleszteni a tartozásokat, például csökkent a fizetésük vagy elbocsátották őket.

Element a Leader-vonat?

Többé nem írnak ki pályázatot a Leader-térség kialakításához szükséges akciócsoport létrehozásának támogatására. De ettől még bármely település csoportosulhat a Leader-térség címet, ha az év második felében – amikortól várják a jelentkezőket – beadja az iratokat. Ezen a csatornán keresztül 2013-ig negyed milliárd euró hívható le vidékfejlesztési célokra.

Kilábalás kérdőjelekkel

Miközben az első negyedév lejártával az ország gazdasági helyzetét az állampolgárok még igen feketén látják, egyes szakemberek optimisták és mint mondják, igenis Romániában is elindult a kilábalás folyamata. Más elemzők azonban a növekedést csak jövőtől tartják lehetségesnek, hiszen „naponta tűnnek el cégek a piacról” és egyelőre nagy a bizonytalanság.

Fleischer Hilda

„A tavaly márciusi adatokhoz viszonyítva a statisztikák azt mutatják, hogy ebben a hónapban az alkalmazások száma megnőtt, a munkáltatók már nem építenek le tömegesen, mint 2009-ben, sőt, egyfajta fejlesztési folyamat is beindult” – adott hangot pozitív várakozásainak az ÜzletRész által megkeresett Lukács László, a Székelyföldi Vállalkozók és Egyesületek Szövetségének (SZVESZ) ügyvezetője. „Nyilván ez nem jelenti azt, hogy egyik napról a másikra mindenki jobban fog élni, de hat-nyolc hónap múlva már látványos jelei lesznek a recesszió végének és a lakosság ezt év vége felé, már a saját bőrén is érezheti” – tette hozzá.

Lukács derűlátását nem minden romániai szakember osztja, egyesek továbbra is azt állítják, hogy míg nem változik Romániában a politikai bizonytalanság, a gazdasági helyzet sem javulhat. „Az ország túl magas rizikófaktorokkal rendelkezik ahhoz, hogy a külföldi befektetők idejöjjenek és

a gazdaság serkentésére beígért programok, pénzek is elmaradtak” – nyilatkozta lapunknak Demeter Attila gazdasági tanácsadó, aki nem hiszi, hogy a Nemzetközi Valutaalap (IMF) korábban meghatározott 0,8 százalékos éves növekedési előrejelzése tartózkodó lesz.

Biztató folyamatok

Az IMF képviselői legutóbbi látogatásukon megállapították, hogy az első negyedévben az ország gazdasága a vártnál rosszabbul teljesített. Lukács László szerint ennek ellenére még mindig megvan az esély arra, hogy év végéig megvalósuljon a valutaalap éves növekedési előrejelzése, sőt, mint említette, egyes közgazdászok szerint még az 1,3 százalékos sem elérhetetlen célkitűzés, „kivált ha figyelembe vesszük a befektetési kedv újraéledését”. Az ügyvezető azzal magyarázza optimizmusát, hogy „a lakosság kezdi visszanyerni bizalmát, hozzányúl a pénzéhez, bankokra meri bízni azt, főleg, hogy azok mosta-

nában csökkentették a kamataikon. Ugyanakkor a pozitív jelzések közé sorolja az euró értékének az utóbbi hónapokban való csökkenését is.

Remény csak jövőtől?

„Amíg magas volt az euró ára, nem ösztökölte például az exportot sem. Most, hogy 4,1–4,15 lejre esett vissza, valós esélyek nyíltak arra, hogy kedvező folyamatok induljanak be Romániában” – magyarázta Lukács László. Vele ellentétben Demeter arra hívta fel a figyelmet, hogy „naponta tűnnek el cégek a piacról és míg tavaly az a tulajdonos, aki négy-öt vállalkozással rendelkezett a két rosszabbul teljesítőre tett lakatot, addig idén már a működő cégek is leállítják termelésüket a bizonytalansági faktor miatt”. A tanácsadó azt is hozzátette, hogy a gazdasági fellendülés leghamarabb jövő évre várható, de kizárólag abban az esetben, ha egy sor olyan intézkedést hoznak, amely segít a vállalkozókon.

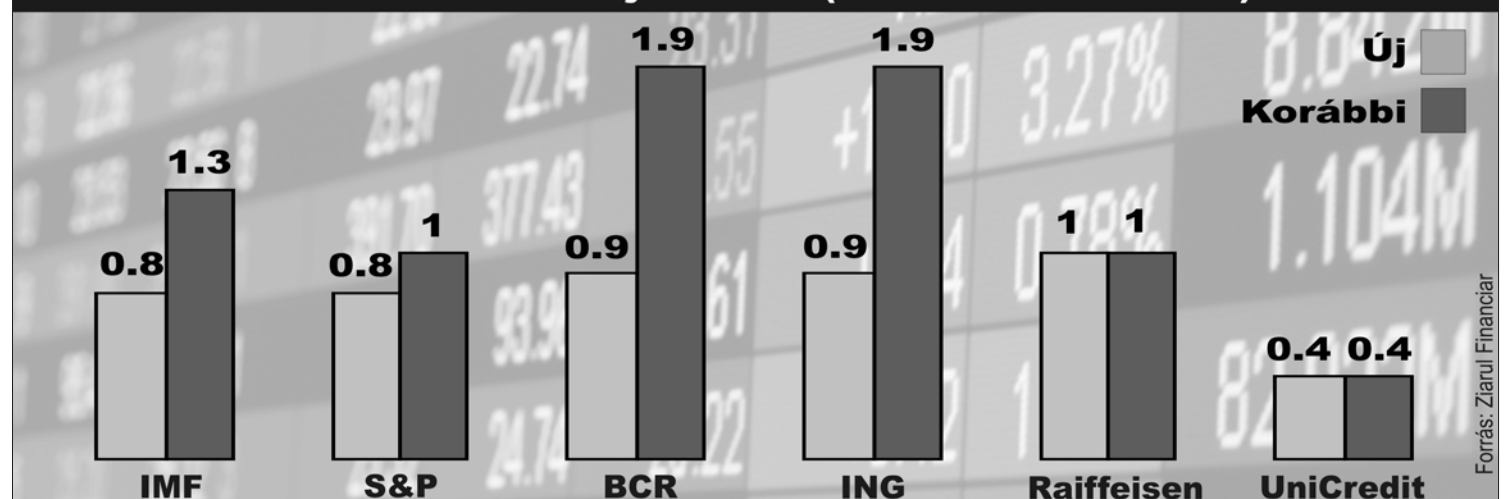
A stabilitás hiánya

Kérdésünkre, hogy mennyire káros a gazdaságra, hogy a kormány nem tartja be az üzleti szférának tett ígéreteit – például, hogy nem törölte el a minimáladót – megszólalóink szintén különböző válaszokat adtak. Lukács László azt mondta, hogy egy országon belül nehéz szétválasztani a politikát és a gazdaságot, egyik függ a másiktól. „A választások előtt nyilván voltak ígérek, ezeket a

politikusok valamilyen szinten kötelesek is voltak megtenni. De ne higgyük azt, hogy csak Románia vett fel hiteleket, fejlett európai országok is jelentősen eladósodtak” – fejtette ki a szakember. „Igenis probléma, hogy olyan ígéreteket tesznek, amelyeket nem tartanak be. Sok üzletember ezekre az állításokra építi terveit, ami ismét csak bizonytalansághoz, a stabilitás hiányához vezet” – hozott ellenérveket Demeter. Szerinte a kormánynak – amely sajnos mindig csak három évre gondolkodik előre, mert nem tudható ki marad a választások után az élen –, egyelőre nincs olyan programja, amely a magánvállalkozókat segítené.

Újítás, adósságrendezés

Románia európai szinten már cleve nem áll rossz helyen adózási szempontból, hiszen a 16 százalékos adókulcs elév alacsony. „A vállalkozások további megsegítése érdekében innovatív beruházásokra, új alkalmazásokra, a cégek nem több mint fél éves adómentességére lenne szükség” – összegzett az SZVESZ vezetője. Demeter hozzáfűzte: Fontos lenne továbbra, hogy az állam kiegyenlítse adósságait a magáncégek felé és a vállalatok csak akkor fizessenek forgalmi adót, ha már megkapták az ÁFA-t (TVA) – és nem akkor mikor kiadják a számlát. Az újraindítás fő mozgatórugója a pénz, és addig amíg „körbetartozás” van, mint a kilencvenes évek közepén, szerinte nem állhat talpra az ország.

Növekedési előrejelzések (GDP százalékában)

„Szívességből” tett szolgálat

Folytatás az 1. oldalról

A közigazgatási reformok terén mind Magyarországon mind a régió országaiban tapasztalatokkal rendelkező AAM képviselője szerint a reformok társadalomra való hatása igen jelentős, ezért átgondoltan ugyan, azonban minél hamarabb „hozzá kell nyúlni” a kérdéshez. „Az igazán fájó pontokra megoldást nyújtó reform a közigazgatás megítélését kedvezően befolyásolja, csökkenti az állami költségeket, így ez a kormányzat számára sem közömbös kérdés” – mutatott rá a szakember.

Románia esetében a közigazgatási reform során kiemelt hangsúlyt kellene fektetni a hatósági ügyek intézésének elektronikus

útra történő terelésére (e-ügyintézés), valamint a hatósági ügyek országos illetékességének megteremtésére. Az előbbi biztosítaná annak lehetőségét, hogy az ügyeket akár otthonról vagy az irodából a számítógép mellett ülve lehessen intézni (adóbevallás elektronikus benyújtása). Utóbbi pedig azt, hogy az állampolgárokat az ország bármely városi irodájában fogadják (személyi igazolvány csere, útlevel kérelmezése, autó adás-vétel bejelentése), anélkül hogy el kelljen utazniuk a lakóhelyük szerinti illetékes egységhez. Ez Románia földrajzi méreteiből adódóan jelentős anyagi és időbeni terhet venne le az érintettek válláról. A fenti állapot eléréséhez a jogi és igazgatás-fejleszté-

si munka mellett, az informatikának is jelentős szerepet kell vállalnia – mondta Salgó Tibor. „Az első lépések között kell legyen az alapnyilvántartások megteremtése, amelyek elektronikus azonnali hozzáférést tesznek lehetővé a jelenleg szinte még csak papíron (születési anyakönyv) vagy korszerűtlen tárolóeszközökön található információkhoz” – tette hozzá a vezetési és informatikai tanácsadási szolgáltatásokra szakosodott cég képviselője. Ez az „elektronikus világ” azonban felvet adatvédelmi és adatbiztonsági kérdéseket, ezért „a szükséges jog és technikai védelmi eszközöket biztosítani kell”. Az elektronikus alapnyilvántartásokra építkezve valósulhatnak

meg aztán azok az informatikai rendszerek, megoldások (ügyfélkapu), amelyek egymással „kommunikálnak”.

A román kormányzat tett már lépéseket a közigazgatási reform területén azzal, hogy útnak indította az e-Románia programot, amely az elektronikus ügyintézés megteremtésére hivatott. „A közigazgatási reform megvalósításához Romániában az uniós pénzügyi források rendelkezésre állnak. Akarat, átgondoltság és az uniós pénzek hatékony felhasználásának kérdése az, hogy létrejön-e a változás” – magyarázta Salgó. Magyarország is végigment ugyanezen az úton, így az ott szerzett tapasztalatokat kívánják Romániában is hasznosítani.

Virtuális milliommosok

Zágoni Balázs: túlélésért küzdenek a könyvkiadók, sok a cégek kintlévősége

Bizományi alapon működik a könyvforgalmazás, s amennyiben egy nagyhálózat megbukik, magával ránt nagykereskedőket, illetve kiadók tucatját is – erről beszélt az ÜzletRésznek adott interjúban Zágoni Balázs, a Koinónia kiadó igazgatója. Ha a cégek nem jutnának kívülről érkező támogatáshoz rövid időn belül lehúzhatnák a rolót.

Baló Levente

► Mennyi pénz van valójában a kultúrában, a könyvkiadásban?

– Két irányból jöhet egy könyvre a pénz. A kiadást – azon túl, ami a vásárlásból befolyik – az állam és egyéb szervek is támogatják anyagilag, mert másképp képtelen önmagában megmaradni. Ha holnap, ad absurdum, eldöntené néhány nagyobb alapítvány, hogy többet nem finanszírozza az erdélyi magyar könyvkiadást, akkor valószínűleg egy-két éven belül a cégek nagy része, de talán az összes, bezárna. Kicsi piacra dolgozunk, amely képtelen eltartani minket. Néhány bestsellert leszámítva nem tudunk önfenntartó módon működni.

► De hát ott van a jóval nagyobb magyarországi piac is az erdélyi kiadóknak, nem?

– Igen. Azonban oda betörni, ott jelen lenni, és ami a legfontosabb, onnan a pénzt az eladott termékekre megkapni nem egyszerű. Mi most pont egy ilyen mérközében vagyunk. A nagy könyvterjesztő hálózatok, mint például az Alexandra, a Libri, a Bookline nem is fogadják közvetlenül az erdélyieket, hanem általában átírnak egy közvetítőhöz. Van olyan viszonteladók, akik kizárólag abból élnek, hogy egy ilyen nagyhálózatnak beszállítsanak. A kis kiadónak azért jó ez a megoldás, mert egyszerre sok üzletbe jutnak el a könyvei, a közvetítőnek meg nyeresége van ebből. De az egész rendszer bizományi alapon működik. Ma a virtuális

milliomosok világát éljük. A kiadók, ha pénzre tudnák váltani a kintlévőségeiket, akkor gazdagok lennének. A raktáron levő készletekről nem is beszélve. Ehhez képest a túlélésért küzdenek.

► Mennyire vannak ösztönözve arra, hogy eladják a termékeiket? Ha megkapják a támogatást, akkor miért fásztják magukat?

– A kiadásban két, egymást nem fedő tendencia van. Az egyik: adjunk ki olyan könyveket, amelyek a piac igényeinek megfelelnek, és amelyeket gond nélkül el lehet adni. A másik: a pályázatot azt mondja, hogy olyan könyveket támogat, amelyek nem jelenhetnének meg a segítsége nélkül. Ergo, itt már nem a piaci igény van az első helyen, hanem egy kulturális vagy közösségépítési. Az igazán jó történetek azok, ha ez a két irány találkozik. Nagyon ritka az, hogy a vásárlók eltartanak egy könyvet. De ha kiiktatjuk a piaci érdeklődést a könyvkiadásból, akkor egy furcsa ördögi kör jön létre. Nem kell kiadni azt a könyvet, amire nincs minimális kereslet. Ma már sok lehetőség van arra, hogy egy munkát publikáljunk, legyen az szépirodalmi vagy tudományos mű, például az interneten. Így is eljuthat az érdeklődőkhöz, és nem kell nagy kiadói és nyomdai költségeket fizetni.

► Milyen példányszámokról beszélünk?

– A tendencia világosan látszik, a számok döbbenetesek. 1989-ben Magyarországon az átlagos pél-

A Koinónia kiadó igazgatója szerint be kell kerülni a nagyhálózatokba

dányszám 14 300 volt, 2009-ben viszont csak 2774. Ehhez képest az erdélyi kiadók átlagban ötszáz vagy ezer példányt nyomtatnak, de van eset arra is, hogy háromszázat.

► Milyen könyvek a legsikeresebbek Erdélyben?

– Egyik példa a kiadónknál: Máté Angi Mamó című prózakötete. Tavaly jelent meg, ezret nyomtatunk belőle. Most, amikor egy magyar nagykereskedő kért belőle nagyobb példányszámot, már nem tudtuk adni. De ehhez hozzájárult az, hogy a Mamót a Transindexen az év könyvének választották. És a szerző is kapott két fontos kitüntetést. A Kincses Kolozsvár esetében hihetetlenül szerencsések vagyunk, mert felfedeztünk egy olyan piaci szegmenst, amely még nincs igazán lefedve. Nagy hiány van helytörténeti könyvekből, amelyekből egyszerű nyelven, tömören meg tudhatunk az emberek alapvető dolgokat a városukról, régiójuk-

ról. Ebből a könyvből eladtunk körülbelül ötezet.

► A gazdasági krízis mennyiben alakította át életüket?

– Most abban a helyzetben vagyunk, hogy a kiadók függnek a forgalmazótól. Bármelyik nagyhálózat bebukik, magával ránt nagykereskedőket és kiadók tucatját is. Magyarországon nemrég forinttízmilliókat veszített egy kiadó, mert csődöt jelentett forgalmazója. A piac azt diktálja, hogy be kell kerülni a nagyhálózatokba, anélkül nem lehet létezni. De ők nagy példányszámokat kérnek, van úgy, hogy ezret, ami egy erdélyi kiadónál csak jó esetben teljesíthető. Más probléma, hogy a kiadó saját költségén készíti elő, adja ki a könyvet, és kevesebb mint felét fogja visszakapni a kiskereskedelmi árhoz képest. Boltonk bezárnak, könyvforgalmazók bebuknak. És a nagy hálózatok a kiadók számára egyre előnytebb rendszerben működnek. Ezek mind a krízis jelei.

Kivirágzik-e májusra a turizmus?

Inczefi Tibor

Miután a román tengerparton lényegesen kevesebb turista töltötte a húsvéti ünnepeket, mint Bulgáriában, az üdülési övezet vonzerejének növelése érdekében a turisztikai tárca egy minisztériumok közötti munkacsoport létrehozását kezdeményezte. Ennek jegyében már a május 1-je körüli napokra különböző események szervezését tervezik, a munkacsoport tagjai hetente találkoznak. A húsvéti időszakban a székellyföldi panziók kapacitása sem volt teljesen lefedve – mondta az Új Magyar Szó kérdésére Bálint Júlia, a Tourinfo – székellyudvarhelyi turisztikai információs iroda vezetője. A tíz éve működő centrum igazgatója szerint (Romániában ez az első önkormányzati keretek között alakított ilyen egység) azonban ahol tartalmas programokat tudtak nyújtani, ott

Azok a panziók lehetnek sikeresek, amelyek szabadidő-programot is nyújtanak

vendégek is voltak. „Egyebet, mást kell tudni nyújtani, mint a szomszéd” – hangsúlyozta. Pozitív példaként említette a Horizont panzió tulajdonosát, aki kalandtúrákat szervez Székelyföld-

dön. A vendégek halásznak, vadásznak, és erre elmehet bármely panzióhoz, szállodának a lakója, ami az összefogás egyik (ritka) példája a térségben. Május 1-je kapcsán eddig 44 rendezvény

szerepel az iroda kínálatában, de könnyen meglehet, hogy a következő hónap elején kétszer ennyi eseményt is szerveznek majd Udvarhelyen és környékén, addig ugyanis még rengeteg idő van előkészíteni a programokat. Áprilisa vonatkozóan 11 rendezvény szerepel a szórólapjaikon. A palettán megtalálható a gyerekek néptáncsoportjainak hagyományosnak nevezhető sereg-szemléje, a tojásíró kalácsa, az anyanyelv ünnepe alkalmából szervezett szavalóverseny, májusban pedig 44. alkalommal kerül sor a Szejke néptáncfesztiválra. „Székelyföldön több panzió létezik, mint az ország bármely más régiójában. Nem állítom, hogy mindent a legjobban teszünk, viszont a márciusi Romexpón bizonyosodott, hogy még a román turisták részéről is nagy az érdeklődés Székelyföld iránt” – hangsúlyozta az igazgató.

Legyzet

Alagútvégi fénylátók

Több mint egy esztendővel a gazdasági-pénzügyi válság romániai begyűrűzése után, az ország még távol áll nemcsak attól, hogy megkezdje a kilábalást a visszaesés után, hanem attól is, hogy legalább lassítani tudja a meredek zuhanást. Miközben a térségbeli országok – élükön Lengyelországgal és Magyarországgal – immár a felfelé ívelés, a lassú, de biztos gyarapodás kapujához érkeztek, addig Romániában továbbra sem csillan meg a remény, vagy – politikuskok közkeletű kifejezése – az a bizonyos fény az alagút végén.

Emil Boc kormányfő azonban változatlanul derű-, avagy stílusosabban: alagútvégi fénylátó, és az sem zegi kedvét, hogy a folyamatosan ígért gazdasági gyarapodás várat magára, a makrogazdasági mutatók tovább romlanak, hogy olyan „mikroszociális elemekről”, mint az életminőség, a vásárlóerő, a bér- és nyugdíjszint ne is beszéljünk. Tavaly augusztusban még azt állította, hogy az elmúlt év utolsó negyedében leáll a gazdasági hanyatlás, az idei esztendő első negyedében pedig már enyhe növekedés várható. Nos, éppen ellenkezőleg történt: a tavalyi esztendő utolsó három hónapjában komolyan visszaesett a termelés, a hanyatlás uniós szinten is a legjelentősebbek közé tartozik, ilyen tekintetben csupán Lettország és Írország állt rosszabbul a jelzett időszakban.

A kormányfő több alkalommal is nem kevés elégtétellel fejtette ki, hogy a munkanélküliségi ráta elmaradt az európai uniós átlag mögött. Csak arról feledekzik meg, hogy miközben minálunk nő, addig az uniós átlagban csökken az álláskereső száma. Hivatalos statisztikák szerint csupán 8,3 százalékos a munkanélküliség, gazdasági elemzők adatainak megfelelően viszont túllépte a tíz százalékot, amit az illetékesek csak azért rejtenek véka alá, mert a kétfegyű arányszám esetére Traian Băsescu megígérte lemondását.

Mindeközben a bérszint 0,4 százalékkal esett vissza, ami semmi jót nem ígér a fogyasztás jövőbeni alakulását illetően. Egyre több hitelező, elsősorban kisvállalkozók, nem tudják fizetni a kölcsöntörlesztés részleteit. Hivatalos adatok szerint több mint 700 ezer természetes személy került hátrálékba a részletfizetéssel. A tartozások összege egyetlen év alatt 120 százalékkal ugrott fel, és megközelítette a 10 milliárd lejt.

Mindez nem is történhetett volna másképpen, mivel a hazai illetékesek hangzatos tervek bejelentésén kívül semmit sem tettek a helyzet javításáért, elsősorban a bruttó nemzeti össztermék gyarapodása szempontjából létfontosságú szektorok: az építkezés, a mezőgazdaság és a szolgáltatások esetében hiányoztak a válságkezelő intézkedések.

A kormányfő a népkarát kielégítésének szükségességéről beszél – Cotroceni-i hanghordozásban. Így az általa visszhangzott népkarát gyökeresen különbözik a valótól: az „istenadta nép” ugyanis az életszínvonal emelkedéséhez vagy legalábbis hanyatlásának megakadályozásához vezető válságkezelő intézkedéseket akar, nem pedig a parlamenti kamarák és honatyák száma, az úgynevezett államreform, az „új politikai osztály” kialakítása érdekli, legalábbis sokkal égetőbb gondjai megoldásáig.

A demokrata liberálisok által felvonultatott „új politikuskok”, Elena Băsescu és soros udvarlója, Syda, Elena Udrea, Monica Iacob-Ridzi, Honorius Prigoana viszont ép-penséggel nem erre, hanem sokkal inkább arra jelentenek garanciát, hogy a jövőben sem változik majd semmi...

Bogdan Tibor

Röviden

Új magyar bank

Láthatólag nagy a mozgolódás a bankszektorban, amióta borítékolható a Fidesz választási győzelme. A Fidesz elnöke szívesen látna egy úgynevezett „zöld bankot”, amely a panelfelújítási programot, az energiatakarékos fűtési üzemmódra való átalást és más környezetvédelmi beruházásokat finanszírozna – írta a *Figyelő*.

Vajdasági mozgolódás

A régi időkre visszanyúló emberi és üzleti kapcsolatokat felelevenítő összejövetelt szerveztek Újvidéken az egykori Jugoszlávia két legfejlettebb régiójának (Szlovénia és Vajdaság) gazdasági szakembereinek – számolt be a *Magyar Szó*. Mielőtt szünetes volna Jugoszlávia, Vajdaságnak csak egy hajszálnival volt kevesebb a bruttó nemzeti összterméke, mint Szlovéniának.

Szlovák elbocsátások

Múlt év elejétől 46 ezer munkahely tömeges megszüntetését jelentették be a munkaadók Szlovákiában, ebből ténylegesen 29 980-at már fel is számoltak – közölte a pozsonyi *Új Szó*. A munkáltatók körében végzett legutóbbi felmérések azt mutatják, hogy az elkövetkező időszakban végre optimistább hangnemre lehet váltani.

Ukrán hiánycél

A külföldi befektetők viszszaacabitása, a bankrendszer talpra állítása, a nemzetközi pénzügyi szervezetekkel való együttműködés megújítása – ezek az ukrán kormány idei évi fejlesztési programjának sarokkövei. A kárpátaljai *Kárpáti Igaz Szó* emellett arról is ír, hogy Mikola Azarov kormányfő szerint, az év végére a költségvetés hiányát öt százalékra lehet csökkenteni.

Irányváltás Európában

Az eurózóna februárban kilépett a kereskedelmi deficitből, miután az export mértéke jelentősen meghaladta az importot – számolt be, az *AFP* hírügynökségre hivatkozva, a *Világgazdaság*. Az eurózóna 2,6 milliárd eurós kereskedelmi többletet mutatott fel februárban. Ez jelentős javulás ahhoz képest, hogy az év első hónapját a térség még kilenc milliárd eurós deficittel zárta.

Robusztus növekedés

Négy százalék körüli ütemben növekszik az idén a világgazdaság teljesítménye, de ez még mindig, jórészt az élenkítő intézkedések eredménye. Ezeknek a visszavonásával több gazdasági erőcentrumban jövőre lassulhatna a növekedés – áll az egyik vezető londoni gazdaságelemző ház előrejelzésében, amelyet az *MTI* közölt.

„Zsebeskedik” az IMF?

A cseh központi bank két alkormányzója is azzal vádolta a Nemzetközi Valutaalapot (IMF), hogy súlyosbította a válságot Európa szegényebb országai-ban. Míg Mojmír Hampl szerint az IMF-nek mindenáron munkára volt szüksége, Miroslav Singer a hozzáértés hiányáról beszélt. A lapunk által megkeresett Plenter János közgazdász a vádakat túlzásnak tartja.

Gyulay Zoltán

A korábban elemzőként dolgozó, jelenleg a Cseh Nemzeti Bank alkormányzójának tisztségét betöltő, 35 esztendőes Mojmír Hampl különös elmélettel állt elő Közép- és Kelet-Európa országainak, az Európai Unió új tagállamainak, gazdasági-pénzügyi válságának okaival kapcsolatban. A bécsi *Der Standard*-nak adott interjújában keményen bírálta a Nemzetközi Valutaalapot (IMF), melyet egyenesen a gazdasági válság „táplálásával” vádolt.

Munkanélküli IMF

Hampl szerint az IMF hozzájárult egy olyan helyzet kialakulásához, hogy a környező országok az intézet segítségére szoruljanak. Állítólag szándékosan félreértelmezett adatokat, ugyanis a vezetőségváltás eredményeképpen „munkát keresett” magának. Ha nem volna végzetesen tragikus, akkor egyszerűen „ne-

vetséges, hogy kimondottan az IMF gyorsította fel a válságot” – mondta Mojmír Hampl, aki szerint egy egész régió csődbejutási kísérletének voltunk a tanúi. „A krízis előtt a nemzetközi pénzügyi gyakorlatilag nem voltak ügyfelei. A válsággal és a Dominique Strauss-Kahn vezette új menedzsmenttel ez megoldódott” – érvelt az alkormányzó. Úgy véli, hogy a Valutaalap téves állításai különösen elkeserítőek voltak és Prágának kellett közbeavatkoznia, hogy a valótlan számokat kiigazítsa.

Újabb cseh támadás az IMF ellen

Mojmír Hampl szerint Csehországban nagyon alacsony szinten maradt a külföldi pénzben felvett fogyasztási hitelösszeg, és a helyi bankok az anyavállalatoknak voltak a hitelezői, nem pedig fordítva. A cseh bankok tehát nettó hitelezők, nem pedig adósok – ez volt az egyik tényező, amelyben az IMF ferdített a csehek kárára. Hampl nyilatkozatát követően a Valutaalapot a prágai központi bankból újabb támadás érte, Miroslav Singer, a pénzügyi tárca vezetője azzal a váddal állt elő, hogy a tavalyi év eleji rossz minőségével az IMF súlyosbította a válság hatásait Csehországban. Hampltól eltérően Singer szerint azonban nem rosszindulatról, hanem egyszerűen a hozzáértés hiányából eredt ez az eljárás.

Dominique Strauss-Kahnt azzal vádolta Mojmír Hampl, hogy súlyosbította a válságot Kelet-Európában

„Ez leegyszerűsítés”

Zdeněk Tůma, a Cseh Nemzeti Bank 40 éves kormányzója nem késlekedett, és a Hampl nyilatkozatának megjelenését követően rögtön elhatárolódott helyettesének álláspontjától. Egyfajta „összeesküvés-elméletet” sejt és a vádakat valószínű-

lennek tartja az általunk megkeresett Plenter János, Magyarországon élő közgazdász, is. A szakember úgy véli, az IMF válsággerjesztő szerepéről beszélni nem egyéb a probléma leegyszerűsítésénél, „az IMF hatása ugyanis messze kisebb, mint azt jó néhányan feltételezik” – magyarázza.

Elveszett billiók

„Tény, hogy a világ teljesen el van adósodva, de ezt kizárólag az IMF nyakába varrni botorság volna. Ne feledjük: az utóbbi időkben a valutaalap kamatai is estek” – mondta az *ÜzletRésznek* Plenter. Értékelése szerint a piacgazdaság mechanizmusát a pénzhatalmak korábban félreismerték, a válság kitérése előtt a teljes liberali-

Olajhiánytól tart a Pentagon

ÜzletRész

A vártnál előbb olajhiány köszönhet a világra, az Egyesült Államoknak is ezzel kell számolnia – állapította meg az amerikai védelmi minisztérium (Pentagon) egy friss tanulmányában, amelyet az *MTI* idéz. A világon 2015-ben már naponta 10 millió hordóval kisebb lesz a termelés a szükségesnél, a 2030-as években pedig, az akkori napi 118 millió hordós igénnyel szemben csak 100 millió hordót fognak ki-termelni – ezt jósolják az Összhaderőnemi Parancsnokság (JFC) szakértői.

Amerikai elemzők egyetértenek: az Egyesült Államoknak fel kell készülnie az olajhiányra. Arról azonban eltérnek a vélemények, hogy ez mikor fog bekövetkezni. Öt évvel ezelőtt az olajárak hirtelen emelkedése nyomán sokan olyan jóslatokat fogalmaztak meg, amelyek alapján mostanra már súlyos hiánynak kellene lennie. Mások szerint még évtizedekig nem lesz számottevő probléma a stratégiai energiahordozóból.

Félő hogy nem lesz elég furókapacitás az olajszükségletre

A JFC számításai szerint a 2030-as évtizedben a világ energiaszükséglete 50 százalékkal lesz nagyobb a jelenleginél. A tanulmány megjegyzi: az Egyesült Államokban 250 millió autó gurul az utakon, míg a hatalmasabb népességű Kínában csak 40

millió. A megnövekvő energiaigény kielégítéséhez nagyjából 7 évente Szaúd-Arábia energiatermelésének megfelelő nagysággal kellene növelni a világ energiatermelését.

Az alternatív energiaforrások szerepe egyhamar

nem fog jelentősen megnövekedni, ehhez ugyanis óriási beruházásokra, technikai áttörésekre és az atomenergiahoz való politikai hozzáállás megváltoztatására lenne szükség. Az energiatermelés fő forrása tehát az olaj és a szén marad. Az amerikai katonai becslés szerint az elkövetkezendő egy évtizedben nem az olajkészletek kimerülése, hanem az olajfűrőtornyok és a finomító kapacitás elégtelen mennyisége lesz az alapvető gond.

Az *ÜzletRész* korábbi számában arról számolt be, hogy a Nemzetközi Energiaügyi Hivatal becslése szerint a finomítási kapacitás öt éven belül világszerte napi 7,6 millió hordóval emelkedik. Az új létesítmények felépítését Kínában és Indiában építik fel. „A jelek egyértelműen a növekvő igényekre utalnak – ami dagadó deficithez vezet, és ez a jövőben kíméletlenül fog hatni az árakra. Gazdasági elemzők aggódva figyelmeztetnek, hogy az olaj várható árrobbanása visszaveti a zsenge gazdasági fellendülést.”

Vádoltpadon a Goldman

MTI

Sűrűsödnek a felhők a Goldman Sachs befektetési bank körül: azt követően, hogy az amerikai Értékpapír- és Tőzsdéfelügyelet (SEC) hatalmas piaci földindulást keltve, csalás gyanújával eljárást indított pénteken ellene. Vasárnap a brit pénzügyi felügyelet (FSA), majd a német pénzügyi felügyelet (Bafin) is bejelentette, hogy vizsgálatot kezdeményez. A pénzügyi intézet 2007-ben – még a globális hitelválság elhatalmasodása előtt – olyan származékos befektetési eszközt értékpapírosított és forgalmazott (Collateralized Debt Obligation, CDO), amelynek fedezetétül tőzsdéfelügyelet hiteltelképességű („nem elsőrendű” – subprime) adósok jelzálogkölcsönei szolgáltak. A SEC vádjá szerint a bank az egyébként teljes mértékben legális származékos befektetési eszközöket család módon forgalmazta, információkat hallgatott el ügyfelei elől és félrevezető tájékoztatást adott.

Nyomorban élnek a családok

Munkatársainktól

„Miután kifizetjük a lakáshitelt és a számlákat, gyakorlatilag semmire nem költünk, csak tejszóra és kenyérré. Tele vagyunk szorongással, rossz rá gondolni, foglalkozni vele” – mesélte lapunknak egy három kisgyermeket nevelő nagyváradi anyuka. Az öttagú család mélyen a szegénységi küszöb alatt él; csak a nőnek van állandó jövedelme, a férjnek alkalmi munkái adódnak. Anyagi gondjairól egyértelműen a lakáshitel törlesztése a felelős, amely havonta hatszáz eurót emészt fel. De amikor 2007-ben felvették a kölcsönt, még nem lehetett előre látni a gazdasági helyzet leromlását, amely magával rántotta a háztartások tízezreit. Három éve, Nagyvárad mellett, 55 ezer euróért vettek egy kis házat, akkor ennyiért tömbházlakáshoz is alig juthattak volna. „Boltba nem járok, faluról szerzem be a legszükségesebbeket. Nagyon hálás vagyok most nagyanyámnak, akitől sok háborús receptet tanultam, például hamis húsvetlevest többől” – tette hozzá a diplomás nő, aki mindig úgy élt, hogy büszke kell legyen a nagy családjára, de közben egyre többször kerül olyan helyzetbe, hogy szegyenkeznie kell miatta.

Öltözködés turkálóból

Két szempontból is könynyebb helyzetben van az a Kovászna megyei lány, aki a megélhetési gondok miatt a fővárosból visszaköltözött falujába. Nem kell másokról gondoskodnia és az asztalra való nagy része a veteményesből, illetve saját gazdaságból származik. Igaz, a ház körül sok a tennivaló, de egy vasárnapi valódi tyúkhuslevest nem kell külön pénzt kiadni. Más oldalról viszont ugyanazok a problémák, „amikor a havi bérem teljes összege a kezembe kerül, annak már jó előre kigondolt helye van. A szüleimmel élek, így a számlák fizetése megoszlik, de emellett gondolkodhatom olyan hosszú távú befektetésekben, mint malac, csibe, borjú vásárlása, amiből később vagy ismét pénzt nyer a család, vagy megtelem hússal a hűtőszekrényt” – magyarázza a 26 éves földrajz szakon végzett lány. Ritkán vásárol új ruhát, a turkálókát részesíti előnyben, de még inséges időkben sem tud lemondani a könyvvásárlásról. „A rosszabb anyagi körülmények miatt előrelátóbban költekezem. Aminek nincs haszna egy év múlva is, arra nem adok ki pénzt”. Igaz nem veszélytelen, de legtöbbször stoppol, igazán nagy távolságokra szokott csak vonatjegyet váltani. A barátokkal való kocsmázások helyett inkább a házbizbulikat választja, amelyek sokkal gazdaságosabban kivitelezhetőek.

Hét szűk esztendő?

Takarékosan kell bánjanak a pénzzel azok a fiatal házaspárok is, akik másfél éve Bukarestben élnek. „Sajnos vannak olyan költségek, amelyekről egyszerűen lehetetlen lemondani. Ilyen a közköltetés, ami télen eléri a kétszáz eurót is, az autó lízingdíja (350 euró), az életbiztosítások és a lakáshitel-részlet – osztja meg az ÜzletRésszel tapasztalatait egy kétyerkes apa, aki szerint a fővárosban drágább minden, de általában a fizetések is jobbak. Minderre rámeleg az egyik fizetés, és a másikkól kell megélniük: étkezni, ruházkodni, néha egy-egy háztartási gépet vagy bútordarabot vásárolni. „Nagyon megérettük a válságot, hét bősegebb esztendő után immár több mint egy éve megállíthatatlanul megy lefele az életszínvonalunk. Lehet, hogy most hét szűk esztendő következik?” – jegyzete meg a filozófus végzettségű férfi. Az étkezés, heti egy szünnapra tele hipermarketes bevásárlókosár alkalmanként száz eurójukat viszi el, néha kevesebbet. A színházon, a mozin spórolnak, és miközben korábban gyakran jártak kirándulni, mostanában csak néha engedik meg maguknak ezt a luxust.

Nincs megtakarítás

Jelentősen visszaestek a szórakozásra jutó kiadások abban a marosvásárhelyi családban is, ahol a férjnek két-három munkahelye is van, miközben a feleség gyermeknevelési szabadságon van. Nyaralásra idejük és pénzük sincs, a rokonlátogatásokkal helyettesítik az utazásokat. Mégis a szerencsésebbek közé tartoznak, ugyanazokat az

Rendelés legközelebb. Sokan szoronganak amiatt, hogy a becsületlen munka nem elég ma már az anyagi biztonságához

Fotók: Baló Levente

bak a kiadásaink, mint amennyit egy munkahelyi fizetés fedezni tudna” – mondta lapunknak a 32 éves családapa. A 300 eurós havi lakás- és a 200 eurós lízingrészlet, illetve a teljes körű gépjárműbiztosítás rájuk is kolonc-ként nehezedik. Az élelmiszer 150 euróba kerül, a rezsi-költség 75 euró, a gyerekre jutó költségek (pelenka, tisztálkodás) 50 euró – derül ki a több éve vezetett családi nyilvántartásból. Gyesre körülbelül 200 euró érkezik be, amelyből 150 a kereset után jár (két évig kapják az édesanyák), 50 pedig a gyerekpénz, amely két év után 10 euróra esik vissza a nagykörűség eléréséig.

Ahol nincs szorongás

„Őszintén szólva, nem is számoltam utána – lepődik meg kérdésünkre egy Németországba vándorolt fiatal

élnék nagylábon, de nem is verik fogukhoz a garast, nem azért választották az ottani életet, hogy pár év spórlás után megalapozzák az otthoni kényelmet. Akárhogy számolja, a 600-800 eurós lakbér (fűtesszszontól függően) és a párszáz eurós élelmiszer-költség a háromfős család részére alig kerül többé, mint ezer euró – kettőjük fizetése pedig meghaladja a havi kétezer eurót, pedig az édesanya csak részmunkaidőt vállalt. Keresetük, németországi viszonylatban átlagosnak számít, ám képzettségüknek megfelelően alacsony. Mivel úgy főznek, mint otthon, Erdélyben, az étel nem könnyedén kijönne akár kétszáz euróért is, amit a gyerekpénz is fedezne. Szívesen költenek a hasukra, de még ezzel sem haladják túl a négyszáz eurós küszöböt. (Németországban két évig havi 300 euró a gyermek-

segélyt is kapna és fizetnék a lakását.) A kötelező költségekhez jön még az internet és telefon, amely összesen negyven euró. Az ízlésesen öltözött hölgy a ruházkodás költségeit nem is említi külön, csak hitetlenkedve annyit tesz hozzá, hogy az eleve jobb minőségű áru gyakran olcsóbb, mint Romániában. Végezetül azonban elárulja: anyagi helyzetük jóval kiszámíthatóbb, amióta nincs autójuk, mely előtte keresetüknek mintegy egyharmadát vitte el.

Pesszimista fogyasztók

A GfK piackutató által készített friss felmérés megállapításai jól tükrözik az általunk bemutatott eseteket. Romániában 2008 óta a válság megváltoztatta a fogyasztók viselkedését, pesszimistábbak lettek, kevesebbet költenek, a kipróbált termékek mellett döntenek, nem kísérleteznek újjal és inkább otthon maradnak, hogy takarékoskodjanak – mondta Andi Dumitrescu, a piackutató romániai igazgatója. (Persze továbbra is megvan az a réteg, amely hajlandó kipróbálni az új, drága termékeket, ezt mutatja például, hogy elkaptokták a nemrégiben megjelent háromdimenziós televíziókat.) Kikapcsolódási programnak egyre többen választják a parkokat és a felmérés alátámasztja azt is, hogy a keresetből élők kénytelenek lemondani az utazásokról és a vendéglőzésről. Az idei év eleje egyelőre nem túl biztató a lakosság számára. Dumitrescu szerint sokaknak még nehezebb év jön, mint 2009-ben.

Adóemelés következik?

A jelenlegi gazdasági helyzetben elkerülhetetlen, hogy Románia a főbb adók közül egyiket emeljen, a nyereségadón, a jövedelemadón vagy Áfá-n – állítja Emilian Duca, a BDO Tax partnere, aki sze-

rint nem az a kérdés, hogy kell-e növelni az adót, hanem az, hogy mikor. Az elemző hozzátette, hogy máris történetek lépések ebbe az irányba, mégha a főbb kulcsokon nem is változtattak: az igények ellenére megmaradt a minimáladót, és megszüntették a mikro-vállalkozások adózását megkönnyítő rendszert. A tehernövekedések rövidtávon a cégeket további megszorításokra, fizetéscsökkentésekre vagy elbocsátásokra ösztönözhetik, azonban ha javul az üzleti környezet, akkor a nagyobb bevételből a több lerónivaló is könnyen kikerül majd.

Sok a behoznivaló

Szakértői vélemények szerint Románia 2010-ben túljut a recesszió, azonban a szociális feltételek – amelyek a fogyasztást meghatározzák – további romlása várható. (Mint az ÜzletRész második oldalán található cikkünkben is olvasható, az idei évre 0,4-1,3 százalékos gazdasági növekedés következhet be.) A befektetési kedv a jelek szerint megerősödik az év második felétől, és az ipari termelési mutatók máris felfelé íveltek, azonban mindez a hétköznapiakra csak később „csapódik le” azon keresztül, hogy például nőnek a vállalkozások megrendelése és javulnak az elhelyezkedési lehetőségek. A fogyasztás tavaly 2008-hoz képest 9,2 százalékkal esett vissza és egy negyedével kevesebb befektetést hajtottak végre Romániában. Az idei évre előre jelzett – de még nagyon bizonytalan – 0,7 százalékos fogyasztásnövekedéssel tehát még távol állunk a két évvel ezelőtti helyzettől. Ráadásul az államháztartási hiányt a tavalyi évi 7,4 százalékról 2010-ben 5,9-re kell letornászni, amihez az állami kiadások további csökkentésére és újabb bevételek szerzésére van szükség, ami közvetve vagy közvetlenül de tovább terheli a családokat.

Rettegésben tartja a családokat a hiteltörlesztés, sokakat egy hajszál választ el az utcára kerüléstől

élelmiszereket és ruhadarabokat vásárolják, mint eddig, a rezsi-költségeket is lelkiismeretesen kifizetik, de az előző évekkel ellentétben nem tudnak spórolni. „Induló családként sokkal nagyobb-

családanya, majd hozzátesszi, valószínűleg azért, mert nyugodt életük van, nincsenek pénzügyi gondjaik. Akár ezer eurót is félre lehetneken havonta úgy, hogy amellet költekeznek. Nem

gondozási segély, ha valaki nem dolgozott egyáltalán, és 18 éves korig a gyerekpénz havonta 184 euró, ami ötszáz euró bevételt jelent esetükben. Ha az édesanya egyedül élne, akkor szociális

Női üzleti klub alakul

ÜzletRész

Nemsokára megalakul a romániai magyar nők üzleti szervezete – értesült lapunk. „Épp ideje, hogy a nők kezükbe vegyék a sorsukat, legyen érdeképviseletük, hogy így mindaz a képesség, tehetség, amit birtokolnak, valóban megnyilvánulhasson” – mondta lapunknak az egyik alapító. Egyelőre még „gyerekcipőben járnak”, azonban minél hamarabb aktív munkát végző, hatékony szervezetté kívánnak válni. Céljuk, hogy segítsék a nők boldogulását az üzleti életben a tagokat érintő fontos információk átadásával (például jogszabályváltozások), s a későbbiekben akár képzésekkel is. Természetesen mint minden üzleti szervezetnek, a kezdeményezésnek is lesz valamiféle kapcsolatteremtési hozadéka, és emellett a későbbiekben karitatív feladatokat is vállalnának. Soraikba olyan üzleti életben dolgozó nőket várnak, akik az első időszakban segítenek kialakítani a szervezet struktúráját, később pedig tapasztalataikkal segítik az egyesület munkáját. Az alapítók között található Claudia Lixandru, a Combridge projekt igazgatója, Markó Eszter ügyvéd és Votisky Petra humán erőforrás-szakember.

A „női logika” ideje

ÜzletRész

„Nőként vezető beosztásban? Olyan, mintha egy sokszemélyes háztartást vezetne valaki. És bizony rengeteg tényezőtől függ, hogy mit foglal magában az ember munkaköre” – mondta érdeklődésünkre egy kulturális intézmény gazdasági igazgatója. A rosszul szervezett cégeknél ez a munka állandó vesszőfutást jelent az idővel. Az ember minden egyes nap megpróbálja összerakni a széthullott darabokat, ezért örül, ha a fontos dolgok (mint könyvelés, jogi természetű kérdések, pénz) nagyjából rendben vannak. A gazdasági igazgató tapasztalatai szerint Romániában az ilyen kaotikus vállalkozások vannak túlnyomó többségben. „A munkámat úgy élem meg, mintha lenne egy óriási család, talán ez különbözteti meg leginkább a női menedzsert a férfitól” – hangsúlyozta a közgazdász. Az erősebbik nem képviselői ugyanis szerinte sokkal inkább kívülállóként szemlélik a munkaközösségüket, számukra a verseny az elsődleges. Arra a megfigyelésre reagálva, miszerint megnőtt a vállalkozási kedv a nők körében nyilatkozónk megjegyezte: amikor elfogy a pénz és nincs perspektíva, a nő veszi át a kormányt, mert a kis ujjában van a szervezés. A nők szerinte kevésbé pályáznak a gyors nyereségre, inkább hosszú távon gondolkodnak, ezért is töltöttek be fontos szerepet a válságban, amikor kiderült: a profit-hajhászat alaposan megbosszulja magát.

Beszél férfinyelven?

Haszon Nőknek, Budapest

A nők csacsognak, a férfiak a lényegre törnek. Általánosító gondolatok ezek, mégis igazság van bennük – mondják a genderkutatók. „A nőkkel szembeni diszkrimináció a nyelvben is megjelenik” – állítja Hevér Lóránt, aki jelenleg a Magyar Televízió-nál riporter és stíluskommunikációval is foglalkozik. Szerinte már a hetvenes években kimondták Amerikában, hogy létezik női és férfi nyelv. De mint minden, ez is sztereotípiákon alapszik. Például ha egy beosztott máshol jobb ajánlatot kap, azt másképp közli a főnökével egy ugyanolyan pozícióban lévő nő vagy férfi. A nők alávettésként viselkednek egy férfi főnökkel szemben: „ha tudnál időt szakítani”. Míg egy férfi azt mondja, „figyelj csak, kaptam egy jobb ajánlatot”. A nő többet beszél, mint a férfi, több kérdő mondatot használ, hogy fenntartsa a párbeszédet. A férfiak kérdései tömörebbek és valóban egy információra irányulnak.

A válság nagy túlélői

Szakértőnk szerint sok romániai magyar nő saját üzletet indított a krízis kitörése óta

Megfigyelhetővé vált egy fokozott vállalkozási hajlandóság a válság kezdete óta a nők körében – erről számolt be az ÜzletRésznek Votisky Petra humán erőforrás-szakember. Hasonlóan vélekedett a lapunk által megkeresett fiatal ügyvédnő is, aki szerint a szebbik nem képviselői sokszor jobban alakítják karrierjüket.

N. V. Zs.

„Romániában – mint ahogy a volt szocialista országokban általában – a női vezetők aránya magasabb, mint Nyugat-Európában. A szocializmus alatt nagyszámú női munkavállaló áramlott a gazdaságba, ami segíti a női munkavállaló elfogadottságát. Ugyanakkor alapvetően egy patriarális társadalomról beszélünk, ahol még mindig hagyományalapon ítélik meg a férfiakat és a nőket” – mondta az ÜzletRésznek Votisky Petra humán erőforrás-szakember. Szerinte eleve a nők tradicionálisan más pályákat választanak, mint a férfiak, így „természetes módon” kialakul egy sztereotípiás arány a munkapiacra. Azt tapasztalja, hogy egyre több nő munkavállalónak van lehetősége előrejutni a ranglétrán, ugyanakkor megfigyelhető, hogy a csúcsvezetői pozíciókban arányuk még mindig elenyésző a férfiakéhoz képest. Romániában például Kósza Aliz, a lakfűléket és dekoratív festékeket gyártó Fabryo Corporation igazgatója (korábban a Mol energiaipari céget, majd az Orkla Foods élelmiszerforgalmazót irányította) sorolható a női topmenedzserek közé. Az üdítő kivételek közé tartozik továbbá Nagy Ágnes, a Román Nemzeti Bank (BNR) igazgatótanácsának tagja is.

Kétszáz százalékon

Votisky Petra szerint a munkahelyek nagy része csekély mértékben veszi figyelembe a munkavál-

láló női mivoltát, így jelentősen megnehezíti életüket. A hölgyek általában nem érzik azt, hogy nekik lényegesen többet kellene teljesíteniük a sikeres előrejutáshoz, mint a férfiaknak, ugyanakkor fontos figyelembe venni, hogy többségüknek a munkahelyen töltött órák után háziasszonyként, anyaként is helyt kell állniuk. Ez összességében keltheti azt az érzetet, hogy nekik száz helyett, kétszáz százalékat kell teljesíteniük.

Nagy Ágnes a topmenedzserként tevékenykedő kevés nők egyike Fotó: Agerpres

Jobb karrierépítők

„Nem éreztem hátrányát, vagy esetleg előnyét annak, hogy nő vagyok. Az ügyvédi szakmában minden azon múlik, hogy találjon az ember egy idősebb mestert magának, akitől két év alatt el lehet sajátítani a tudnivalókat” – nyilatkozta érdeklődésünkre Vajda Edit Andrea marosvásárhelyi ügyvéd. Miután pedig az ember kikerült a „kezei közül”, már csak rajta és a szerencsén múlik, hogyan boldogul tovább. A szakterületen való elhelyezkedés esélye tehát nem azon múlik, hogy melyik nemhez tartozik valaki, a tapasztalat azonban – mondja Vajda Edit – azt mutatja, sokszor a hölgyek jobban alakítják karrierjüket.

Cselekvő szebbik nem

A válság inkább szektorszinten okozott változásokat, Romániá-

ban például az építőipart sújtotta erőteljesen, ahol viszont főként férfiak dolgoznak. Pozíciótól, feladattól és iparágtól függően érintette a munkavállalókat többé vagy kevésbé, de itt nemi különbség kevésbé figyelhető meg.

„Alapvetően az sem jellemző, hogy a nőket hamarabb elküldjék munkanélkülinek” – vélekedett Votisky Petra. Természetesen bizonyos pozíciókban nagy magánéleti áldozatot igényel a munkahely megtartása a nőktől, de kizárólag női mivoltuk miatt nem jellemző, hogy „lapátra tegyék” őket. A nőknél ugyanakkor – állítja a humán erőforrás-szakember – megfigyelhetővé vált egy fokozott vállalkozási hajlandóság a válság kezdete óta. Talán a magánéleti áldozatokra válaszul, talán azért, mert jelenleg mindenki igyekszik átgondolni a boldogulási lehetőségeit. Mint elmondta, sok nővel találkozott, akik a céges állásukat otthagyták, és saját kis üzletet indítottak, méghozzá sikeresen.

Érzelmileg fölényben

A nőknek többnyire fejlettebb az érzelmi intelligenciájuk, ami a kapcsolatteremtésben, illetve az új üzleti lehetőségek megtalálásában is segítheti őket – ecsetelte szakértőnk, milyen előnye van az üzleti és munkavállalói körökben a szebbik nemhez való tartozásnak. A vállalkozást indító hölgyek nagy része szolgáltatási területen próbálkozott, ahol a jobb kommunikáció, erős empátiás készségek mindenképpen előnyt jelentenek. Erdélyben sok női vállalkozót találunk a turizmusban, vendéglátásban. A női munkavállalók általában lojálisabbak, mint férfitársaik, kevésbé hajlamosak egyik munkahelyről gyorsan váltani, együttműködőbbek, jól tudnak csapatban dolgozni és fontos számukra a csapat és a munkahely. Ezt általában pozitívan értékelik a munkáltatók, így a nőket értékes munkaerőnek tekintik.

Diszkrimináltak nők? Férfiak!

„A romániai üzleti szférában nem létezik a nő-férfi megkülönböztetés” – fogalmazott az ÜzletRésznek Szabó Csilla, a csíkszeredai Tulipán és a sepsiszentgyörgyi Sugás áruházak ügyvezető igazgatója. A család és a munkahely összeegyeztetése szerinte elsősorban szervezés kérdése.

Antal Erika

► A férfiak által uralt üzleti életben hogyan tudott nőként érvényesülni?

– Saját tapasztalatom szerint a romániai üzleti életet nem a férfiak uralják, ez egy téves felfogás. Én is meglepődtem, amikor bekerültem. Nálunk 150-200 cég működik, amelyeknél fele-fele arányban megoszlik a férfiak és a nők jelenléte, még az ügyvezető igazgatói viszonylatban is. Azt sem tapasztaltam, hogy másképp vi-

selkedtek volna velem, csak azért, mert nő vagyok.

► Ön szerint a munkapiacra sem jellemző a nők diszkriminációja?

– A kereskedelemben egyáltalán nem jellemző, hiszen az eladók többsége nő. Talán inkább a férfiak diszkriminációjáról beszélhetnénk, hiszen egy fehérenemű-boltban például inkább nőket alkalmaznak. Még az elektronikai cikkeket forgalmazó üzletekben is egyenlően oszlik meg a nők és

a férfiak aránya. Lehet, hogy vannak még olyan iparágak, ahol létezik elnyomás, de ez az üzleti szférában egyáltalán nem tapasztalható.

► Mi az, amiben egy női vezető eredményesebb tud lenni egy férfinál?

– Szerintem mindkét nem képviselői egyformán eredményesek tudnak lenni. Talán másképp dolgozik egy nő, de ez elmondható bárkire, mindenki másképp dolgozik. Az eredményesség pedig egyáltalán nem függ attól, hogy ki milyen nemű. Talán a nők előnye a beszédképességük, hiszen egy-egy tárgyaláson jobban tudnak értekezni, viszont a férfiak gyorsabban számolnak. Valójában tehát nem fontos, hogy egy megbeszélésen a céget nő vagy férfi képviseli. Igazából az üzlet hírneve számít, amelyhez ő is hozzájárta a maga munkáját.

► Hogyan szervezi meg a munkanaplóját, hogyan egyensúlyoz a családdal és a munka között?

– A család és a munkahely összeegyeztetése szervezés kérdése. A férfiakra szokták mondani, hogy családfenntartók, de ma már ez sem állja meg a helyét, hiszen sok esetben éppen a nők keresnek többet, vagy a férfiak válnak munkanélküliekké. És akkor nem is beszéltem a családjukat egyedül eltartó nőkről. Ahhoz, hogy valaki egy adott pozícióban helyt tudjon állni, szervezőképességre van szüksége. Én minden este lefekvés előtt 10-15 perc alatt átfutok, hogy mi az, ami a következő napokban történni fog. Reggel a munkaidő előtt fél órával beütemezem a teendőimet, úgy állítom össze a programomat, hogy mindenre jusson időm. Nem egy ördögösség, bár igaz, hogy fokozottabb ritmussal igényel, amit bírni kell.

Fény „az istálló” végén

A külföldi termékek nyomása alatt tengődő hazai gazdáknak kiutat jelenthetnek az olyan kezdeményezések, mint a Kolozsváron indított Parasztkosár program. A kincses város lakói a környék 154 termelőjétől, a viszonteladók kiiktatásával rendelhetnek különféle élelmiszereket, többek között tejet, húst, zöldség- és gyümölcsfélét.

Sipos M. Zoltán

Sikeresnek ígérkezik az idén februárban újjára indított Parasztkosár elnevezésű program, amelynek keretében a kolozsváriak friss, bioélelmiszer-ipari termékeket vásárolhatnak az internet segítségével. Egyelőre a szolgáltatás csak Kolozsvár körzetében hozzáférhető, viszont a mérai székhelyű Agroecologia mezőgazdasági szövetkezet – a projekt ötletgazdája és kivitelezője – a közeljövőben az ország minél több megyéjére ki szeretné terjeszteni ezt a szolgáltatást.

Vizonteladó nélkül

„Noha az ilyen jellegű, a bioélelmiszerek értékesítése terén úttörőnek számító kezdeményezés még nagyon gyerekcipőben jár, az elmúlt két és fél hónapban a kolozsváriak megismerkedhettek a projekttel és vásárolnak is. A

vállalkozás hosszú távon jelentős sikereket érhet el, hiszen tudomásunk szerint az első olyan próbálkozás, amely a kereskedők megkezdésével igyekszik kiváló minőségű élelmiszeripari termékeket értékesíteni” – mondta lapunknak Fițiu Avram, a Kolozsvári Agrártudományi és Állatorvosi Egyetem docense, aki maga is termelő. Ez a program szerinte mind a vásárlónak, mind pedig a termelőnek anyagilag előnyös: az ügyfél jóval a piaci árak alatt juthat első osztályú élelmiszerekhez, míg a gazda jobb áron tudja értékesíteni portékáját. Mint hangsúlyozta, még időbe telik, amíg a program szélesebb körben is ismertté vált, de már hetenként érkeznek rendelések.

Tudatos vásárlás

A Parasztkosár nevet viselő program lényege, hogy a vásárló interneten jelzi, mi-

A Parasztkosár nevet viselő program lényege, hogy a friss termékek interneten megrendelhetők

lyen és mekkora mennyiségű termék érdekli, azután a Parasztkosár munkatársai házhoz szállítják a megrendelt cikket. „Az Agroecologia jelenleg 154, Kolozs megyei gazdálkodót tömörít, akik a legkülönbözőbb élelmiszeripari cikket állítják elő a hústól, a tejtermékektől a zöldség- és gyümölcsfélékig. Ugyanakkor ezzel a módszerrel hívjuk fel a vásárlók figyelmét a tudatos vásárlásra” – magyarázta Fițiu Avram. A Parasztkosár keretében péktermékeket, méhészeti termékeket, étolajat és természetes üdítőitalokat, valamint bort is kínálnak. Itt

egy kiló biosajt ára 18,75 lej, ugyanannyi füstölt szalonna 15,62 lej és egy kiló krumpli 1,5 lejbe kerül. De a bor is jóval a piaci árak alatt mozog: 15 és 30 lej közötti áron lehet vásárolni kiváló minőségű házi bort. Ugyanakkor olyan különlegességekhez is hozzá lehet jutni, mint a dióolaj, melynek literenkénti ára hús lejbe kerül.

Túl magas küszöb

„Végre egy olyan kezdeményezés, amely révén igazán jó minőségű és nagyon finom élelmiszereket lehet vásárolni. Mióta elindult ez a

program, kétszer rendeltem nagyobb tételben, főleg hús- és tejtermékeket: össze sem lehet hasonlítani, még a kolozsvári piacokon kapható áruval sem. A program külön jelentősége, hogy keretében csakis hazai termelőktől lehet vásárolni. Egyik gyenge pontja viszont: első vásárláskor minimum 50 lej értékben kell rendelni: ezt az összeget csak kevesen engedhetik meg maguknak. Ha ezen a feltételén módosítanak az illetékek, elképzelhető, hogy jóval több kolozsvári venné igénybe a szolgáltatásaikat” – summázta észrevételeit egy helyi vásárló.

Röviden

Greenpeace akció

Csaknem száz önkéntes mintegy ezer facsemetét ültetett a Munka sugárút végén Kolozsváron, a facsemetéket és az ültetési helyet a polgármesteri hivatal bocsátotta az önkéntesek rendelkezésére. A faültetési kampányt egy energetikai tanácsadó cég a Greenpeace egyesülettel közösen szervezte – számolt be róla a *Paprika Rádió*.

Fejlődik Petrozsény

Évek óta a turizmust tekintik a Zsil-völgyi fejlesztések legfőbb alternatívájának. Eddig többnyire csak beszéltek róla, tények terén kevés előrelépés történt – írta a *Nyugati Jelen*. Tavaly a petrozsényi önkormányzat jelentős programot dolgozott ki a párengi üdülőközpont korszerűsítésére és az európai síelési forgalomba való bekapcsolására.

Elbocsátott az Apicom

„Óriási segítség lenne a vállalkozóknak, ha az áfát számlázás helyett annak inkasszálása után kellene kifizetniük” – fejtette ki Szilágyi Imre vállalkozó, az Apicom cégcsoport elnöke a *Hargita Népe*nek. Az építőipari cégnél az első három hónap alatt jelentősen csökkentették a költségeket, és mintegy ötven főt el kellett bocsátaniuk.

Negyvenszázalékos „fásultság”

D. B., N. V. Zs.

Kerekerdőkől kihaló sávok, letarolt dombok – csöppet sem ritka látvány a romániai magyarok által lakott területeken. Egy kis település volt állami erdésze szerint még a „foghíjaknál” is nagyobb probléma azonban, hogy az erdők gondozatlanok, előregedtek és húsz éve gyakorlatilag senki sem takarítja azokat. „Sok a meghagyott csonk, és bármikor felütheti egy betegség a fejét” – jegyezte meg. Saját faluja környekéről beszél, de „amióta az erdők az állami hivaltól a közbirtokosságok kezébe kerültek tipikus gond” az általa említett jelenség. (A témában hamarosan riportot olvashat lapunkban, amelyben az erdész mellett terveink szerint megszólaltatjuk a közbirtokosság és az illetékes minisztérium képviselőjét is.)

Rosszalló megjegyzések szerint a helyieket elsősorban nem a lecsupaszított hegyoldalok látványa bántja, hanem sokkal inkább az, hogy „megint elestek egy jövedelemforrástól”. Vannak azonban pozitív példák is. „Egyre több gazda vásárol fel kaszálókat, amelyeket beültet csemetékkel” – mondta lapunknak egy alcsiki lakos.

Erdői kaszálón irtják a bokrost és telepítik a fenyőket a földterülethez közeli faluban élő család tagjai

Elsősorban nem gazdasági megfontolásból teszik ezt, sokkal inkább a következő nemzedékre akarnak örökséget hátrahagyni. „Igen hosszú idő, amíg egy fenyő felcseperedik, de olyan jó, amikor látja az ember, hogy tíz év alatt mennyit fejlődött” – mesélte lapunknak egy erdei kaszáló beültetője. Mégis sokan csak a pillanatnyi haszonnal foglalkoznak, szabadidő vagy elegendő indítatás hiányában. „Dédapánknak köszönhető, hogy

fenyőfák övezik a nyaralónkat. Ötből hármat nemrég ki kellett vágni, s egyelőre még nem pótoltuk a hiányt. Városon nevelkedtünk, azt sem tudjuk, hogyan fogjunk a dologhoz” – mondta egy, a fővárosban élő fiatal nő.

A Romsilva – Országos Erdőgazdálkodási Hivatal 2010-ben a korábbi évek átlagának megfelelően 14 ezer hektár körüli terület erdősítést tervez – nyilatkozta Valerian Solovăstru igazgató az *Agerpres*nek. Ebből 7400

hektárt tesz ki majd a természetes szaporított rész, 6900 hektáron pedig ténylegesen új csemetéket helyeznek el. A hivatal hozzávetőleg százmillió lejt költ erre a célra, amelyekhez még érkeznek kiegészítő források például a természeti csapások okozta károsodások rendezésére. A Romsilva adatai szerint a legjelentősebb erdőtelepítések Suceava (950 hektár), Tulcea (760), Brăila (420) és Dolj (400) megyékben kerül sor. Lapunk kérdé-

sére, hogy a magyarok által lakott megyékben hány fát ültet a hivatal, múlt hét szerda óta nem kaptunk választ. A kérdést ugyanaznap kiküldtük a környezetvédelmi tárcának is.

Az idei tavaszra egyébként hírügynökségi információk szerint 3700 hektár erdősítést ütemezték be, amelynek negyven százaléka meg is valósult. Solovăstru szerint ezután a hegyi vidékek következnek, ahol a munkások a hó miatt eddig nem tudtak haladni, de május 15-ig minden nehézség nélkül ott is befejezik a tervezett csemetéültetést. Csak a tavaszi intézkedések 45 millió csemete kihegyezését fedik le. A feladatot olyan cégek végzik, amelyek pályázati kiírásokon nyertesnek bizonyultak, de 1100 alkalmi munkavállalót is foglalkoztatnak. Romániában jelenleg 27 százalékot tesz ki az erdők aránya, miközben az Európai Unióban az átlag 33 százalék, de Ausztria és Németország ennél jobb mutatókkal büszkélkedhet, s az északi országok meghaladják a 80 százalékot is. Az idétől a környezetvédelmi tárcához tartozó Romsilva irányítása alá 3,5 millió állami, s több mint egymillió hektár magántulajdonban lévő erdő „karbantartása” tartozik.

Útkeresés vidéken

Miközben az iparosodás idején az önellátásra berendezkedett háztartások a könnyebb élet reményében a nagyvárosok felé áramlottak, a válság hatására egyfajta ellenkező trendnek vagyunk a tanúi. Már több évvel ezelőtt ismertünk olyan üzletembereket, akik a fővárosi élettől megcsömörölve gazdálkodásra adták a fejüket. Sokan közülük – mint például a magyarországi Máriahalom falu határában belül biofalut alapító Lakatos Géza – azelőtt soha nem foglalkoztak az agráriummal. A közigazdász végzettségű Lakatos kitanulta az agyagkályhákészítés mesterségét, és erre építette új életét öko-centrumában, ahol másokat is szívesen lát. „A biofalut egy útkeresés” – állítja. A krízis következtében egyre többen – munkahelyükön túlterheltek és sikerélményben a rossz körülmények miatt alig részesülők vagy munkanélküliek – játszadoznak el a vidéki újraéledés gondolatával. „Rájöttem, hogy szeretem a föld szagát” – mondta egy fiatal nagyvárosi közalkalmazott.

Ha a téma felkeltette érdeklődését és szeretné, ha visszatérnénk rá, vagy szívesen megosztaná velünk ezzel kapcsolatos élményeit, várjuk levelét az office@maszol.ro e-mail címre vagy postai címünkre.

Újra terepen a cégbedöntők

Az új cégek egynegyedével jobb vi-
gyázni, azok ugyanis általában felszá-
molás alatt lévő vállalkozásokkal áll-
nak kapcsolatban. A „cégbedöntő” tu-
lajdonosokat elvileg lehet csak eltiltani
a cégalapítástól Magyarországon – írta
a Napi Gazdaság.

Az új cégek negyedének
kérdéses a megbízhatósága,
legalábbis erre lehet következtetni
azok háttere alapján. Ta-
valy összesen több mint 47

ezer vállalkozás alakult,
nagy részük azonban nem te-
kinthető abszolút értelemben
újnak. Ez alapvetően nem
baj, a leányvállalatok, cégcso-
portok létjogosultságát senki
sem vitatja, az viszont sok
kérdést vet fel, hogy egy ma-
gánszemély vagy jogi szemé-

lyiségű társaság sorra hoz lét-
re vállalkozásokat, azokat az-
tán az alakítások intenzitásá-
val meg is bukattja. Tavaly a
47 ezer újonnan alakult cég
közül 10,7 ezer volt olyan,
amelynek tulajdonosához
vagy a cégjegyzésre jogosult-
hoz olyan társaság kapcsoló-
dik, amely felszámolás alatt
állt vagy áll – derül ki az
Opten Kft. kimutatásából.
Ennek kivédésére egyre elter-
jedtebbek azok az adatbázis-
ok, amelyekben a gyanús cég-
vezetők lekérdezhetők. In-
gyenes, név szerinti keresést
az Igazságügyi és Rendészeti
Minisztérium által támoga-
tott cégdatabázis is lehetővé

tesz. A lebukást úgy lehet a
legkönnyebben elkerülni,
hogy az újabb cégeket nem
saját, hanem a családtagok
névére jegyzik be – persze ad-
dig, amíg rendelkezésre áll
elég családtag. Ezekben a cé-
gekben azonban valószínűleg
a székhely közös, így az sem
mellékes, hogy ugyanarra a
székhelyre hány felszámolás
alatt álló cég van bejegyezve –
mondta Csorbai Hajnalka, az
Opten stratégiai igazgatója.
Az újonnan alakult cégek kö-
zött 3669 olyan volt, amely-
nek székhelyéhez felszámolás
alatt álló vagy felszámolt cég
köthető. A két halmaznak
persze van közös része, össze-

sen több mint 1500-ra ugyan-
is mindkét állítás igaz. Vagyis
összességében mintegy 13
ezer olyan vállalkozás alakult
tavaly, amely tulajdonosai
vagy székhelye alapján felszá-
molás alatt álló vagy felszá-
molt társasághoz köthető.

A jogszabály szerint azo-
kat a magánszemélyeket,
akik vállalkozásokat dönté-
nek be, el kell tiltani a cégala-
pítástól, ám ez a gyakorlat-
ban nagyon nehézkes. Az el-
múlt hónapban születtek
meg az első eltiltások, vagyis
ezek egyelőre nem tömege-
sek. Ennek az az oka, hogy
az eltiltás csak részben auto-
matikus: ha az adóhivatal tő-

ről egy adószámot, a tulajdo-
nosokat automatikusan tiltó-
listára teszi, ebből származik
a már említett első néhány
ilyen intézkedés. Jóval na-
gyobb arányt jelentenek
azonban a felszámolás alá
kerülő cégek vezetői ellen ho-
zott intézkedések. Ez azon-
ban már nem működik auto-
matikusan – mutatott rá
Csorbai. Itt a hitelezőknek
vagy a károsultaknak kellene
külön kártérítési pereket indí-
taniuk a tiltáshoz. Erre azon-
ban a károsultaknak már se
energiájuk se türelmük nincs,
a hitelezők esetében pedig az
egyenkénti peres eljárás na-
gyon nehézkes.

HIRDETÉS

Német–francia tengely

DIE WELT

Francia vádasként érték Né-
metországot, mondván, há-
tat fordít Európának, és fe-
ledve egykori szövetségeseit,
akikkel létrehozták az Euró-
pai Uniót, inkább Oroszor-
szág felé kacsingat. A francia
elit vélekedéséhez Hans-
Hermann Nikolai fűz meg-
jegyzéseket a *Globusz.net* sze-
rint a *Die Welt* hasábjain. El-
ismeri, hogy valóban úgy
tűnhet, a németek – a törté-
nelemben nem először – Ke-
let felé tekintenek. A párizsi
politikai elitet pedig kifejezet-
ten sokkolta Angela Merkel
szembeszegülése azzal, hogy

pár milliárddal kisegítsék a
görögöket, s ebben annak le-
tagadhatatlan jelét látják,
hogy Franciaországot magá-
ra készülnek hagyni. Ám a
párizsi utca embere közel
sem gondolja ugyanazt, amit
a francia elit. Az Opinion
Way Institute nemrégiben
készített felmérése szerint a
franciák 74, míg a németek
84 százaléka kifejezetten
büszke arra, hogy európai-
nak vallhatja magát. Ráadá-
sul mindkét országban a la-
kosság 79 százaléka ma is
úgy véli, a következő évtized-
ben továbbra is a né-
met–francia „tengely” lesz
az, ami a kontinens húzóere-
jét adja – írja a *Die Welt*.

Külkerdeficit Kínában

The New York Times

Kína bejelentette, hogy
márciusi külkereskedelmi
mérlege 7,24 milliárd dollár-
os hiánnyal zárt. Ilyesmire hat
éve először fordult elő, és azt
mutatja, hogy a gyors ütem-
ben növekvő kínai gazdaság
importigénye növekedett,
miközben az export csak
mészként erősödött. Bár
februárban a mérleg 7,6 mil-
liárd dollár, januárban pedig
még 14,2 milliárd dollár
többlettel zárult, a kereske-
delmi minisztérium többször
is felhívta a figyelmet a defi-

cit lehetőségére, ezzel is sze-
rette volna megakadályozni,
hogy a kormány lehetővé te-
gye a júan felértékelődését a
dollárral és más külföldi va-
lutákkal szemben. A hivata-
los kínai körök tartanak a hi-
ánytól azóta, hogy 1993–94-
ben a havi deficittek erősen
megcsapolták az ország deviz-
tartalékait. Ám miután
mára Kína 2400 milliárd dol-
lárnyi valutatartalékot hal-
mozott fel, a kereskedelmi
mérlegek havi hiánya már
nem olyan fontos kérdés a
monetáris politikában – írta a
*The New York Times*ra hivat-
kozva a *Globusz.net*.

Tartalmi kérdés a 3D

VG.HU

Máris komoly számhábo-
rú folyik a nemzetközi elem-
zők között az alig néhány
hete piacon lévő háromdi-
menziós (3D) tévékészülé-
kek kilátásait illetően – szá-
molt be róla a *VilágGazdaság*.
Az idén másfél és négy millió
darab közé teszik a térhatású
élményt nyújtó televíziók ér-
tékesítését, az idei mennyi-
ségnek több mint felét az
USA piaca veszi fel. Április
elejétől már a magyarországi
szakkereskedésekben is meg-
jelentek az első 3D-s model-
lek (Romániában is – szerk.

megi). A technológia sikeré-
vel kapcsolatban azonban
még sok a szkeptikus hang.
A tartalomipar szereplői
ugyanis jóval lassabb ütem-
ben indultak el, mint a ké-
szülékgyártók. Hollywood, a
filmipar fellegetve, ez évre
mintegy harminc, nagy for-
mátumú háromdimenziós
alkotást ígért.

A tévécsatornák 2010 nagy
részében még csak kísérleti
adásokra készülnek, az elsők
között a *BSkyB*, a *SkyLife* és
az *Eurosport* tett ígéretet.
Utóbbi a francia nyílt tenisz-
bajnokság, a Roland Garros
májusi versenyeit közvetíti
3D-ben is.

INES GROUP

PROFI MEGOLDÁSOK

szerverek és távközlési berendezések hostingjára

sales@ines.ro

031 620 20 20

Adatpark szolgáltatások:

- Rackszekrényben elhelyezés (19")
- Dedikált szerverek
- Szerver-össze csatolások
- Országos és nemzetközi csatlakozás

www.ines.ro